

UTENOS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

TURINYS

VARTOJAMOS SANTRUMPOS.....	6
1. ĮVADAS.....	7
2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS	9
3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	10
3.1. Utenos regionas	10
3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra	13
3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	19
3.3.1. Investicinių projektų įgyvendinimas	19
3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	24
3.4. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.....	26
3.5. Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis.....	32
3.6. Komunalinių atliekų susidarymas.....	33
3.7. MKA surinkimas ir MBA	35
3.8. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne.....	37
3.9. Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas	40
3.10. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas.....	40
3.11. Kitų buityje susidarantių atliekų tvarkymas	42
3.12. Bešeimininkių atliekų tvarkymas	44
4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS	45
5. UTENOS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS	56
5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai.....	57
5.2. Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės.....	64
6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS.....	98
6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė.....	98
6.2. Infrastruktūros plėtra	100
7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	108
8. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	111
PRIEDAI	122

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Utenos regiono savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimas	15
2 lentelė. Atliekų tvarkytojai Utenos regione	17
3 lentelė. Utenos MBA įrenginių charakteristikos	20
4 lentelė. Utenos regiono savivaldybių sprendimai dėl vietinės rinkliavos patvirtinimo	26
5 lentelė. Konteinerinių aikštelių patvirtinimas	27
6 lentelė. Antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo konteineriai Utenos regione	31
7 lentelė. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės	32
8 lentelė. APLSA Utenos regione	32
9 lentelė. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos plėtros užduočių vykdymas, 2020 m	33
10 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginių veiklos rezultatai	36
11 lentelė. Biologiškai skaidžios frakcijos tvarkymas Utenos MBA	37
12 lentelė. Šalinamų į regioninį sąvartyną atliekų kiekis, tonos	38
13 lentelė. Į Utenos MBA / MA įrenginius priimamų MKA sudėties nustatymo duomenys 2018–2020 m., proc.	38
14 lentelė. Šalinamų atliekų pagal frakcijas kiekiai 1 gyventojui kg / metus, 2020 m	39
15 lentelė. Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompostuojamų atliekų kiekis Utenos regione	41
16 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimas Utenos regiono kompostavimo aikštelėse, tonomis / metus.....	41
17 lentelė. Utenos APLSA surenkami atliekų kiekiai (t/metus)	43
18 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 plane iškeltų užduočių įgyvendinimo vertinimas	50
19 lentelė. Utenos regioninio atliekų tvarkymo 2014–2020 plane nustatytų užduočių kokybinis vertinimas..	51
20 lentelė. Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	53
21 lentelė. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai	57
22 lentelė. VAPTP uždaviniai.....	58
23 lentelė. VAPTP užduotys ir siekiai.....	60
24 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP	62
25 lentelė. VAPTP užduotys ir siekiai.....	93
26 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP	96
27 lentelė. Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas regione, %.	99
28 lentelė. Utenos regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m	99

29 lentelė. Maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Utenos regione	100
30 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Utenos regione	102
31 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų konteinerių poreikis Utenos regione	102
32 lentelė. Individualių kompostavimo dėžių poreikis Utenos regione	103
33 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis 2022–2027 m. Utenos regione	104
34 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Utenos regiono savivaldybėse, kuriose įvesta rinkliava ..	109
35 lentelė. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną	111
36 lentelė. Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano priemonių stebėseną	112
37 lentelė. Registruotų gyventojų skaičius Utenos regiono savivaldybėse 2016–2021 m	122
38 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Utenos apskrities savivaldybėse (tonos/metus)	123
39 lentelė. Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, skaičius	123
40 lentelė. Konteinerių kiekis Utenos regiono savivaldybėse	125
41 lentelė. Susidarantys komunalinių atliekų kiekiai	129
42 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui Utenos apskrities savivaldybėse (tonos/metus)	130
43 lentelė. Utenos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną bei komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginius pristatytų atliekų kiekiai tonomis	130
44 lentelė. Utenos MBA tvarkytos ir regioniniame sąvartyne 2020 m. pašalintos atliekos, tonos	131
45 lentelė. Atvežamų į MBA mišrių komunalinių atliekų kiekis, tonos	132
46 lentelė. Anykščių atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	133
47 lentelė. Ignalinos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	134
48 lentelė. Molėtų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	135
49 lentelė. Utenos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	136
50 lentelė. Zarasų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	137
51 lentelė. Visagino atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė	138
52 lentelė. Utenos apskrities savivaldybių teritorijose susidariusių – sutvarkytų bešeimininkių atliekų kiekiai	139
53 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymas Utenos regione, tonos	140
54 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė 2022–2027 m. (t)	143

ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS

1 pav. Utenos regionas	10
2 pav. Registruotų gyventojų skaičius Utenos regiono savivaldybėse 2016–2021 m	12
3 pav. Gyventojų pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo.....	13
4 pav. Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė	30
5 pav. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	31
6 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Utenos regiono savivaldybėse, tonos	34
7 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Utenos regiono savivaldybėse, tonos vienam gyventojui	35
8 pav. MBA ir sąvartyne tvarkomos atliekos, pagal savivaldybes, tonos	36
9 pav. Tvarkomų MBA atliekų sudėtis 2020 m	39
10 pav. Komunalinių atliekų surinkimas tonomis (pagal surinkimo būdą), tonos, 2020 m.....	43
11 pav. Bešeimininkių atliekų susidarymas Utenos regiono savivaldybėse, tonos.	44
12 pav. Bešeimininkėms atliekos sutvarkyti skirtų lėšų pasiskirstymas tarp Utenos regiono savivaldybių.....	45
13 pav. Atliekų tvarkymas Utenos regiono savivaldybėse	46
14 pav. Atliekų tvarkymas Anykščių raj. sav., tonos.	47
15 pav. Atliekų tvarkymas Ignalinos raj. sav., tonos.	47
16 pav. Atliekų tvarkymas Molėtų raj. sav., tonos.....	48
17 pav. Atliekų tvarkymas Utenos raj. sav., tonos.	48
18 pav. Atliekų tvarkymas Visagino sav., tonos.....	49
19 pav. Atliekų tvarkymas Zarasų raj. sav., tonos.....	49
20 pav. Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai	65
21 pav. 1 ir 2 tikslai ir jų uždaviniai.....	66
22 pav. 3 ir 4 tikslai ir jų uždaviniai.....	66
23 pav. Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas	107

VARTOJAMOS SANTRUMPOS

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
AM	Aplinkos ministerija
APLSA	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė
ATP	Atliekų tvarkymo planas
AŽ	Antrinės žaliavos
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
EEJA	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos
ENTP	Eksplloatuoti netinkamos transporto priemonės
ES	Europos Sąjunga
GIA	Gamintojų ir importuotojų asociacija
KA	Komunalinės atliekos
KAK	Kietasis atgautasis kuras
LAAIF	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas
LR	Lietuvos Respublika
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
MKA	Mišrios komunalinės atliekos
MVA	Maisto (virtuvės) atliekos
RAAD	Regiono aplinkos apsaugos departamentas
SA	Savivaldybių administracijos
SiGA	Statybos ir griovimo atliekos
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
TIPK	Taršos integruota prevencija ir kontrolė
UAB „URATC“	Utenos regiono atliekų tvarkymo centras
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VSATP	Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo 2007–2013 m. planas
ŽA	Žaliosios atliekos

1. ĮVADAS

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolat besivystanti atliekų tvarkymo sistema, kuria siekiama pateisinti gyventojų lūkesčius, įgyvendinant iškeltus globalius, Europos Sąjungos (toliau – ES) ir valstybinius tikslus.

Šios sistemos vystymosi sąlygas užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai ir Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti bei patvirtinti Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane (toliau – VAPTP), patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 573. Reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingų iššūkių atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms ir šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Šios organizacijos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumu ir nuolat kintančios dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas ir įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti VAPTP, prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą regione, buvo parengtas Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas.

Pagrindinis Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – suderinti Utenos regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, eksploatuojant ir pagal poreikį išplečiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione. Regioniniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus. Utenos regioninio komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tolesnę plėtrą numatyta vystyti laikantis atliekų tvarkymo prioritetų, kurių svarbiausias – atliekų prevencija (susidarymo vengimas). Kitas prioritetas – paruošimo naudoti pakartotinai, atliekų perdirbimo ir naudojimo kitais būdais sprendimų taikymas ir, tik blogiausiu atveju, galimas atliekų šalinimas sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Plano rengimo metu buvo naudojami Aplinkos apsaugos agentūros (toliau – AAA) teikiami oficialūs duomenys apie komunalinių atliekų tvarkymą Lietuvoje¹ ir mišrių komunalinių atliekų sudėtį, taip pat UAB „URATC“² ir savivaldybių pateikti duomenys.

Atkreiptinas dėmesys, kad iš skirtingų informacijos šaltinių gauti statistiniai duomenys ne visada sutapo, skirtingų metų informacija varijuoja dėl pakeistos pirminių duomenų rinkimo metodikos (2018 metų sausio 1 d. buvo pakeista atliekų apskaitos tvarka), todėl tai neleidžia daryti vienareikšmių statistiškai pagrįstų išvadų dėl atliekų susidarymo ir tvarkymo tendencijų regione. Viena pagrindinių duomenų varijavimo priežasčių – nesisteminis (nesivadovaujant vieninga metodika) skirtingų atliekų srautų priskyrimas komunalinių atliekų srautui. Siekiant išvengti klaidingų sprendimų dėl ateities prognozių, kurioms galėjo daryti įtaką duomenų varijavimas, formuojant Plano pagrindines prielaidas bei išvadas, remtasi AAA pateiktais duomenimis.

¹ <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/atlieku-apskaita/informacija-apie-komunaliniu-atlieku-tvarkymo-sistemas-lietuvos-savivaldybese>

² <https://uratc.lt>

Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas (toliau – Planas) parengtas remiantis VAPTP, ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274 patvirtintais Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais.

Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metais plano rengimo procese dalyvavo:

- UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ administracijos atstovai;
- Utenos regiono plėtros tarybos administracijos atstovai;
- Anykščių rajono savivaldybės administracijos atstovas;
- Ignalinos rajono savivaldybės administracijos atstovas;
- Molėtų rajono savivaldybės administracijos atstovas;
- Utenos rajono savivaldybės administracijos atstovas;
- Visagino savivaldybės administracijos atstovas;
- Zarasų rajono savivaldybės administracijos atstovas;
- UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ ir UAB „Jostra“ konsultantai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka, parengtam Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui, buvo atliktas Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–455, patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose, vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu ir jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

2. ATLIEKŲ TVARKYMO TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Svarbiausios ES direktyvos, reglamentuojančios komunalinių atliekų tvarkymą:

- ✚ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas;
- ✚ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- ✚ 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų su 2010 m. rugsėjo 27 d. pakeitimais;
- ✚ 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2000/76/EB dėl atliekų deginimo;
- ✚ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo su 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos sprendimu 413/2010 padarytais pakeitimais;
- ✚ 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų su 2009 m. kovo 11 d., 2008 m. spalio 22 d. ir 2013 m. vasario 7 d. pakeitimais;
- ✚ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- ✚ 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (ENTP) su 2010 m. vasario 23 d. pakeitimais;
- ✚ 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir direktyvos 91/157/EEB panaikinimo su 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/103/EB pakeitimais
- ✚ 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės;
- ✚ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės).

Nacionaliniai teisės aktai ir kiti dokumentai, kuriais vadovaujantis plėtojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos, rengiami ir atnaujinami komunalinių atliekų tvarkymo planai:

- ✚ Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos įstatymas;
- ✚ Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas;
- ✚ 2022 m. birželio 1 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 573 patvirtintas Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas;
- ✚ Atliekų tvarkymo taisyklės (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 217);
- ✚ Nacionalinė darnaus vystymosi strategija;
- ✚ Valstybės ilgalaikės raidos strategija;
- ✚ Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija;
- ✚ Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymas;
- ✚ Reikalavimai regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. D1-274;
- ✚ Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. Nr. 967;

✚ Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455;

✚ 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;

✚ 2022–2030 metų Regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“

✚ Utenos regiono plėtros planas 2014–2020 metams, patvirtintas Utenos regiono plėtros tarybos 2015 m. vasario 25 d. sprendimu Nr. 51/1S-5 (pakeistas Utenos regiono plėtros tarybos 2022 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. TS-11 „Dėl Utenos regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 16 d. sprendimo Nr. 51/1S-22 „Dėl Utenos regiono plėtros plano 2014-2020 m. dalies „Priemonių planas“ tvirtinimo“ pakeitimo“).

3. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

3.1. Utenos regionas

Administracinis Utenos regiono centras – Utenos miestas. Utenos regiono plotas – 7191 km² (14,9 proc. Lietuvos ploto), kuris ribojasi su Vilniaus ir Panevėžio regionais. Utenos regione 2021 m. gyveno – 123 483 gyventojų, gyventojų tankis – 82,8 gyv. / km². Utenos regiono gyventojų pasiskirstymas bei skaičiaus pokytis pagal savivaldybes pateiktas 2 paveiksle. Detalūs duomenys pateikti 1 priede. Utenos regione yra 10 miestų, iš kurių didžiausi Utena, Visaginas, Anykščiai, Zarasai, Ignalina, Molėtai. Regioną sudaro 6 savivaldybės.

1 pav. Utenos regionas

Šaltinis: <https://www.anyksta.lt>

Utenos rajono savivaldybė išsidėsčiusi Aukštaičių aukštumos šiaurrytinėje dalyje. Per rajono centrą eina Vilniaus – Utenos geležinkelis, Kauno – Daugpilio, Vilniaus – Kupiškio plentai. Asfaltuoti keliai jungia Uteną su visais kaimyniniais rajonais (Anykščių, Molėtų, Švenčionių, Ignalinos, Zarasų ir Rokiškio). Utenos rajono plotas – 1229 km², 2,1 proc. mažesnis už vidutinį šalies rajonų plotą ir užima

1,9 proc. Lietuvos teritorijos. Utenos rajoną sudaro šie administraciniai vienetai: Utenos miesto, Daugailių, Kuktiškių, Leliūnų, Saldutiškio, Sudeikių, Tauragnų, Utenos, Užpalių ir Vyžuonų seniūnijos.

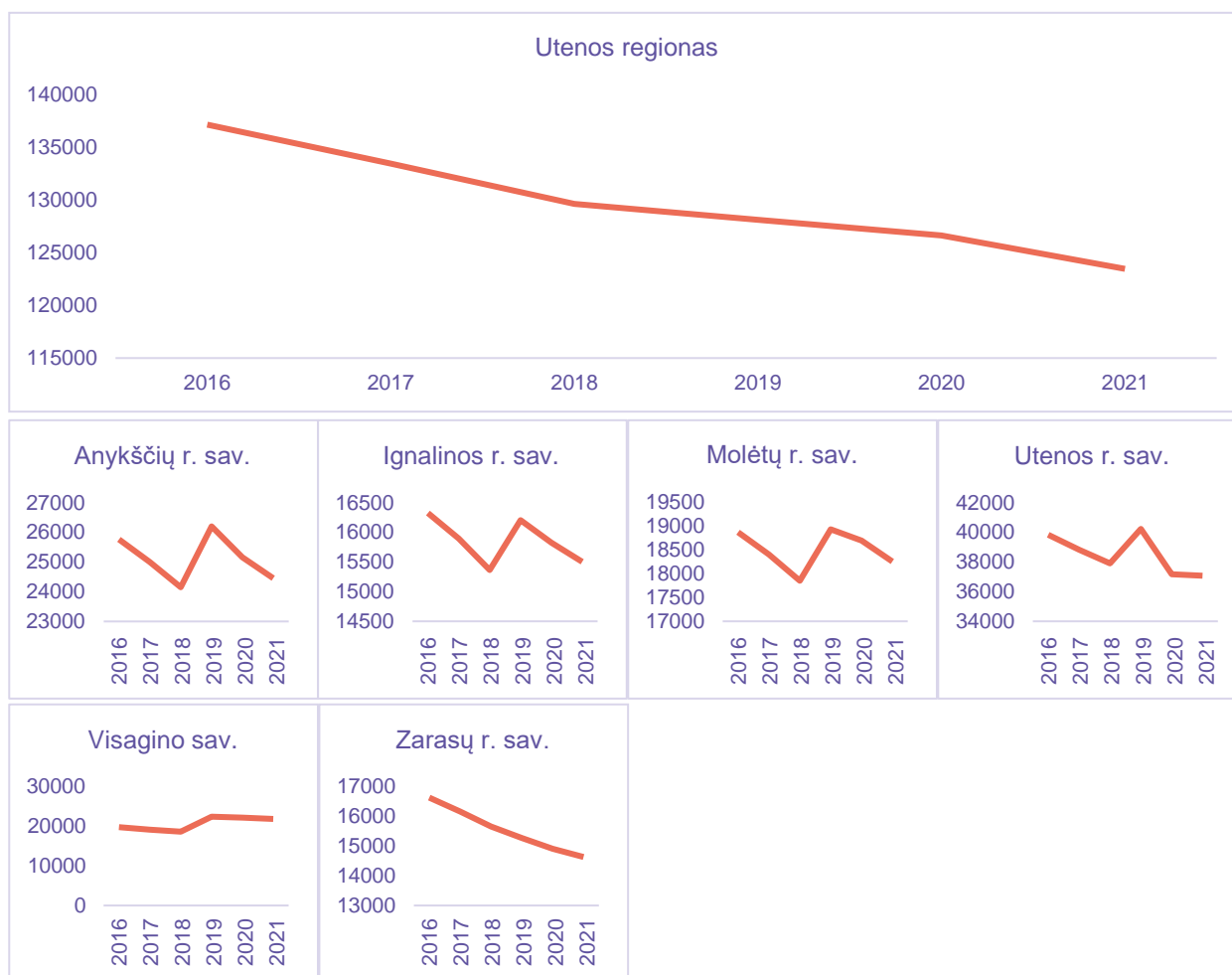
Anykščių rajono savivaldybė – administracinis–teritorinis vienetas šiaurės rytinėje Lietuvos dalyje. Centras – Anykščiai. Rajono plotas – 1765 km². 1995 m. rajonas pervadintas Anykščių rajono savivaldybe. 2009 m. sausio 29 d. įsteigta 60 seniūnaitijų. Savivaldybės teritorijoje yra 3 miestai – Anykščiai, Kavarskas ir Troškūnai, 8 miesteliai – Andrioniškis, Debeikiai, Kurkliai, Skiemonys, Surdegis, Svėdasai, Traupis, Viešintos ir 758 kaimai.

Ignalinos rajono savivaldybė – administracinis–teritorinis vienetas rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje, pasienyje su Baltarusija. Centras – Ignalina. Ignalinos rajono plotas – 1447 km², tai sudaro 20,8 proc. Utenos regiono teritorijos (antras pagal dydį). 1995 m. įsteigta Ignalinos rajono savivaldybė. 2003 m. dalis teritorijos (šiaurinė Rimšės seniūnijos dalis) perduota Visagino savivaldybei. 2009 m. sausio 28 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-396 įsteigtos 47 seniūnaitijos. Savivaldybės teritorijoje yra 2 miestai – Dūkštas ir Ignalina; 3 miesteliai – Mielagėnai, Rimšė ir Tverečius ir 726 kaimai.

Molėtų rajono savivaldybė – administracinis–teritorinis vienetas Lietuvos rytuose. Administracinis centras – Molėtai. Rajono plotas – 1368 km². 1995 m. įsteigta Molėtų rajono savivaldybė. 2009 m. sausio 29 d. savivaldybės tarybos nutarimu Nr. B1-2 įkurtos 48 seniūnaitijos. Savivaldybės teritorijoje yra 1 miestas – Molėtai, 5 miesteliai – Alanta, Balninkai, Dubingiai, Giedraičiai, Joniškis ir 928 kaimai.

Zarasų rajono savivaldybė – administracinis–teritorinis vienetas šiaurės rytų Lietuvoje, pasienyje su Latvija ir Baltarusija. Administracinis centras – Zarasai. Savivaldybės plotas – 1334 km², kuris sudaro 18,53 proc. Utenos regiono ir 2,04 proc. šalies teritorijos. 1995 m. įsteigta Zarasų rajono savivaldybė, pavaldi Utenos apskričiai. 2009 m. sausio 29 d. savivaldybės tarybos nutarimu Nr. T-7 įsteigta 51 seniūnaitija. Savivaldybės teritorijoje yra 2 miestai – Dusetos ir Zarasai, 3 miesteliai – Antalieptė, Salakas, Turmantas ir 793 kaimai.

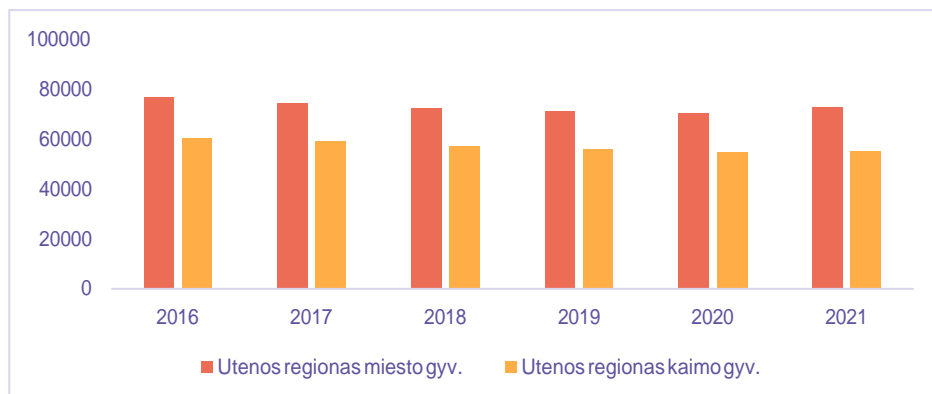
Visagino savivaldybė – administracinis–teritorinis vienetas šiaurės rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje. Administracinis centras – Visaginas. Formaliai savivaldybė įkurta 1994 m. liepos 19 d. Visagino mieste, teritoriją atskyrus nuo Ignalinos rajono. Iki 2003 m. sausio 1 d. Visagino savivaldybę sudarė tik Visagino miestas, tačiau įsigaliojus Ignalinos ir Visagino savivaldybių ribų keitimo įstatymui, Visagino savivaldybei buvo priskirti šiauriniai Rimšės seniūnijos (Ignalinos rajono savivaldybė) kaimai, savivaldybės plotas padidėjo nuo 896 ha iki 5 841 ha. Savivaldybėje yra 9 seniūnaitijos: 1 miestas (Visaginas), 20 kaimų ir 1 viensėdis.

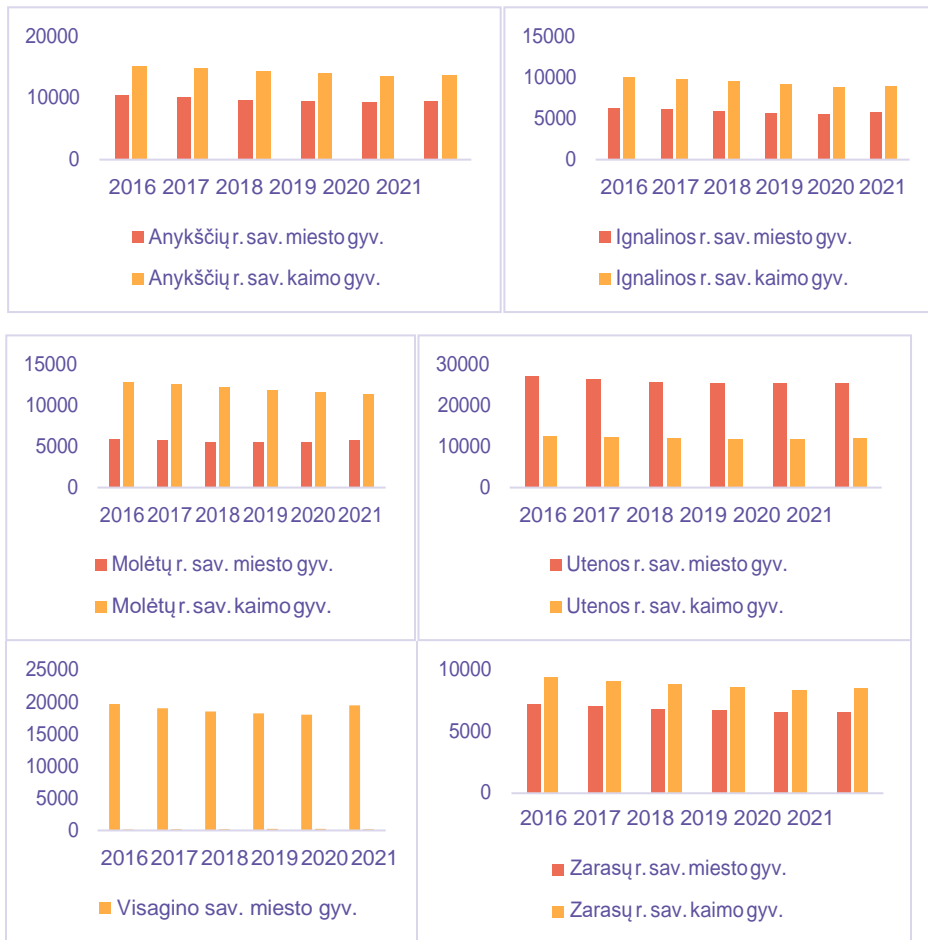

2 pav. Registruotų gyventojų skaičius Utenos regiono savivaldybėse 2016–2021 m.

Šaltinis: AAA duomenys

Utenos regione pastebimi ir bendri Lietuvos demografiniai procesai – bendras gyventojų mažėjimas, gyventojų koncentracija didesniuose miestuose. AAA duomenimis, nuo 2016 m. iki 2020 m. Utenos regione gyventojų skaičius sumažėjo 10 proc., t. y. vidutiniškai apie 1,2 proc. per metus. Daugiausia gyventojų sumažėjo Zarasų rajono savivaldybėje – nuo 16 636 gyventojų 2016 m. iki 14 638 gyventojų 2020 m.

3 pav. Gyventojų pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo³

Šaltinis: AAA duomenys

Utenos regione apie 57 proc. visų gyventojų gyvena miestuose ir miesteliuose, „kaimiškausios“ – Molėtų, Ignalinos ir Anykščių rajonų savivaldybės. Detalus duomenys pateikti 1 priede.

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė struktūra

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka savivaldybės atsako už savivaldybių teritorijose susidarantių mišrių komunalinių atliekų surinkimo, pervežimo į regioninę sąvartyną ir nuo jų atskirtų antrinių žaliavų, pakuočių atliekų, žaliųjų atliekų, pavojingų buitinių atliekų, didžiųjų ir kitų naudoti tinkamų atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir kitų specifinių, panaudoti ar kitaip perdirbti tinkamų atliekų surinkimo organizavimą. Atliekų surinkimo paslaugas savivaldybių teritorijose teikia įmonės, turinčios, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, teisę teikti tokias paslaugas, kurios paprastai yra atrenkamos viešųjų paslaugų pirkimo konkurso būdu, arba tokios paslaugos pavestos teikti savivaldybių įmonėms savivaldybių tarybų sprendimais. Savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir

³ Visagino savivaldybėje kaimo vietovėje 2020 m. gyveno 204 gyventojai.

prieinamumą. Savivaldybės atsakingos už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti.

Utenos regiono savivaldybės atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias pagrindines organizavimo funkcijas:

- + tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus bei taisykles;
- + tvirtina vietinės rinkliavos ar įmokos nuostatus ir nustato vietines rinkliavas ar įmokas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą;
- + viešųjų pirkimo įstatymo nustatyta tvarka parenka atliekų tvarkytojus;
- + organizuoja papildančių atliekų tvarkymo sistemų diegimą savivaldybėse;
- + kontroliuoja UAB „URATC“ veiklą;
- + kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių;
- + organizuoja šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba jis neegzistuoja, tvarkymo organizavimą;
- + vykdo visuomenės informavimą ir švietimą.

Regiono savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima šių atliekų tvarkymą:

- + mišrių (likusių po pirminio rūšiavimo) komunalinių atliekų;
- + buityje susidarančių antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų;
- + buityje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų (maisto, žaliųjų ir kt.);
- + buityje susidarančių didelių gabaritų atliekų ir naudotų padangų;
- + tekstilės atliekų;
- + buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- + statybos ir griovimo atliekų;
- + komunalinių pavojingų buitės atliekų;
- + gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąšlavų;
- + šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma;
- + kitų atliekų, kurios išskiriamos pagal poreikį teisės aktais, įskaitant savivaldybės priimtus teisės aktus.

Savivaldybių administracijos rengia, o tarybos tvirtina savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir atliekų tvarkymo taisykles. Savivaldybių atliekų tvarkymo plano sprendimai, užduotys ir priemonės suderinamos su regioniniu atliekų tvarkymo planu ir turi atitikti Valstybinio atliekų tvarkymo planavimo dokumento nuostatas. Siekiant užtikrinti sėkmingą atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, Utenos regiono savivaldybės parengė ir patvirtino regiono savivaldybių atliekų tvarkymo planus:

- + Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimas Nr.1-TS-262 dėl „Anykščių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014–2020 metams plano patvirtinimo“;

✚ Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimas B1-50 dėl „Molėtų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano ir komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“;

✚ Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016 m. sausio 28 d. sprendimas Nr. TS-29 „Dėl Utenos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014–2023 m. patvirtinimo“;

✚ Visagino savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimas Nr. TS-245 „Dėl Visagino savivaldybės 2015–2020 m. atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“;

✚ Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. T-230 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. plano patvirtinimo“;

✚ Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T-82 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės 2014–2020 m. atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“;

✚ Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas kiekvienoje regiono savivaldybėje yra reglamentuotas savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintose atliekų tvarkymo taisyklėse.

1 lentelė. Utenos regiono savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimas

Savivaldybė	Sprendimas
Utenos rajono savivaldybė	Utenos rajono savivaldybės tarybos 2009 m. sausio 29 d. sprendimas Nr. TS-29 „Dėl Utenos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.
Molėtų rajono savivaldybė	Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimas B1-50 „Dėl Molėtų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.
Zarasų rajono savivaldybė	Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 30 d. sprendimas Nr. T-272 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ ⁴ .
Anykščių rajono savivaldybė	Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. 1-TS-319 dėl „Dėl Anykščių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.
Ignalinos rajono savivaldybė	Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2020 m. liepos 16 d. sprendimas Nr. T-173 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimo“.
Visagino savivaldybė	Visagino savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimas Nr. TS-114: „Dėl Visagino miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

Siekiant sukurti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, Utenos regiono savivaldybės 2004 m. spalio 22 d. įsteigė uždarają akcinę bendrovę „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – UAB „URATC“) (įregistruotas 2005 m. sausio 28 d.). UAB „URATC“ įsteigtas, siekiant sukurti ir įdiegti (įgyvendinant Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamą projektą „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“) Utenos regioninę atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinti, kad ši sistema veiktų

⁴ Pakeitimas Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio 29 d. sprendimas Nr. T-89 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės komunalinių atliekų taisyklių patvirtinimo“.

nuolat ir ja galėtų naudotis akcininkų administruojamų teritorijų gyventojai, tenkinant viešuosius interesus atliekų tvarkymo srityje. 2012 m. gegužės 14 d. įregistruotuose naujuose bendrovės įstatuose pagrindiniu bendrovės veiklos tikslu apibrėžta – vykdant nepavojingų atliekų tvarkymo ir šalinimo veiklą, vykdyti atliekų tvarkymo užduotis.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų organizavimą Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtam juridiniam asmeniui. UAB „URATC“ vykdo regioninę veiklą:

- ✚ Utenos regiono atliekų tvarkymo įrenginių: Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių;
- ✚ Atliekų priėmimo, laikino saugojimo aikštelių ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelių eksploatacija, priežiūra, plėtimas, modernizacija, kompleksinio aplinkos monitoringo vykdymas;
- ✚ Uždarytų sąvartynų priežiūra ir aplinkos monitoringo vykdymas;
- ✚ Teisės aktų, susijusių su atliekų tvarkymu, pakeitimų iniciavimas, pastabų rengiamiems teisės aktams teikimas;
- ✚ Duomenų apie priimamus, tvarkomus, šalinamus atliekų kiekius eksploatuojamuose atliekų tvarkymo įrenginiuose kaupimas, sisteminimas ir teikimas atsakingoms institucijoms įstatymų nustatyta tvarka;
- ✚ Visuomenės informavimas, konsultavimas, švietimas atliekų tvarkymo ir prevencijos klausimais;
- ✚ Steigėjų pavestų užduočių ir priskirtų funkcijų vykdymas.

Remiantis Atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą Regiono savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi.

Atliekų tvarkymo įstatymas reglamentuoja gamintojų ir importuotojų atsakomybę – pakuočių ir pakuočių atliekų, elektros ir elektroninės įrangos, alyvų, transporto priemonių ir kitų apmokestinamųjų gaminių tvarkymo veiklos, bendradarbiavimo su savivaldybėmis principus.

Pagrindinės komunalines atliekas tvarkančių įmonių vykdomos veiklos funkcijos:

- ✚ mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir pervežimas į MBA;
- ✚ atliekų turėtojų aprūpinimas mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteneriais;
- ✚ kolektyvinių kontenerių priežiūra;
- ✚ buityje susidarančių didžiųjų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu;
- ✚ pagal atskiras sutartis su atliekų turėtojais statybos ir griovimo atliekų vežimas;
- ✚ biologiškai skaidžių (virtuvės maisto atliekos) ir/ar žaliųjų atliekų (žolė, medžių šakos, lapai) rinkimas ir vežimas;
- ✚ informacijos teikimas savivaldybei apie aptarnaujamus atliekų turėtojus, ataskaitų apie surinktus kiekius, atliekų susikaupimo normas, mokamus mokesčius;

- ✚ antrinių žaliavų, pakuotės ir pakuotės atliekų, tekstilės atliekų surinkimas ir tvarkymas;
- ✚ pakuočių ir jų atliekų, EEĮA, baterijų, akumuliatorių ir apmokestinamųjų gaminių atliekų papildančių surinkimo sistemų diegimas (gamintojų ir importuotojų ar licencijuotos organizacijos).

Šiuo metu Utenos regione komunalines ir kitas atliekas tvarkančių įmonių sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Atliekų tvarkytojai Utenos regione ⁵

Savivaldybė	Atliekų tvarkytojo pavadinimas	Sutartis su savivaldybe	Sutarties pasirašymo su savivaldybe data	Veikla
Anykščių r. sav.	Asociacija „EEPA“	Turi	2017-10-31	Buityje susidarančių pavojingų ir EEĮ atliekų surinkimas
	Autogamintojų ir importuotojų asociacija „AGIA“	Turi	2017-10-31	Buityje susidarančių pavojingų ir EEĮ atliekų surinkimas
	UAB „Anykščių komunalinis ūkis“	Turi	2020-02-27	Mišrių komunalinių, buityje susidarančių pavojingų, biologiškai skaidžių, popieriaus, stiklo, plastiko, didžiųjų, statybos ir griovimo, EEĮ, padangų atliekų surinkimas
	VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacijos“	Turi	2013-11-29	Buityje susidarančių pavojingų ir EEĮ atliekų surinkimas
Ignalinos r. sav.	SĮ „Kompata“	Neturi		Mišrių komunalinių, popieriaus, stiklo, plastiko, didžiųjų, statybos ir griovimo atliekų surinkimas
Molėtų r. sav.	Asociacija „EEPA“	Turi		EEĮ atliekų surinkimas
	UAB „Molėtų švara“	Turi	2015-01-02	Mišrių komunalinių, biologiškai skaidžių, popieriaus, stiklo, plastiko, didžiųjų, statybos ir griovimo atliekų surinkimas
	VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacijos“	Turi	2015-12-31	EEĮ atliekų surinkimas
	VšĮ „Gamtos ateitis“	Turi	2015-04-08	Popieriaus, stiklo, plastiko atliekų surinkimas
	VšĮ „Žalioji taškas“	Turi	2013-08-29	Popieriaus, stiklo, plastiko atliekų surinkimas

⁵ Paprastai pasibaigus Sutarčių galiojimui ir nė vienai šaliai nepareiškus kitaip, Sutarties galiojimas pratęsiamas dar vieniems metams. Pratęsimų skaičius neribojamas.

Savivaldybė	Atliekų tvarkytojo pavadinimas	Sutartis su savivaldybe	Sutarties pasirašymo su savivaldybe data	Veikla
Utenos r. sav.	UAB „Utenos komunalininkas“	Turi	2020-12-08	Mišrių komunalinių, buityje susidarančių pavojingų, biologiškai skaidžių, popieriaus, stiklo, plastiko, didžiųjų, statybos ir griovimo, EE], padangų, tekstilės atliekų surinkimas
	VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	Turi	2014-01-31	Buityje susidarančių pavojingų ir EE] atliekų surinkimas
	Asociacija „EEPA“	Turi	2014-12-31	Buityje susidarančių pavojingų ir EE] atliekų surinkimas
	VšĮ „Žalioji taškas“	Turi	2013-09-30	Popieriaus, stiklo, plastiko bei pakuočių atliekų surinkimas
	VšĮ „Gamtos ateitis“	Turi	2015-03-31	Popieriaus, stiklo, plastiko bei pakuočių atliekų surinkimas
	UAB „Ekobazė“	Turi	2013-11-26	Popieriaus, stiklo, plastiko atliekų bei pakuočių surinkimas
	Gamintojų ir Importuotojų Asociacija	Turi	2023-04-11	Baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimas bei visuomenės informavimas ir švietimas baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo klausimais
Visagino sav.	UAB „Visagino būstas“	Turi	2019-09-05	Mišrių komunalinių, didžiųjų atliekų surinkimas, tekstilės surinkimas nuo 2020 m.
	Gamintojų ir importuotojų asociacija	Turi	2011-08-11	Naudotų padangų, tepalų, degalų filtrų, vidaus degimo variklių oro filtrų autotransporto priemonių amortizatorių, baterijų ir akumuliatorių, variklio, pavarų dėžės ir tepalinės alyvos atliekų surinkimas
	VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	Turi	2013-06-28	EE] atliekų surinkimas.
	VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“	Turi	2013-10-25	Pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti
	VšĮ „Žalioji taškas“	Turi	2013-10-25	Pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti
	VšĮ „Gamtos ateitis“	Turi	2015-02-6	Pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti

Savivaldybė	Atliekų tvarkytojo pavadinimas	Sutartis su savivaldybe	Sutarties pasirašymo su savivaldybe data	Veikla
	UAB „Ekobazė“	Turi	2013-11-26	Popieriaus, stiklo, plastiko atliekų ir pakuočių surinkimas
	UAB „Zarasų komunalininkas“	Turi	2022-06-03	Mišrių komunalinių, atliekų surinkimas, pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti
Zarasų r. sav.	VšĮ „Gamtos ateitis“	Turi	2013-06 -13	Pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti
	VšĮ „Žaliasis taškas“	Turi	2013-06-13	Pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti
	PTO	Turi	2013 -07- 22	Pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti
	Asociacija „EEPA“	Turi	2016-03-04	Buityje susidarantių pavojingų ir EEĮ atliekų surinkimas

Šaltinis: AAA duomenys ir Utenos regiono savivaldybių duomenys

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima Utenos regione įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Utenos atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – savivaldybių lėšų, įmokų, gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

3.3.1 Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis, leidžianti įgyvendinti uždavinius, numatytus atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Žemiau pateikiama informacija apie Utenos regione vykdytus ir / ar vykdomus investicinius ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros projektus.

UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ 2020 m. pradėjo įgyvendinti projektą „Maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimas Utenos regione“. Projekto tikslas – pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Utenos regione. 2020 m. gruodžio 29 d. bendrovė pateikė paraišką projekto „Maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimas Utenos regione“ finansavimui gauti, o 2021 m. kovo 31 d. pasirašė projekto Nr.05.2.1-APVA-R-008-91-0012 „Komunalinių atliekų infrastruktūros plėtra“ finansavimo ir administravimo sutartį. Bendra projekto vertė yra 2322108,15 Eur (iš jų ES lėšos sudaro 1973791,93 Eur, nuosavos lėšos sudaro – 348316,22 Eur). Projekto metu bus atlikti esamų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių infrastruktūros

pritaikymo darbai maisto / virtuvės atliekų paruošimui perdirbti. Perkami rangos darbai ir įranga (smulkinimo kaušas, vartytuvas, sijotuvai, frontalinis krautuvas, rūšiavimo linija), tai pat bus vykdoma visuomenės informavimo kampanija maisto / virtuvės atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais. Utenos regione bus sukurti 3 800 tonų per metus rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surenkamų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumai.

Vykdamas projektą „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ Nr. VP3-3.2-AM-01-V-02-006, UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ su rangovu UAB „Manfula“ 2013 m. rugpjūčio 29 d. sudarė rangos sutartį „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra: mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginių projektavimas, tiekimas ir statyba Utenoje“ MBA įrenginiai pradėjo veikti 2016 metų pradžioje.

3 lentelė. Utenos MBA įrenginių charakteristikos

Parametras	Reikšmė
Mechaninio apdorojimo įrenginių projektinis pajėgumas, t/metus	45200
Projektinis pajėgumas per dieną, t/d	175
Biologinio apdorojimo įrenginių projektinis pajėgumas, t/metus	15000
Priėmimo zonos projektinis pajėgumas, t	331
Atskiriamos antrinės žaliavos	LDPE, kartonas, popierius, stiklas, spalvoti ir juodieji metalai, PVC, HDPE, PET
Biodujų gamyba	Numatyta
Biologiškai skaidžios dalies apdorojimo būdas	Stabilizuoto komposto gamyba

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Įgyvendinant projektą „Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ 2013 m. gruodžio 16 d. su UAB „Keluva“ buvo sudaryta kompostavimo konteinerių (6000 vienetų) pirkimo sutartis, kurios vertė – 170 000 Eur be PVM. Nupirkti konteineriai buvo išdalyti regiono gyventojams.

Utenos rajono savivaldybė per pastaruosius metus aktyviai teikė paraiškas gauti finansavimą atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai ar atskirų atliekų tvarkymui:

- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-TEK01-0019 pateikta pagal priemonę „Subsidijos ir dotacijos tekstilės atliekų surinkimo konteineriams įsigyti“. Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Utenos rajone, įsigyjant tekstilės atliekų surinkimo konteinerius;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AZK01-0018 pateikta pagal priemonę „Subsidijos ir dotacijos individualiems antrinių žaliavų surinkimo konteineriams įsigyti“. Projekto tikslas – pagerinti antrinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Utenoje, įsigyjant individualius antrinių atliekų surinkimo konteinerius ir siekiant plėsti antrinių atliekų surinkimo tinklą;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-NPT01-0024 pateikta pagal priemonę „Dotacijos naudotų padangų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymui“;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AST01-0044 pateikta pagal priemonę „Subsidijos ir dotacijos namų ūkiuose susidariusiems asbesto atliekoms tvarkyti“;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-API01-0012 pateikta pagal priemonę „Subsidijos ir dotacijos biologinių atliekų surinkimo priemonėms įsigyti“. Projekto tikslas – įdiegti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo paslaugą;

- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-NPT02-0009 pateikta pagal priemonę „Dotacijos naudotų padangų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymui“.

Taip pat Utenos rajono savivaldybės administracija pasirašė finansavimo sutartį su Aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0009 „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Utenos rajone“. Projekto vykdymo metu bus įrengtos 32 aikštelės su 198 vnt. pusiau požeminiais komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteineriais, įsigyti 1305 individualūs konteineriai, skirti biologiškai skaidžioms atliekoms surinkti ir greitu laiku bus pristatyta 2000 vnt. kompostavimo dėžių. Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga numatoma 2023 m. rugsėjo 1 d.

Kiekvienais metais Utenos rajone organizuojamos tradicinės ekologinės akcijos, tokios kaip „Kalėdų eglutė – namų šilumai“, „Darom“, Europos judumo, Klimato savaitės ir kt. Taip pat gyventojų patogumui savivaldybės administracija dalija kalendorius su pavojingų, didelių gabaritų atliekų ir kitų antrinių žaliavų apvažiavimo būdu Utenos mieste ir Utenos rajone surinkimo grafikais, visuomenės švietimui skirtus informacinius leidinius. Utenos rajono savivaldybėje kasmet finansuojami gamtosauginės veiklos projektai, kurių tikslas – didinti ekologinio švietimo, gamtosaugos sampratos sklaidą Utenos rajone, skatinti juridinių asmenų (biudžetinių įstaigų, asociacijų, viešųjų įstaigų, Utenos rajono savivaldybės administracijos seniūnijų, nevyriausybinių organizacijų) iniciatyvas rengti ir įgyvendinti gamtosauginės veiklos projektus, susijusius su ekologiniu ugdymu, gamtotyra, gamtosauga. Utenos rajone vykdomi renginiai „Mes rūšiuojame“, kasmet savivaldybė įgyvendina pakuočių organizacijų visuomenės švietimo priemonės, kaip rėmėja dalyvauja Atliekų kultūros egzamine.

Anykščių rajono savivaldybė per pastaruosius metus teikė paraiškas gauti finansavimą atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai:

- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AZK01-0012 individualiems antrinių žaliavų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – pagerinti antrinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Anykščių rajone, įsigyjant antrinių atliekų surinkimo konteinerius ir siekiant plėsti antrinių atliekų surinkimo tinklą;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-API01-0007 biologinių atliekų surinkimo priemonėms įsigyti. Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Anykščių rajone, įsigyjant biologinių atliekų surinkimo konteinerius;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-TEK01-0013 tekstilės atliekų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Anykščių rajone, įsigyjant tekstilės atliekų surinkimo konteinerius.

Įgyvendinant projektą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Anykščių rajono savivaldybėje“ (Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0003), Anykščių rajone buvo įrengta 31 pusiau požeminė konteinerių aikštelė, taip pat išplėsta projekto partneriui, UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ priklausanti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (Vairuotojų g. 18, Anykščiai) ir įsigyti trys konteineriai statybos, griovimo, stiklo ir plastiko stambiagabaritėms atliekoms surinkti.

Molėtų rajono savivaldybė per pastaruosius metus teikė paraiškas gauti finansavimą atliekų

tvarkymo infrastruktūros plėtrai:

- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-TEK01-0013 tekstilės atliekų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Molėtų rajone, įsigyjant tekstilės atliekų surinkimo konteinerius;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-API01-0012 pateikta pagal priemonę „Subsidijos ir dotacijos biologinių atliekų surinkimo priemonėms įsigyti“. Projekto tikslas – įdiegti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo paslaugą;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AZK01-0012 individualiems antrinių žaliavų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – pagerinti antrinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Molėtuose, įsigyjant individualius atliekų surinkimo konteinerius ir siekiant plėsti antrinių atliekų surinkimo tinklą;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AST01-0044 pateikta pagal priemonę „Subsidijos ir dotacijos namų ūkiuose susidariusiems asbesto atliekoms tvarkyti“;
- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-NPT02-0007 dėl šeimininkų padangų surinkimo ir perdavimo atliekų tvarkytojui.

Įgyvendinant projektą „Molėtų rajono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ (Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0011), Molėtų rajono savivaldybėje buvo įrengta 20 požeminių konteinerių aikštelių. Taip pat Molėtų rajono savivaldybė planuoja teikti Paraišką naudotų padangų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja surinkimo projektui finansuoti.

Keleri metai iš eilės Molėtų rajone vyksta renginiai „Mes rūšiuojame“, kasmet savivaldybė įgyvendina pakuočių organizacijų visuomenės švietimo priemonės, dalyvauja kaip rėmėja Atliekų kultūros egzamine.

Visagino savivaldybėje per pastaruosius metus buvo vykdoma atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra:

- ✚ 2016 m. parengė investicinį projektą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Visagino savivaldybėje“ (Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0001), kurio – tikslas plėsti Visagino savivaldybės teritorijoje egzistuojančią komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiant skatinti ir užtikrinti komunalinių atliekų rūšiovimą, taip pat mažinanti į sąvartynus patenkančių atliekų kiekį. Projekto tikslui pasiekti suformuotas konkretus uždavinys – sukurti tinkamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą. Projekto įgyvendinimo metu įrengta 40 konteinerių aikštelių miesto teritorijoje, įsigyta ir įrengta 130 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių: 40 popieriaus /kartono atliekoms, 40 stiklo atliekoms, 40 plastiko atliekoms. Projekto vertė – 509 405,45 Eur;
- ✚ Įrengtos savivaldybės biudžeto lėšomis mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelės Visagino savivaldybės teritorijoje: sodininkų, garažų bendrijose, kaimuose, kapinėse. Projekto vertė – 29 600 Eur;
- ✚ Inicijuotas didelių gabaritų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo, kompostavimo aikštelių perkėlimas iš Dvarvietės g. 1A, Skrytelių k., Visagino savivaldybėje į Taikos pr. 27, Visagine ir daiktų mainų punkto įrengimas Taikos pr. 27, Visagine. Šiam tikslui įsigytas pastatas.

Kiekvienais metais Visagino savivaldybėje kartu su VšĮ „Mes darom“ organizuojama tradicinė aplinkos

puoselėjimo akcija „Darom“, kurios metu tvarkomos bendrojo naudojimo teritorijos, miškai, Visagino ežeras ir jo pakrantė. Mokiniai dalyvauja rengiamame egzamine „Atliekų kultūra“. Prenumeruojama ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, mokykloms ir bibliotekoms visuomenės švietimui skirti aplinkosauginiai leidiniai: „Žalioji pasaulis“, „National Geographic Lietuva“, „National Geographic Kids“, „Lututė“, „Miškai“. Finansuojamas Lietuvos žaliųjų judėjimo Tarptautinis gamtosauginių mokyklų programos koordinavimas „Verdenės“ gimnazijoje, kurio tikslas – didinti ekologinio švietimo, gamtosaugos sampratos sklaidą. Su partneriais dalyvauja projekte „Man rūpi rytojus“.

Zarasų rajono savivaldybė per pastaruosius metus teikė paraiškas gauti finansavimą atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai:

- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AZK01-0002 individualiems antrinių žaliavų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – gerinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą iš individualių namų gyventojų. Įsigyti 3630 vnt. pakuočių atliekų surinkimo konteineriai: 120 litrų talpos konteineriai, skirti stiklo pakuočių ir stiklo atliekoms surinkti, 1815 vnt. 240 litrų talpos konteineriai, skirti visų rūšių pakuočių atliekoms surinkti ir 1815 vnt. konteineriai kitoms, tinkamoms perdirbti, antrinėms žaliavoms surinkti (išskyrus stiklą). Pakuotės atliekų konteineriai išdalyti 1815 individualių namų ūkiams;
- ✚ Paraiška dėl tekstilės (Nr. ATP-AM-TEK01-0011) surinkimo konteinerių įsigijimo. Projekto tikslas – įdiegti tekstilės atliekų tvarkymo paslaugą;
- ✚ Paraiška dėl maisto atliekų konteinerių įsigijimo (Nr. ATP-AM-API01-0003). Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Zarasų rajone, įsigyjant maisto atliekų surinkimo konteinerius.

Zarasų rajono savivaldybei 2018 m. buvo skirta dotacija iš Aplinkos projektų valdymo agentūros Atliekų tvarkymo programos lėšomis finansuojamo projekto „Pakuotės atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) įsigijimas“, kurio vertė siekė 60 525 Eur. Rajono individualių namų gyventojai (iš viso 1500 individualių namų ūkių) buvo aprūpinti individualiomis pakuočių ir pakuočių atliekų surinkimo priemonėmis.

Siekiant pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, sukuriant / rekonstruojant komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, Zarasų rajone nuo 2016 m. vidurio buvo įgyvendintas projektas „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Zarasų rajone“ (Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0008). Savivaldybės teritorijoje įrengtos komunalinių atliekų konteinerių aikštelės, skirtos mišriosioms komunalinėms atliekoms, antrinėms žaliavoms, žaliosioms atliekoms surinkti.

Ignalinos rajono savivaldybėje per pastaruosius metus buvo vykdoma atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra:

- ✚ Paraiška dėl tekstilės (Nr. ATP-AM-TEK01-0011) surinkimo konteinerių įsigijimo. Projekto tikslas – įdiegti tekstilės atliekų tvarkymo paslaugą; projekto įgyvendinimo metu planuojama įsigyti 30 vnt. tekstilės atliekų surinkimo konteinerių;
- ✚ Paraiška dėl maisto atliekų konteinerių įsigijimo (Nr. ATP-AM-API01-0003). Projekto tikslas – pagerinti atliekų tvarkymo paslaugos kokybę Ignalinos rajone, įsigyjant 40 vnt. maisto atliekų surinkimo konteinerių;

- ✚ Paraiška Nr. ATP-AM-AZK01-0002 individualiems antrinių žaliavų surinkimo konteineriams įsigyti. Projekto tikslas – gerinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą iš individualių namų gyventojų. Projekto įgyvendinimo metu planuojama įsigyti 4500 vnt. pakuočių atliekų surinkimo konteineriai skirti stiklo pakuočių ir stiklo atliekoms surinkti, 3500 vnt. 240 litrų talpos konteineriai, skirti visų rūšių pakuočių atliekoms surinkti;
- ✚ 2016–2020 m. Ignalinos rajono savivaldybėje buvo įgyvendintas investicinis projektas „Konteinerinių aikštelių įrengimas (rekonstrukcija) Ignalinos r. savivaldybėje ir atliekų surinkimo konteinerių konteinerinėms aikštelėms įsigijimas“ (Nr. 05.2.1-APVA-R-008-91-0006).

SĮ „Kompata“ vykdo visuomenės švietimą apie atliekų rūšiavimą, organizuoja aplinkosauginius konkursus.

3.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, Regiono savivaldybių nustatomo mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais. Utenos regiono savivaldybių įmokų už atliekų tvarkymą kainodaros pagrindą sudaro atliekų tvarkymo sistemos sąnaudos.

Utenos regiono savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- ✚ Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki MBA įrenginių ar kitų regioninio apdorojimo įrenginių sąnaudos;
- ✚ Vietinės rinkliavos / tarifo administravimo sąnaudos;
- ✚ Komunalinių atliekų šalinimo sąnaudos (infrastruktūros eksploatacijos ir kt. sąnaudos).

Komunalinių atliekų šalinimo, apdorojimo – UAB „URATC“ patiriamas sąnaudas sudaro:

- ✚ Atliekų tvarkymo MBA įrenginiuose sąnaudos;
- ✚ Šalinimo veiklos sąnaudos – visos su Utenos regioninio sąvartyno eksploatavimu susijusios sąnaudos: darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, elektros, vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugos, atliekų tvarkymo technikos eksploatacija, degalai, tepalai, technikos remontas, draudimas, kitos eksploatacinės sąnaudos, atidėjiniai sąvartyno uždarymui;
- ✚ Didžiųjų atliekų priėmimo aikštelių sąnaudos – didžiųjų atliekų priėmimo aikštelių eksploatacinės sąnaudos. Šias sąnaudas sudaro darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios sąnaudos, surinktų atliekų sutvarkymo sąnaudos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, kitos eksploatacinės sąnaudos (vanduo, elektra, draudimai, darbo priemonės ir pan.);
- ✚ Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių sąnaudos – aikštelėse dirbančių darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, žaliųjų atliekų kompostavimo sąnaudos (technikos eksploatacija, degalai ir kt.), kitos eksploatacinės sąnaudos (vanduo, elektra, draudimas, darbo priemonės ir kt.);
- ✚ Įgyvendinamų projektų sąnaudos – su projektų įgyvendinimu susijusios sąnaudos;
- ✚ UAB „URATC“ administracinės sąnaudos. Tai sąnaudos, į kurias įtrauktos administracijos darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susijusios išlaidos, ilgalaikio turto nusidėvėjimas,

administracinių patalpų nuoma, tarnybinio transporto eksploatacija, degalai, remontas, draudimas, kanceliarinės, ryšio, darbuotojų mokymų ir komandiruočių sąnaudos, konsultavimo paslaugos, paskolų palūkanų sąnaudos ir kt.

Remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų, ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- ✚ „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- ✚ „Proporcingumo“ principas teigia, kad apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas atliekų turėtojui susidarantiems atliekų kiekiui;
- ✚ „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad 1 t mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t. y. atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visoms Regiono savivaldybėms, t. y. paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo regioninio sąvartyno.

„Teršėjas moka“ principas Utenos regione įgyvendinamas remiantis Regiono savivaldybių pasirinkta apmokestinimo sistema – vietinė dvinarė rinkliava ar įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą (Ignalinos ir Utenos rajono savivaldybės).

Dvinarė rinkliava – savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka (susidedanti iš dviejų dedamųjų – pastoviosios ir kintamosios) už komunalinių atliekų surinkimą iš komunalinių atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, įskaitant ir visos atliekų tvarkymo sistemos išlaikymą, atliekų rūšiavimo skatinimą, mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginių, Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių, kitų atliekų tvarkymo priežiūrą ir eksploataciją. Galioja savivaldybės teritorijoje, kurią kiekvienas mokėtojas privalo sumokėti nustatyta tvarka. Rinkliavos dydžiai (kintamoji ir pastovioji dalys) nustatomi pagal tikslinę nekilnojamojo turto objektų naudojimo paskirtį, nustatytas komunalinių atliekų susikaupimo normas, apmokestinamuosius parametrus, priskirtas kintamas ir pastovias būtinausias sąnaudas. Visi regiono gyventojai už mokamą rinkliavą turi teisę naudotis regionine komunalinių atliekų tvarkymo sistema, aprūpinami konteneriais, turi galimybes naudotis atliekoms rūšiuoti skirtomis kontainerinėmis aikštelėmis, didelių gabaritų atliekų aikštelėmis, naudotis kompostavimo aikštelėmis ir kita komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija nustato nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkai arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatyta rinkliavą, rūšių sąrašą (toliau – Sąrašas), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. DI-150. Sąraše nurodyti gyvenamosios paskirties pastatai – statiniai, naudojami gyventi vienam ar daugiau, vienai ar daugiau

šeimų. Kiekviena savivaldybė organizuoja tik jos teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų tvarkymą. Atliekų turėtojai, veiklą vykdantys ar gyvenantys (turintys nekilnojamojo turto) keliose savivaldybėse, turi naudotis kelių atitinkamų savivaldybių organizuotomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemomis.

4 lentelė. Utenos regiono savivaldybių sprendimai dėl vietinės rinkliavos patvirtinimo

Savivaldybė	Sprendimas	Kintamoji dalis
Utenos rajono savivaldybė	Utenos rajono savivaldybės tarybos 2016-12-22 sprendimas TS-352	Nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas, o gyvenamosios paskirties pastatams - gyventojų / darbuotojų skaičius, naudojamų komunalinių atliekų konteinerių ištuštinimo skaičius ir tūris
Molėtų rajono savivaldybė	Molėtų rajono savivaldybės Tarybos 2016-12-22 dienos Sprendimas Nr. B1-239	Nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas, o gyvenamosios paskirties pastatams - gyventojų / darbuotojų skaičius
Zarasų rajono savivaldybė	Zarasų rajono savivaldybės Tarybos 2017 m. gegužės 26 d. Sprendimas Nr. T-94	Konteinerių skaičius, tūris ir ištuštinimo dažnis arba NT objektų skaičius
Anykščių rajono savivaldybė	Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. birželio 30 d. sprendimas Nr.1-TS-207	Naudojamų komunalinių atliekų konteinerių ištuštinimo skaičius ir tūris
Ignalinos rajono savivaldybė	Ignalinos rajono savivaldybės taryba 2019 m. lapkričio 27 d. Sprendimas Nr. T-228	Naudojamų komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris
Visagino savivaldybė	Visagino savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 30 d. Nr. Sprendimas Nr. TS-106	Atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svorio (kiekio) norma

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

Įvesta dvinarė rinkliava ar įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą, kai gyventojai turi galimybę daugiau rūšiuodami mokėti mažiau, turėtų skatinti gyventojus labiau rūšiuoti. Tačiau vykdomi šalinamų atliekų morfologiniai tyrimai rodo informaciją apie liekančius didelius antrinių žaliavų kiekius. Galima teigti, kad tik finansinių priemonių siekiant skatinti gyventojus rūšiuoti atliekas nepakanka arba finansinės priemonės turėtų daryti dar didesnę įtaką gyventojų sumokamiems mokesčiams už komunalinių atliekų tvarkymą.

3.4. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Įgyvendinant ES finansuojamus projektus ir dalinai finansuojant savivaldybių lėšomis, Utenos regione sukurti komunalinių atliekų tvarkymo pajėgumai, atitinkantys susidarančių atliekų kiekius ir leidžiantys įgyvendinti esamo Valstybinio, regioninio ir savivaldybių atliekų tvarkymo planų tikslus ir užduotis.

Įgyvendinant projektą „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ Nr. 2004/LT/16/C/PE/003, 2008 m. vasario 1 d., Utenos rajone Mockėnų kaime oficialiai buvo pradėtas eksploatuoti regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas.

Šiuo metu eksploatuojamo nepavojingų atliekų sąvartyno projektinė talpa – 656 799 m³, prognozuojama, kad 2023 m. pabaigoje 1 ir 2 sąvartyno sekcijos bus užpildytos apie 71 proc. projektinės talpos. Taip pat vadovaujantis šiuo metu galiojančiu taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimu Nr. TU (1)-59/T-U.4-6/2018 nepavojingų atliekų sąvartyno 2 sekcijoje, esančioje degių atliekų saugojimo aikštelėje, yra laikinai laikoma 17 500 tonų degių atliekų, kurių saugojimas

mažina tinkamą eksploatuoti sekcijos tūrį. Esant dabartiniam šalinamų komunalinių, kitų atliekų kiekiui (apie 12–13 tūkst. tonų per metus) ir nedidėjant saugomų degių atliekų kiekiui, esamos sąvartyno talpos užteks 5–6 metams (smulkiau apie naujos sekcijos statybos būtinumą žr. 6.2 skyriuje).

Utenos regioniniame sąvartyne vykdomos šios veiklos:

- ✚ Nepavojingų atliekų priėmimas, svėrimas ir registravimas;
- ✚ Nepavojingų atliekų šalinimas sąvartyne;
- ✚ Statybos ir griovimo atliekų apdorojimas;
- ✚ Sąvartyno dujų surinkimas ir apdorojimas (ateityje);
- ✚ Filtrato, gamybinių nuotekų surinkimas ir perdavimas į nuotekų valymo įrenginius;
- ✚ Sąvartyno monitoringas ir priežiūra.

Vadovaujantis VATP reikalavimais, savivaldybės iki 2015 m. sausio 1 d. turėjo patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams, jas atnaujinti. Įrengiant tokias antrinių žaliavų surinkimo aikšteles, turi būti laikomasi reikalavimų:

- ✚ savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;
- ✚ vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;
- ✚ savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę.

5 lentelė. Konteinerinių aikštelių patvirtinimas

Savivaldybė	Savivaldybės sprendimas / Įsakymas	Papildymas
Utenos rajono savivaldybė	<p>Utenos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 27 d. sprendimas Nr. TS-66 „Dėl Utenos miesto daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų specialiųjų planų patvirtinimo“;</p> <p>Utenos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimas Nr. TS-22 „Dėl stadiono daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalo (tarp Aušros, Maironio ir A. Barausko gatvių) specialiojo plano patvirtinimo“;</p> <p>Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-09-09 įsakymas Nr. AĮ- 838 „Dėl Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-08-11 įsakymo Nr. AĮ-754 „Dėl rūšiuojamų antrinių</p>	

Savivaldybė	Savivaldybės sprendimas / Įsakymas	Papildymas
	<p>žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo“ pakeitimo“;</p> <p>Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-10-18 įsakymas Nr. AĮ-899 „Dėl Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-08-11 įsakymo Nr. AĮ-754 „Dėl rūšiuojamų antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo“ papildymo“;</p> <p>Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-06-15 įsakymas Nr. AĮ-611 „Dėl Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-08-11 įsakymo Nr. AĮ-754 „Dėl rūšiuojamų antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo“ papildymo“;</p> <p>Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-08-11 įsakymas Nr. AĮ-754 „Dėl rūšiuojamų antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo“⁶;</p> <p>Utenos rajono savivaldybės tarybos 2008-04-30 sprendimo Nr. TS-130 „Dėl rūšiuojamų buitinių antrinių žaliavų konteinerių aikštelių“;</p> <p>Utenos rajono tarybos 2001-09-27 sprendimas Nr. 147 „Dėl specialiojo plano patvirtinimo“;</p> <p>Utenos rajono tarybos 2000-03-14 39-ojo posėdžio sprendimas „Dėl rūšiuojamų atliekų konteinerių“;</p> <p>Utenos rajono tarybos 1998-05-06 16-ojo posėdžio sprendimas „Dėl specialiojo plano tvirtinimo“.</p>	
Molėtų rajono savivaldybė	Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugpjūčio 22 d. įsakymas Nr. B6-701 „Dėl Molėtų miesto ir rajono antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemos ir vietų sąrašo patvirtinimo“.	Molėtų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. gegužės 26 d. įsakymas Nr. B6-443 „Dėl Molėtų miesto ir rajono antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemos ir vietų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo.
Zarasų rajono savivaldybė	Zarasų rajono savivaldybės administracijos Direktorius 2016 m. rugsėjo 6 d. įsakymas Nr. I(6.6 E)-738 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės	Planuojama tikslinti aikštelių išdėstymo schema.

⁶ Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-04-29 įsakymas Nr. AĮ-490 „Dėl Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-08-11 įsakymo Nr. AĮ-754 „Dėl rūšiuojamų antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo“ pakeitimo“.

Savivaldybė	Savivaldybės sprendimas / Įsakymas	Papildymas
	konteinerių aikštelių išdėstymo schemas patvirtinimo“.	
Anykščių rajono savivaldybė	Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. liepos 1 d. įsakymas Nr. 1-AĮ-517 „Dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir vietų patvirtinimo“.	Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gegužės d. įsakymas Nr. „Dėl antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir vietų patvirtinimo“ pakeitimo.
Ignalinos rajono savivaldybė	Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktorės 2019 m. lapkričio 13 d įsakymas Nr. VT-529.	
Visagino savivaldybė	Visagino savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 30 d. Sprendimas Nr. Ts-124 „Dėl konteinerinių aikštelių išdėstymo schemas patvirtinimo“.	Visagino savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. TS-34 „Dėl konteinerinių aikštelių išdėstymo schemas, patvirtintos Visagino savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. Ts-124 „Dėl konteinerinių aikštelių išdėstymo schemas patvirtinimo“ pakeitimo“.

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių kiekis nesikeitė, 2020 m. viena antrinių žaliavų konteinerių aikštele naudojosi 206 gyventojai (2021 m. viena aikštele naudojosi 191 gyventojas).

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų kiekis didėjo nuo 8 iki 94, 2020 m. 160 gyventojų teko viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė (2021 m. viena aikštele taip pat naudojosi 160 gyventojų).

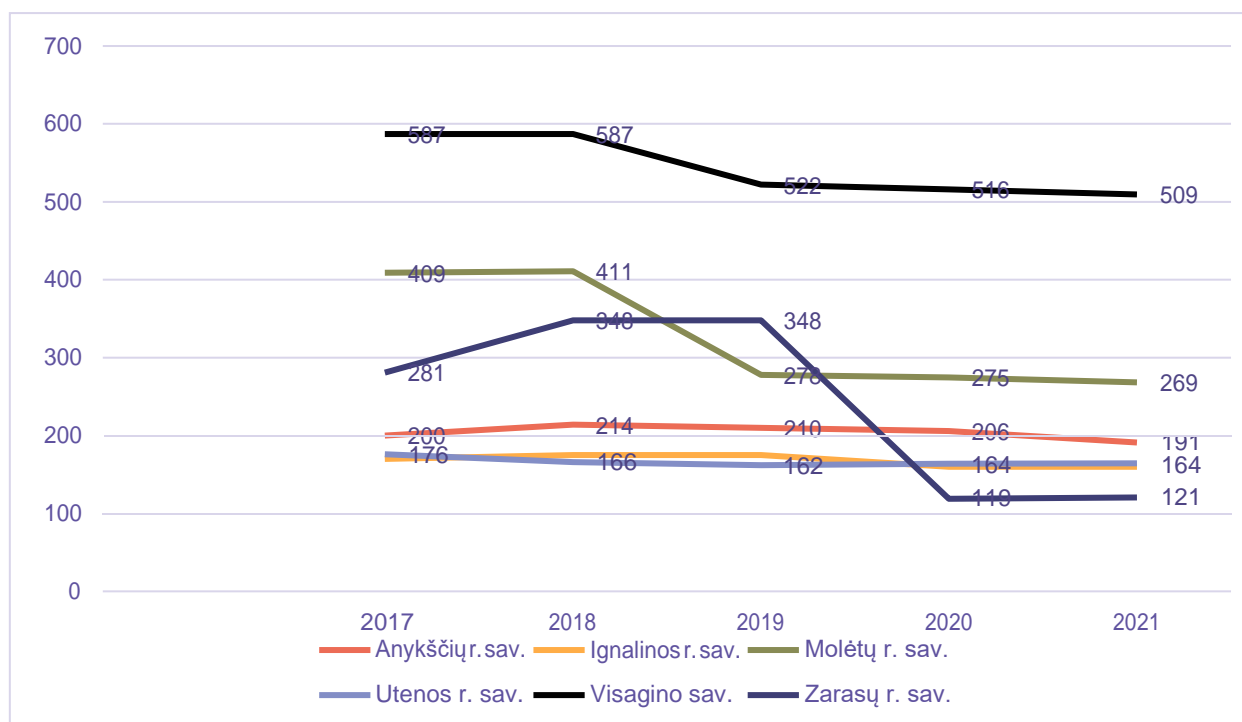
Molėtų rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų kiekis išaugo nuo 48 iki 68 vienetų. 2020 m. viena antrinių žaliavų konteinerių aikštele naudojosi 275 gyventojai (2021 m. viena aikštele naudojosi 269 gyventojai).

Utenos rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų kiekis nežymiai keitėsi nuo 234 iki 248 (2021 m. antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų buvo 245), tačiau esamų konteinerių skaičius atitinka VATP reikalavimus – 2020 m. 164 gyventojams teko viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė (2021 m. viena aikštele taip pat naudojosi 164 gyventojai).

Visagino savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų skaičius didėjo nežymiai ir 2020 m. jų buvo 43. Savivaldybės teritorijoje vyrauja daugiabučiai namai, aikštelės įrengtos centruotai, todėl atitinkamai viena

antrinių žaliavų konteinerių aikštelė aptarnauja daugiau gyventojų. 2020 m. viena antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų teko 516 gyventojų (2021 m. viena aikštele naudojosi 509 gyventojai).

Zarasų savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus (2017–2020 m.) pastatytų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektų kiekis padidėjo nuo 49 iki 125 aikštelių. 2020 m. 119 gyventojų teko viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė (2021 m. viena aikštele naudojosi 121 gyventojas).

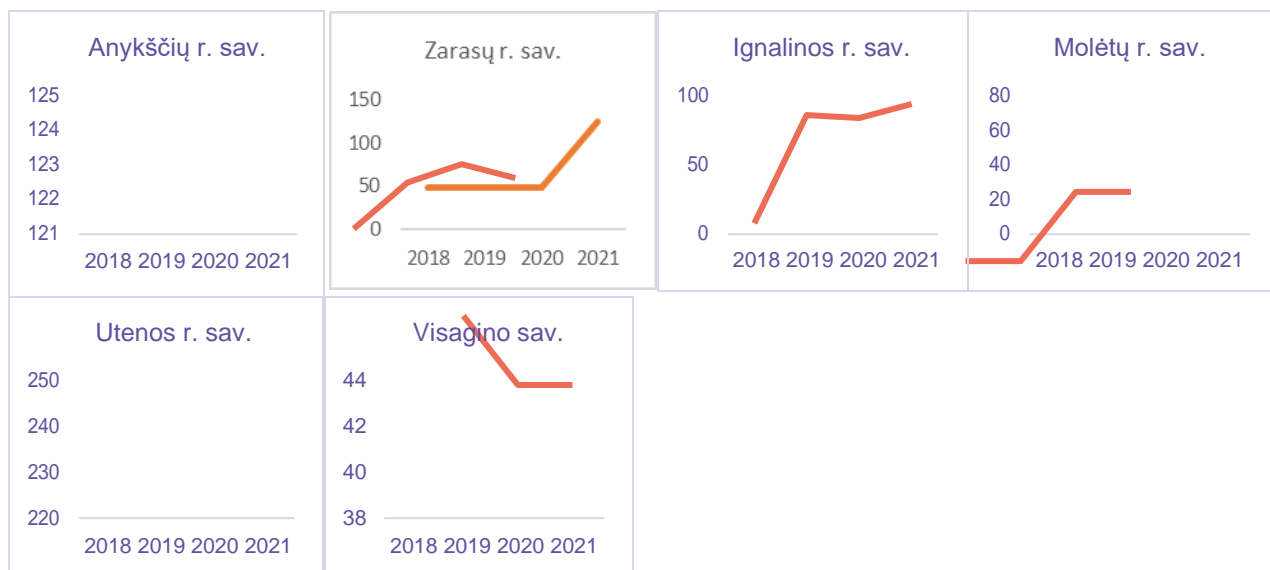

4 pav. Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė

Šaltinis: AAA duomenys, Konsultantų skaičiavimai

Utenos regiono savivaldybėse praėjusio laikotarpio VATP reikalavimai dėl antrinių žaliavų konteinerių aikštelių kiekio (viena antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelė – 800 gyventojų) buvo įgyvendinti. Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, tiesiogiai priklauso ir nuo gyventojų skaičiaus regiono savivaldybėse. Analizuojamu laikotarpiu visose Utenos regiono savivaldybėse, išskyrus Visagino savivaldybę, kurioje gyventojų skaičius 2020 m., palyginti su 2016 m. padidėjo, gyventojų skaičius mažėjo, todėl net nedidinant konteinerinių aikštelių kiekį, viena aikštele aptarnaujamų gyventojų skaičius didėja. 2020 m. Utenos regione bendrai buvo įrengtos 614 aikštelių, o gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, regione vidutiniškai siekė 204 gyventojus (2021 m. – 697 aikštelių, viena aikštelė teko 183 gyventojams). Pastebima, kad nevertinant esamo rūšiuojamųjų konteinerių kiekio (tiek individualių rūšiavimo konteinerių, tiek konteinerinių aikštelių), surenkami antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuotės atliekų kiekiai nėra dideli. Tvarkomų MBA atliekų morfologiniai tyrimai rodo, kad papildomai galėtų būti išrūšiuojama dar iki 50 kg antrinių žaliavų ar pakuotės atliekų vienam gyventojui (žr. 12 lentelė). Detalus duomenys apie regione esamas konteinerines aikšteles ir konteinerių kiekį pateikti 3 ir 4

prieduose.

5 pav. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.

Šaltinis: AAA duomenys

Utenos regione antrinėms žaliavoms ir pakuočių atliekoms surinkti skirtų konteinerių skaičius kiekvienais metais auga. Paprastai šie konteineriai (didesnės talpos) statomi kartu su MKA konteineriais konteinerinėse aikštelėse, o individualių gyvenamųjų namų savininkai aprūpinami 120–240 l talpos individualiais konteineriais stiklo, pakuočių, popieriaus ir plastiko, metalo atliekoms surinkti. Konteinerius aptarnauja įmonės, pasirašiusios sutartis su savivaldybėmis (paprastai tos pačios įmonės, kurios renka MKA). Detalus duomenys pateikti 4 priede.

6 lentelė. Antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimo konteineriai Utenos regione⁷

Konteinerių rūšis, paskirtis	Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų butų savininkai, vnt.	Individualūs pakuočių ir antrinių žaliavų konteineriai		
		Mišri pakuotė	Stiklo pakuotė	Aprūpinimas, %
Konteinerių talpa, m ³		0,24	0,12	
Anykščių r. sav.	8 908	6 740	6 484	73 %
Ignalinos r. sav.	4 828	4 819	4 500	93 %
Molėtų r. sav.	7 112	4 500	4 500	63 %
Utenos r. sav.	13 813	6 300	6 000	43 %
Zarasų r. sav.	5 955	3 315	3 315	56 %
Iš viso regione	40 616	25 674	24 799	61 %

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys, Konsultantų skaičiavimai

Vidutiniškai Utenos regione apie 61 proc. individualių namų aprūpinti individualiais rūšiavimo

⁷ Visagino savivaldybėje dėl nežymaus individualių namų kiekio tokie konteineriai nėra naudojami

konteineriais, o daugiabučių namų gyventojams skirtos antrinių žaliavų konteinerių aikštelės vidutiniškai aptarnauja 204 gyventojus, regiono gyventojams sudarytos visos sąlygos pirminiam rūšivimui.

Vadovaujantis VATP reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalėjo planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamųjų atliekų užduotys. Šiems uždaviniams įgyvendinti savivaldybių teritorijose įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės, prie kapinių įrengti specialūs konteineriai žaliosioms atliekoms surinkti. Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą 2014–2020 m., Utenos regiono savivaldybėse buvo išdalyta apie 8 tūkst. kompostavimo dėžių.

Utenos regiono gyventojai namų ūkyje susidariusias žaliasias atliekas taip pat gali nemokamai pristatyti į Utenos regiono kompostavimo aikšteles:

7 lentelė. Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės

Savivaldybė	Adresas	Pajėgumai t / metus
Anykščių r.:	Anykščių r.: Šeimyniškių k.	2000
Ignalinos r.:	Ignalinos r.: Agarinio g. 15	492
Molėtų r.:	Molėtų r.: Ažušilių vs., Luokesos sen.	661
Visagino:	Visagino sav.: Dvarvietės g. 1A Skrytelių km.	500
Zarasų r.:	Zarasų r.: Statybininkų g. 13	500
Utenos r.:	Utenos r.: Sąvartyno g. 5 Mockėnų k.	6210

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Vadovaujantis VATP reikalavimais, savivaldybės turėjo užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 tūkst. gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybėse. Utenos regione veikia 7 APLSA:

8 lentelė. APLSA Utenos regione

Savivaldybė	Adresas	Projektiniai pajėgumai t / metus
Anykščių r.:	Vairuotojų g. 18	1110
Ignalinos r.:	Švenčionių g. 31 (1110 t/m.)	1110
	Partizanų g. 23, Kaniūkų k., Dūkšto sen.	20
Molėtų r.:	Molėtų r.: Verslo g. 1	1110
Visagino:	Visagino: sav.: Dvarvietės g. 1A Skrytelių km.	1110
Zarasų r.:	Zarasų r.: Statybininkų g. 11	245
Utenos r.:	Utenos r.: Sąvartyno g. 5 Mockėnų k.	245
Utenos r. UAB „Utenos komunalininkas“ eksploatuojamos aikštelė	Rašės g. 4, Utena	240

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

3.5. Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis

Savivaldybės, įgyvendindamos planavimo dokumentų reikalavimus, turi užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinio principas

laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

2016 m. Utenos regione viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos buvo teikiamos 94,4 proc. gyventojų, o 2020 m. siekė 99 proc. Utenos regione sukurtos regioninė ir savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos sudaro sąlygas visiems regiono gyventojams naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

9 lentelė. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos plėtros užduočių vykdymas, 2020 m.

Savivaldybė	Gyventojų skaičius, kuriems teikiama paslauga, %	Ūkio subjektų skaičius, kuriems teikiama paslauga, %
Anykščių r. sav.	93 %	93 %
Ignalinos r. sav.	100 %	100 %
Molėtų r. sav.	100 %	99 %
Utenos r. sav.	100 %	100 %
Visagino sav.	100 %	100 %
Zarasų r. sav.	100 %	100 %
Iš viso regione:	99 %	98 %

Šaltinis: AAA duomenys

Verta atkreipti dėmesį, kad šis rodiklis atspindi įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą mokėtojų kiekio santykį su bendru nuosavybės turto turėtojų skaičiumi. Pradėjus taikyti dvinarę įmoką, tapo sudėtinga įvertinti paslaugos teikiamumą ūkio subjektams, nes mokesčių mokėtojais tapo nekilnojamojo turto objektų savininkai, kurie dažnai atvejais yra nekilnojamojo turto fiziniai asmenys. Taip pat reikia atkreipti dėmesį į AAA duomenų bazės netikslumus – kai kiekvienais metais nurodomi skirtingi nekilnojamojo turto savininkai (tiek juridiniai, tiek fiziniai).

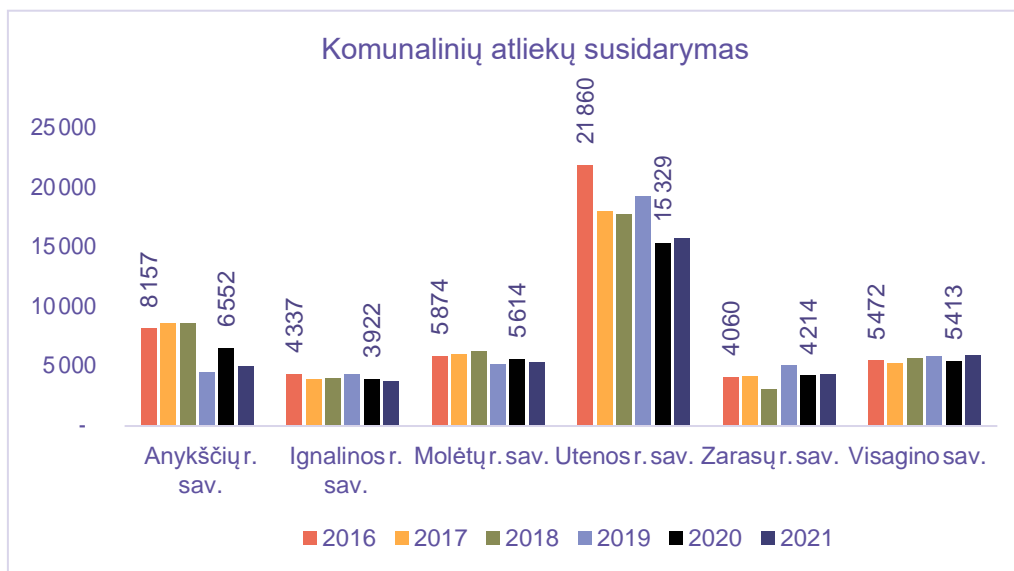
Dėl šios priežasties komunalinių atliekų paslaugos užtikrinimo vertinimas turėtų būti atliekamas ne mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą mokėtojų kiekio santykiu su nuosavybės turto turėtojų skaičiumi, o vertinant faktines gyventojų galimybes naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

3.6. Komunalinių atliekų susidarymas

AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, Lietuvoje 2020 m. susidarė apie 4,8 mln. tonų atliekų. Vidutinis metinis atliekų susidarymo pirminiame šaltinyje augimas 2014–2018 m. sudarė 2,7 proc. per metus, komunalinės atliekos (įskaitant pakuotes, rastas MKA sraute) sudaro apie 24 proc. Lietuvoje surenkamų atliekų.

AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Utenos regiono savivaldybėse susidarė daugiau kaip 41 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių didžioji dalis buvo didžiausioje pagal gyventojų skaičių regiono savivaldybėje – Utenos rajone (daugiau kaip 37 proc. visų susidarančių atliekų), mažiausiai – Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybėse (po 10 proc. visų susidarančių atliekų),

Visagino savivaldybėje, Molėtų ir Anykščių rajonų savivaldybėse 13, 14 ir 16 proc. atitinkamai nuo visų susidarančių atliekų. Reikia pažymėti, kad į šį kiekį nėra įtrauktos namų ūkyje sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir kt.), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos, pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos, griovimo atliekos ir nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių. Detalūs duomenys pateikti 5 priede.

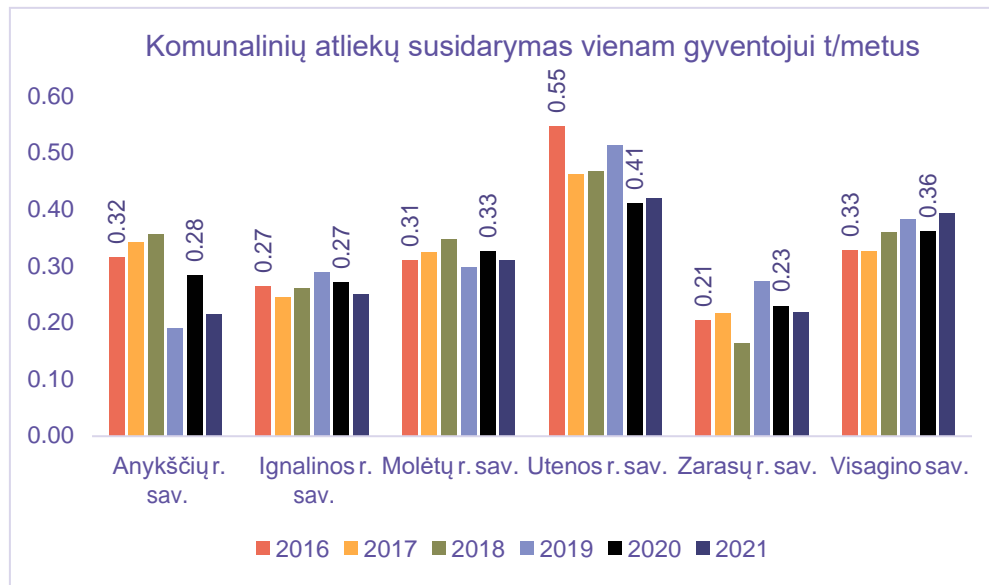

6 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Utenos regiono savivaldybėse, tonos

Šaltinis: AAA duomenys

Pastebima, kad susidarantys komunalinių atliekų kiekiai Utenos regione nors kito netolygiai, analizuojamu 2016–2020 m. laikotarpiu mažėjo. Utenos regione bendras susidariusių atliekų kiekis 2016–2020 m. laikotarpiu sumažėjo 17,5 proc., atitinkamai nuo 49,7 tūkst. tonų iki 41 tūkst. tonų. Toks mažėjimas susijęs tiek su gyventojų skaičiaus mažėjimu, tiek su bendra atliekų prevencija, tai turėjo įtakos atliekų normos vienam gyventojui mažėjimas.

Vidutiniškai vienam Utenos regiono gyventojui 2020 m. susidarė apie 328 kg komunalinių atliekų. Šis rodiklis yra mažesnis nei Lietuvos vidurkis (483 kg), o „Eurostato“ duomenimis, 2020 m. ES vidutinis komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui siekė 505 kg.

7 pav. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Utenos regiono savivaldybėse, tonos vienam gyventojui

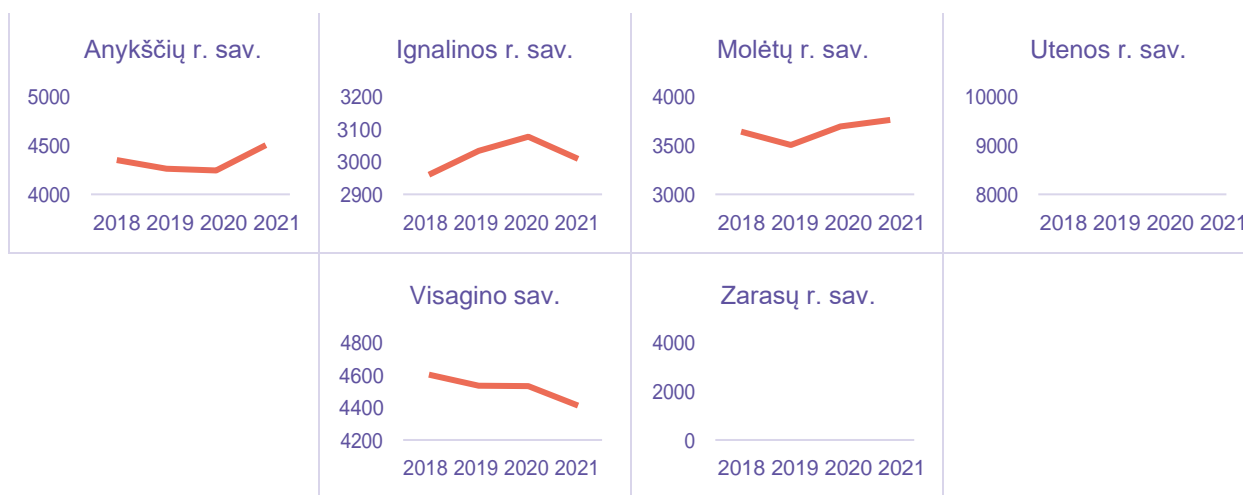
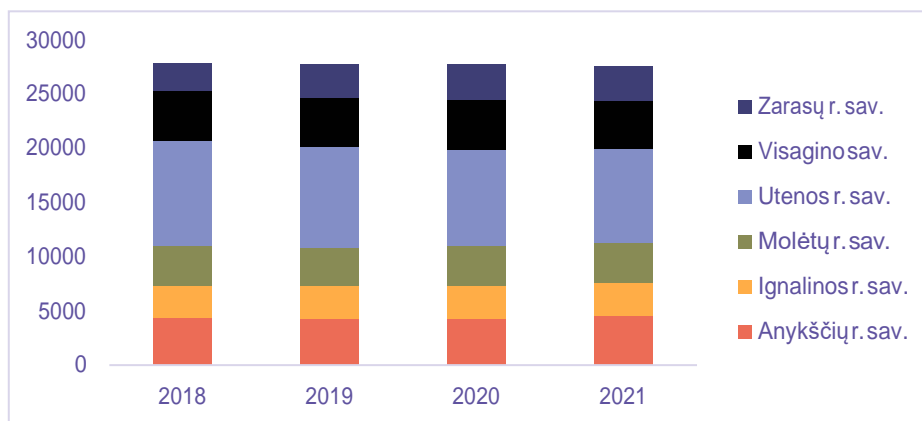
Šaltinis: AAA duomenys

2020 m. didžiausi susidariusių komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui buvo Utenos rajono savivaldybėje (0,41 tonos / metus), o mažiausi – Zarasų (0,23 tonos / metus) ir Ignalinos (0,27 tonos / metus) rajonų savivaldybėse. Pastebima, kad mažesnės atliekų susidarymo normos yra savivaldybėse, kuriose vyrauja kaimiškos vietovės ir gyventojai turi galimybes atliekas panaudoti vietoje (deginama, kompostuojama). Tačiau bendrai visose regiono savivaldybėse tendencija yra panaši – pastebimas netolygus susidariusių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, mažėjimas, išskyrus Visagino savivaldybėje, Molėtų ir Zarasų rajonų savivaldybėse, kuriose matomas nedidelis atliekų susidarymo normos augimas, o pvz. Ignalinos rajono savivaldybėje 2020 m. atliekų susidarymo norma vienam gyventojui išliko tokia pati kaip ir 2016 m. – 0,270 tonos / metus, nors per tą laiką norma kiekvienais metais kito.

3.7. MKA surinkimas ir MBA

Visos Utenos regione surinktos mišrios komunalinės atliekos (toliau – MKA) transportuojamos į Mechaninio biologinio apdorojimo (toliau – MBA) įrenginius, kurie yra regioninio sąvartyno teritorijoje ir juos eksploatuoja UAB „URATC“. Utenos MBA pradėjo veikti 2016 m. pabaigoje. Pagrindinė Utenos MBA paskirtis – sumažinti Utenos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamus atliekų kiekius, atskiriant antrines žaliavas (metalus, plastikus, popierių / kartoną), degiąsias atliekas ir biologiškai skaidžią frakciją, kuri vėlesniu etapu apdorojama anaerobiniu būdu ir išskiriamos biodujos, kurios naudojamos elektros energijos ir šilumos gamybai. Po biologinio apdorojimo likęs techninis kompostas toliau naudojamas eksploatuojant sąvartyną.

Analizuojamu laikotarpiu Utenos rajono savivaldybėje, palyginti su kitomis savivaldybėmis, buvo surenkama daugiausia atliekų į MBA įrenginius ir sąvartyną (apie 37 proc.). Mažiausiai atliekų buvo surenkama Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybėse. Detalūs duomenys pateikti 7 ir 8 prieduose.

8 pav. MBA ir sąvartyne tvarkomos atliekos, pagal savivaldybes, tonos

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Remiantis UAB „URATC“ duomenimis, tvarkomų MBA įrenginiuose atliekų kiekiai mažėja. Ši tendencija susijusi su atliekų prevencija (komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui per pastaruosius metus sumažėjo nuo 360 iki 328 kg per metus), didėjančiu antrinių žaliavų ir pakuočių surinkimu (nuo 23 tūkst. tonų 2016 m. iki 31 tūkst. tonų 2020 m.).

Atliekos, esančios MBA įrenginiuose, rūšiuojamos atskiriant tolesniam apdirbimui ir naudojimui tinkančias antrines žaliavas (apie 1,5 proc. nuo bendro šalinamo atliekų kiekio, neskaitant drėgmės nuostolių), o biologiškai skaidžios atliekos (apie 50 proc. nuo bendro šalinamo atliekų kiekio, neskaitant drėgmės nuostolių) – apdorojamos. MBA įrenginiuose taip pat gaunamos degiosios atliekos, skirtos energijai gauti, kurių srautas sudaro apie 23 proc. visų atliekų, o netinkamos perdirbti ir apdoroti atliekos šalinamos sąvartyne (apie 23 proc.).

10 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginių veiklos rezultatai

Metai	Apdorotas atliekų kiekis		Atskirtas antrinių žaliavų kiekis		Biologiškai skaidi frakcija		Degiosios atliekos		Šalinama į sąvartyną	
	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%
2018	28 128		398	1,4	1 0 641	37,8	10 121	36	6 650	23,6
2019	28 415		410	1,4	9 987	35,1	7 632	26,9	6 735	23,7

Metai	Apdorotas atliekų kiekis	Atskirtas antrinių žaliavų kiekis		Biologiškai skaidi frakcija		Degiosios atliekos		Šalinama į sąvartyną	
	tonomis	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%	tonomis	%
2020	27 837	335	1,2	14 280	51,3	6 046	21,7	6 510	23,4
2021	27 663	414	1,5	14 953	54,1	6 469	23,3	5 866	21,2

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Atskirta biologiškai skaidi frakcija toliau tvarkoma biologinio apdorojimo įrenginiuose, gaunant šilumos ir elektros energiją, kuri naudojama įmonės reikmėms.

11 lentelė. Biologiškai skaidžios frakcijos tvarkymas Utenos MBA

Metai	Apdorota biologiškai skaidi frakcija t/m	Stabilatas t/m	Dujos m ³	Elektros energija MW	Šilumos energija MWh
2018	10 641	5947,12	84 730	21,2	529,7
2019	9 987	6169,42	85 027	38,40	367,42
2020	14 280	5961,02	148 024	207,70	371,10
2021	14 953	6 951,140	205 686	246,500	406,500

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Apibendrinant, analizuojamu laikotarpiu Utenos rajono savivaldybėje, kaip didžiausioje pagal gyventojų skaičių regiono savivaldybėje, palyginti su kitomis savivaldybėmis, į MBA įrenginius ir sąvartyną buvo surenkama daugiausia atliekų (apie 37 proc.). Mažiausiai atliekų buvo surenkama Ignalinos rajono savivaldybėje. Apie 1,5 proc. visų atliekų, patekusių į MBA įrenginius, buvo rūšiuojamos atskiriant toliau apdirbti ir naudoti tinkančias antrines žaliavas, biologiškai skaidžios atliekos sudarė apie 50 proc. nuo bendro šalinamo atliekų kiekio. Atskirta biologiškai skaidi frakcija toliau tvarkoma biologinio apdorojimo įrenginiuose, gaunant šilumos ir elektros energiją. Reikia pasakyti, kad Utenos MBA išrūšavimo procentai panašūs kaip kituose MBA Lietuvos įrenginiuose, o degių atliekų atskyrimas labiau priklauso nuo tokių atliekų poreikio, nei nuo technologinės linijos techninių parametrų. Iš kitos pusės, degių atliekų didinimas, nors ir mažina šalinamų į sąvartyną atliekų keikius, tuo pačiu mažina ir perdirbamų ar kitaip panaudojamų atliekų kiekius.

3.8. Komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne

Visos likusios po rūšavimo komunalinės atliekos ir kitos atliekos, įskaitant ir juridinių asmenų gamybines atliekas, kurių negalima perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinamos regioniniame sąvartyne. Utenos regioninis sąvartynas įrengtas 2008 m. Nuo 2013 m. sausio mėn. pradėta eksploatuoti II sąvartyno sekcija. Iš viso planuojama įrengti 3 sąvartyno sekcijas. Numatoma Utenos regioninio sąvartyno talpa – 1,045 mln. tonų atliekų. Utenos regioninį sąvartyną eksploatuoja UAB „URATC“.

Didžiąją regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų dalį (apie 53 proc.) sudaro likusios po mechaninio apdorojimo atliekos, kitos KA netinkamos perdirbti sudaro apie 17 proc., gamybinės atliekos sudaro apie 30 proc., beveik pusė šalinamų atliekų naudojama sąvartyno perdengimams.

12 lentelė. Šalinamų į regioninį sąvartyną atliekų kiekis, tonos

Atliekų srautas	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Šalinama į sąvartyną po MBA	6 650	6 735	6 510	5 866
Iš viso šalinama KA į sąvartyną (kartu su MBA atliekomis)	8 253	9 077	8 623	7 750
Šalinama gamybinių atliekų sąvartyne	3 534	3 993	3 595	4 290
Iš viso šalinama į sąvartyną:	11 787	13 070	12 218	12 040
iš jų panaudojama perdengimams	-	6 700	8 259	6 921

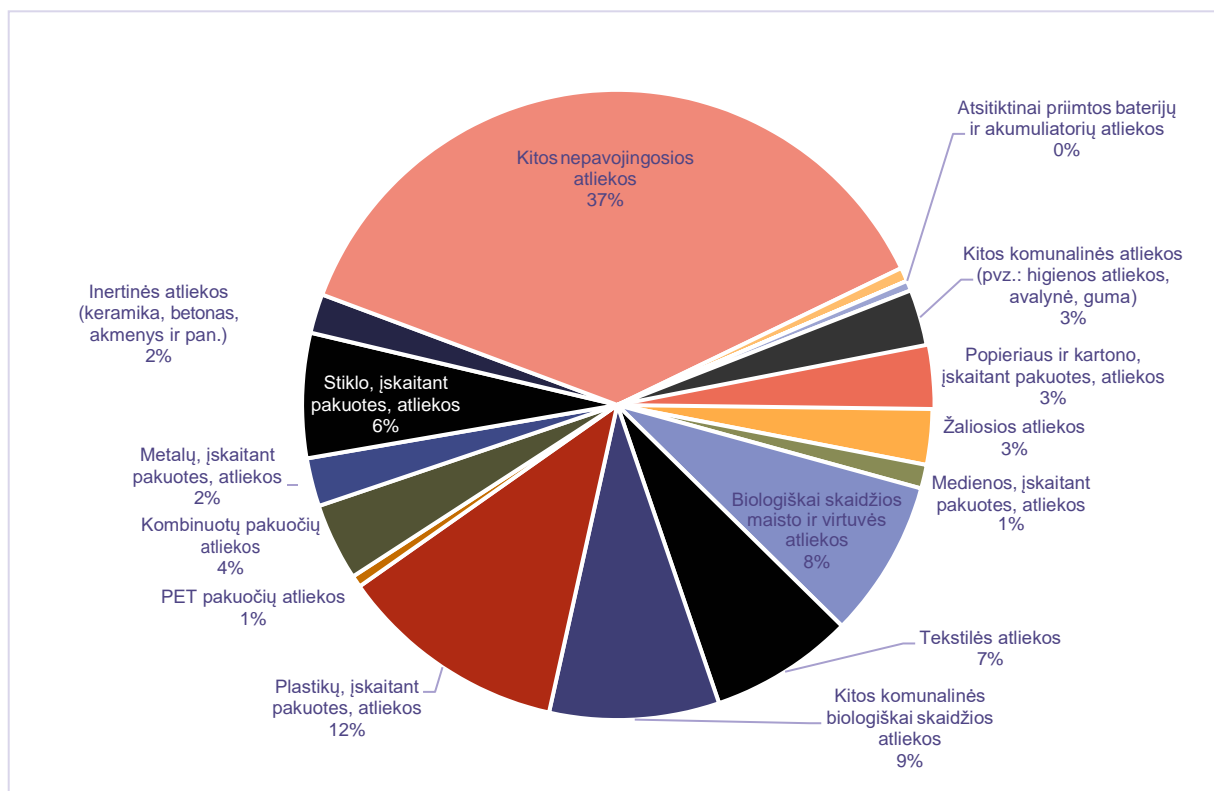
Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

Vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ – sąvartyno operatorius arba atitinkamai MBA, MA įrenginio operatorius pildo regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartyne tvarkymui ir (arba) į MBA, MA įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaitą. Į Utenos regioniniame sąvartyne šalinamų arba į MBA priimamų MKA sudėties nustatymo darbus (atliekų monitoringą) vykdo UAB „URATC“.

13 lentelė. Į Utenos MBA / MA įrenginius priimamų MKA sudėties nustatymo duomenys 2018–2020 m., proc.

Frakcija	2018 m.	2019 m.	2020
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	4,99	3,93	3,26
Žaliosios atliekos	2,13	0,55	2,85
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	0,04	0,05	1,22
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	8,69	13,50	8,10
Tekstilės atliekos	7,53	8,70	7,40
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	30,15	20,25	8,71
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	9,38	15,93	11,76
PET pakuočių atliekos	0,72	0,72	0,60
Kombinuotų pakuočių atliekos	1,85	2,34	3,97
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	1,41	1,13	2,48
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	5,14	5,27	6,40
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	1,97	1,99	2,02
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos nepavojingosios atliekos	21,00	20,55	37,15
Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,16	0,09	0,71
Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,01	0,04	0,00
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos pavojingosios atliekos	0,21	0,57	0,52
Kitos komunalinės atliekos (pvz.: higienos atliekos, avalynė, guma)	4,63	4,39	2,87

Šaltinis: AAA duomenys

9 pav. Tvarkomų MBA atliekų sudėtis 2020 m.

Šaltinis: AAA duomenys

Palyginti 2018–2020 m. duomenis, pastebima, kad nepriklausomai nuo didėjančio gyventojų aprūpinimo rūšiuojamaisiais konteneriais, antrinių žaliavų, tokių kaip stiklas, plastikas, įskaitant pakuotes, tekstilės atliekų kiekis šalinamose MKA nemažėja. Tai leidžia daryti prielaidą, kad galėtų būti plečiamas atskiras antrinių žaliavų surinkimas.

14 lentelė. Šalinamų atliekų pagal frakcijas kiekiai 1 gyventojui kg / metus, 2020 m.

Frakcija	kg / gyventojui
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	9,8
Žaliosios atliekos	8,5
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	3,5
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės ir kitos atliekos	24
Tekstilės atliekos	7,4
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	12
Kombinuotų pakuočių atliekos	2
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	3
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	7

Šaltinis: AAA duomenys, Konsultantų skaičiavimai

Apibendrinant, 2020 m. Utenos regione sąvartyne buvo pašalinta daugiau nei 8,6 tūkst. tonų komunalinių atliekų (2021 m. šis kiekis sumažėjo iki 7,7 tūkst. tonų). Didžiąją regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų dalį (apie 53 proc.) sudaro likusios po mechaninio apdorojimo atliekos, kitos KA netinkamos perdirbti sudaro apie 17 proc., gamybinės atliekos sudaro

apie 30 proc. Beveik pusė šalinamų atliekų naudojama sąvartyno perdengimams.

3.9. Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas

VATP numatyta, kad iki 2020 m. turėtų būti perdirbama ar kitaip panaudojama ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį) ir užtikrinama, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Utenos regiono savivaldybių teritorijose antrines žaliavas, įskaitant pakuočių atliekas, surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinkti atliekų tvarkytojai, kurie teikia paslaugas pagal sutarčių sąlygas. Atliekų turėtojai turi rūšiuoti antrines žaliavas jų susidarymo vietose. Daugiabučių namų gyventojai išrūšiuotas antrines žaliavas turi išmesti į konteinerinėse aikštelėse pastatytus antrinių žaliavų surinkimo konteinerius su atitinkamais užrašais, o individualių namų gyventojai turi būti aprūpinti rūšiuojamaisiais konteineriais. Pakuotės, pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos iš individualių namų gyventojų surenkamos pagal nustatyta grafiką.

Remiantis AAA duomenimis, Utenos regiono savivaldybėse, antrinių žaliavų ir pakuočių vidutiniškai surenkama apie 3 tūkst. tonų per metus. Daugiausia antrinių žaliavų ir pakuočių surenkama rūšiuojamojo surinkimo (stiklo, popieriaus ir plastmasės, metalo) konteineriais, apvažiavimo būdu ir perduodamos jų perdirbėjams. 2020 m. buvo perdirbta/panaudota pakartotinai 25 252 tonų, arba 62 proc., visų susidarančių komunalinių atliekų, sąvartyne pašalinta 9745 tonų tonų, arba 24 proc., visų susidarančių komunalinių atliekų. Apie 14 proc. komunalinių atliekų, paruoštų deginti, buvo laikinai laikoma.

Atskirai surenkamose antrinėse žaliavose, didžiausią dalį sudaro stiklas ir stiklo pakuotės, plastikas ir plastikinės pakuotės, popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotės. Mažesnę dalį sudaro PET, metalinės ir kombinuotos pakuotės.

Nuo 2019 m. savivaldybėse pradėtos diegti tekstilės atliekų surinkimo sistemos – gyventojams patogiose vietose statomi konteineriai šioms atliekoms surinkti. Iki šiol surenkami kiekiai nėra dideli (2020 m. Utenos regione iš viso buvo surinkta 303 tonos, iš jų Ignalinos rajone – 31 tona, Molėtų rajone – 56 tonos, o Utenos rajone – 198 tonos (iš jų 81 tona konteineriuose, kitas kiekis – aikštelėse) tekstilės atliekų). Pastebima, kad plečiant tekstilės atliekų konteinerių tinklą, šie kiekiai turėtų didėti. Iš kitos pusės, tekstilės atliekų surinkimo plėtrą stabdo perdirbimo technologijų nebuvimas.

3.10. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

VATP numatyta, kad iki 2020 m. sąvartyne šalinamos biologiškai skaidžios atliekos turėtų sudaryti ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. Vadovaujantis VATP reikalavimais, siekiant didinti perdirbamų atliekų kiekius ir mažinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimą į sąvartyną, savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo užduotys.

Šiems uždaviniams įgyvendinti Utenos regiono savivaldybių teritorijose įrengtos žaliųjų atliekų

kompostavimo aikštelės, prie kapinių įrengti specialūs konteineriai žaliosioms atliekoms surinkti. Kai kuriose savivaldybėse atliekų turėtojai gali užsisakyti papildomą paslaugą – žaliųjų atliekų surinkimą. Utenos rajono savivaldybėje žaliosios atliekos renkamos kartu su maisto atliekomis konteineriuose (iki 2023 m. ir maišais). 2014–2020 m. Utenos regiono savivaldybėse buvo išdalyta apie 8 tūkst. kompostavimo dėžių. Kai kurių analizių⁸ ir remiantis ekspertiniu vertinimu, daroma prielaida, kad naudojant namudinio kompostavimo dėžes, individualiame namų ūkyje galima sutvarkyti (sukompostuoti) apie 150 kg biologiškai skaidžių atliekų, įskaitant apie 30–40 kg virtuvės maisto atliekų. Tokiu būdu Utenos regione per metus sukompustuojama apie 1–1,5 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų.

15 lentelė. Kompostavimo dėžių skaičius ir prognozinis sukompustuojamų atliekų kiekis Utenos regione

Savivaldybė	Išdalintas kompostavimo dėžių kiekis, 2020 m.	Prognozinis sukompustuojamų atliekų kiekis t / metus
Molėtų r. sav.	1140	171,00
Anykščių r. sav.	1736	260,40
Ignalinos r. sav.	1240	186,00
Utenos r. sav.	1994	299,10
Visagino sav.	560	84,00
Zarasų sav.	1185	177,75
Iš viso	7855	1178

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys, Konsultantų skaičiavimai

Regiono gyventojai žaliąsias atliekas taip pat gali pristatyti į kompostavimo aikšteles. 16 lentelėje pateikiamos Utenos regiono savivaldybėse esančios žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės:

16 lentelė. Žaliųjų atliekų surinkimas Utenos regiono kompostavimo aikštelėse, tonomis / metus

	2018	2019	2020	2021
Anykščių r.: Šeimyniškių k.	1206	1299	1245	1330
Ignalinos r.: Agarinio g. 15	326	402	415	518
Molėtų r.: Ažušilių vs., Luokesos sen.	719	656	625	516
Visagino sav.: Dvarvietės g. 1A, Skrytelių km.	62	126	117	368
Zarasų r.: Statybininkų g. 13	442	415	414	576
Utenos r.: Sąvartyno g. 5 Mockėnų k.	1683	1868	2363	2438
Iš viso	4438	4767	5178	5746

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

⁸ *An Introduction to Waste Technologies* Steve Last, Waste Technologies UK Associates 2006-2008

Kiekvienais metais Utenos regiono kompostavimo aikštelėse surenkama apie 5–6 tūkst. tonų žaliųjų atliekų. Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėse gyventojai taip pat gali nusipirkti pagamintą dirvožemio gerinimo priemonę.

2019 m. Utenos regione pradėta kurti maisto ir virtuvės rūšiuojamojo surinkimo sistemą. Šiai sistemai įkurti 2019 m. Utenoje išdalyti 605 vnt. 0,12 m³ talpos ir pastatyti 24 vnt. 3 m³ talpos konteineriai, Anykščiuose pastatyti 9 vnt. 3 m³ talpos ir 22 vnt. 1,3 m³ talpos konteineriai. Molėtuose pastatyta 14 vnt. 3 m³ talpos konteinerių, pas gyventojus susidarančioms maisto / virtuvės atliekoms surinkti⁹. Maisto / virtuvės ir žaliosios atliekos šiuo metu surenkamos Molėtų (2021 m. surinktos 55 tonos VMA), Anykščių (2021 m. surinktos 159 tonos VMA) ir Utenos rajonuose (6,5 tonos). Utenoje iš individualių konteinerių ir maišų iki 2023 m. surinktos atliekos vežamos į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę. Surinktos VMA laikinai vežamos į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius ir juose apdorojamos kartu su išrūšiuotomis biologiškai skaidžiomis komunalinėmis atliekomis. Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybės nuo 2024 m. turės pradėti rinkti maisto (virtuvės) atliekas iš gyventojų. Iki 2024 m. taip pat turės būti sukurta maisto / virtuvės rūšiuojamojo surinkimo sistema (platesnė informacija aprašoma strategijos 6.2. skyriuje). Visiškai įdiegus surinkimo ir apdorojimo sistemą, rūšiuojamuoju būdu surenkamos maisto / virtuvės atliekos, pagal nustatytus reikalavimus, turės būti apdorojamos ir / ar kompostuojamos (tvarkomos) atskirai nuo mišrių komunalinių atliekų.

Vertinant surenkamų / kompostuojamų namų ūkiuose žaliųjų atliekų kiekius, pastebimas šių atliekų didėjimas. 2020 m. surenkamos / kompostuojamos namų ūkiuose žaliosios atliekos sudarė apie 7–8 tūkst. tonų, arba apie 50 kg vienam gyventojui.

3.11. Kitų buityje susidarančių atliekų tvarkymas

Šiuo metu Utenos regiono gyventojai didelio gabarito, pavojingas buitines atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, liuminescencines lempas, buityje susidarančias statybines atliekas, naudotas padangas, akumuliatorius ir baterijas gali nemokamai pristatyti į Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikšteles (toliau – APLSA), kurias eksploatuoja UAB „URATC“. Tokios atliekos taip pat surenkamos apvažiavimo būdu, kuris organizuojamas ne rečiau kaip 2 kartus per metus. Utenos mieste taip pat veikia APLSA, eksploatuojama UAB „Utenos komunalininkas“.

2020 m. APLSA surenkamų atliekų daugiausia buvo surinkta Anykščių rajono savivaldybėje – tai sudarė apie 2 tūkst. tonų. Didžiausias APLSA surenkamų atliekų kiekis vienam gyventojui buvo Anykščių ir Molėtų rajonų savivaldybėse – atitinkamai 84 kg / gyv. ir 80 kg / gyv. Vidutiniškai Utenos regione surenkamų specifinių atliekų kiekis siekė apie 60 kg / gyv.

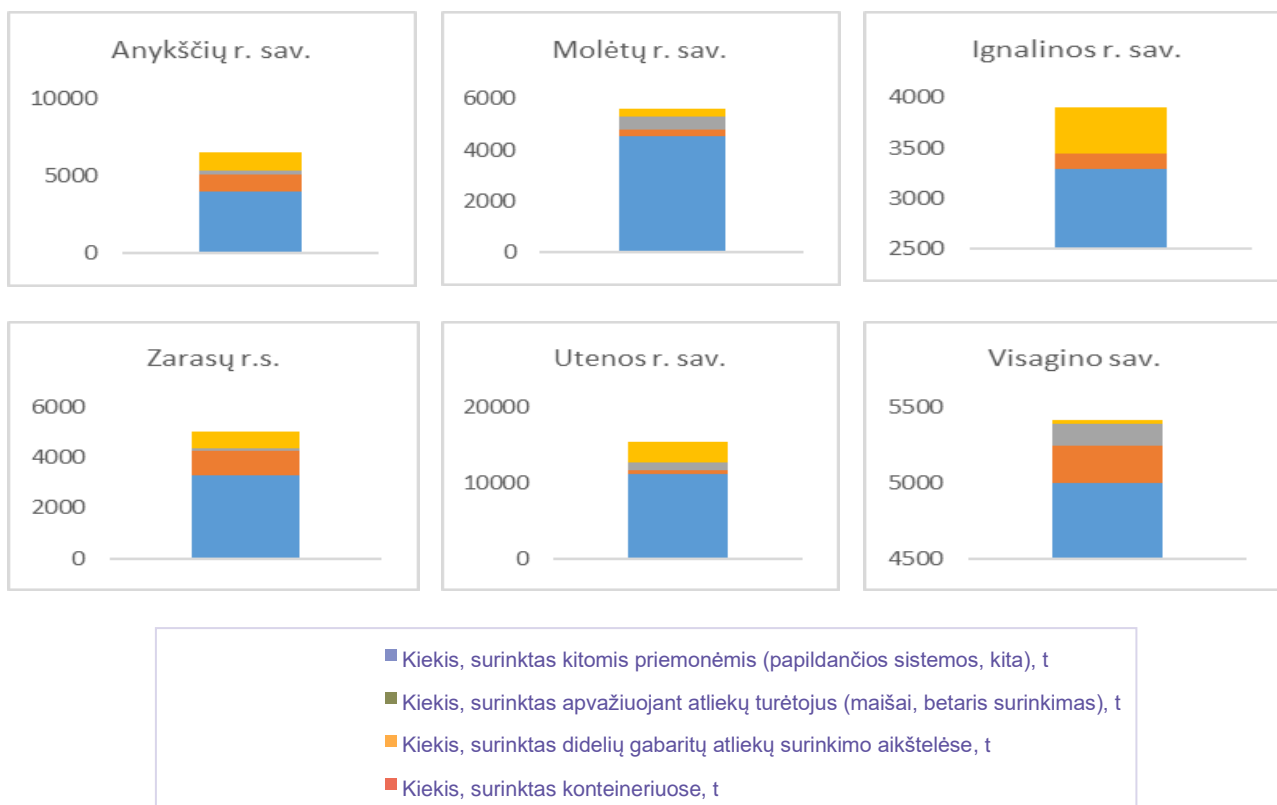
⁹ 2021-2022 metais savivaldybės planuoja plėtrą, įsigyjant MVA rūšiovimo kibiriukus bei konteinerius individualiems namams.

17 lentelė. Utenos APLSA surenkami atliekų kiekiai (t/metus)

Savivaldybė	2018	2019	2020	Kiekis vienam gyventojui kg/2020 metais
Anykščiai	1353	1680	2055	84
Ignalina	656	818	913	58
Molėtai	1011	1413	1462	80
Utena¹⁰	887	1577	1552	41
Visaginas	489	557	693	31
Zarasai	800	1090	1065	72

Šaltinis: UAB „URATC“, UAB „Utenos komunalininkas“ duomenys

Didžiąją dalį APLSA surenkamų atliekų sudaro statybos ir griovimo atliekos, didžiosios atliekos, padangos, pavojingos buities atliekos. Taip pat šios atliekos surenkamos papildančiomis sistemomis arba apvažiavimo būdu (surenkami atliekų kiekiai pagal atliekų kodus ir savivaldybes nurodyti 10 Priede).

10 pav. Komunalinių atliekų surinkimas tonomis (pagal surinkimo būdą), tonos, 2020 m.

Šaltinis: AAA duomenys

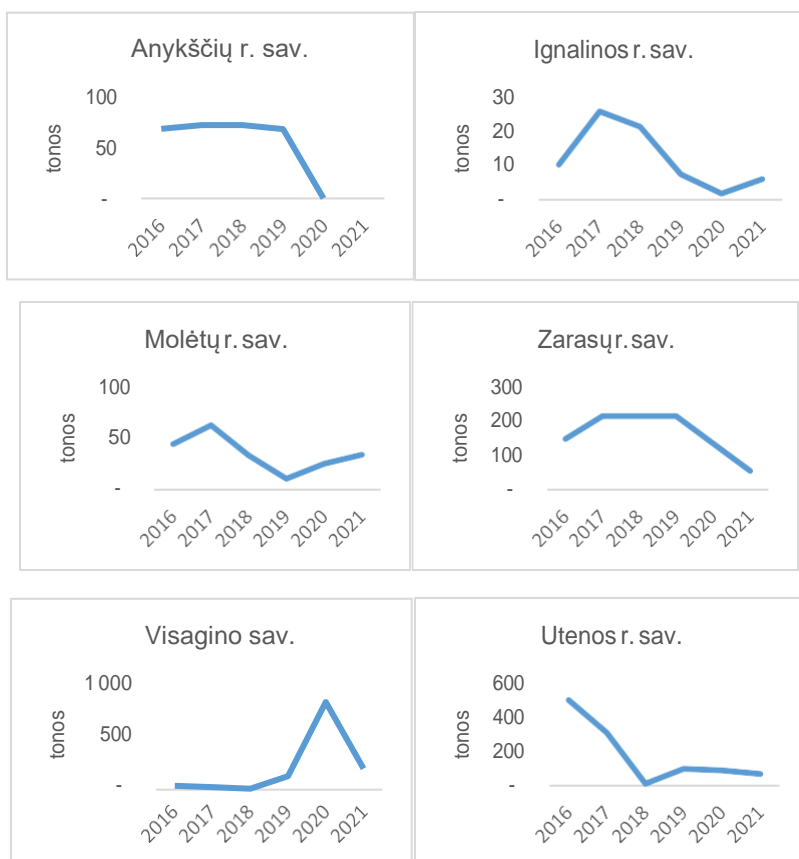
Utenos regione, panašiai kaip ir visoje Lietuvoje, atskiro antrinių žaliavų ir pakuočių surinkimo sistemoje vyrauja surinkimas atskirais konteineriais ir surinkimas apvažiavimo būdu, nors pastaraisiais

¹⁰ Įskaitant UAB „Utenos komunalininkas“ aikštelėje surenkamas atliekas

metais pastebimas didėjantis atliekų surinkimas APLSA.

3.12. Bešeimininkių atliekų tvarkymas

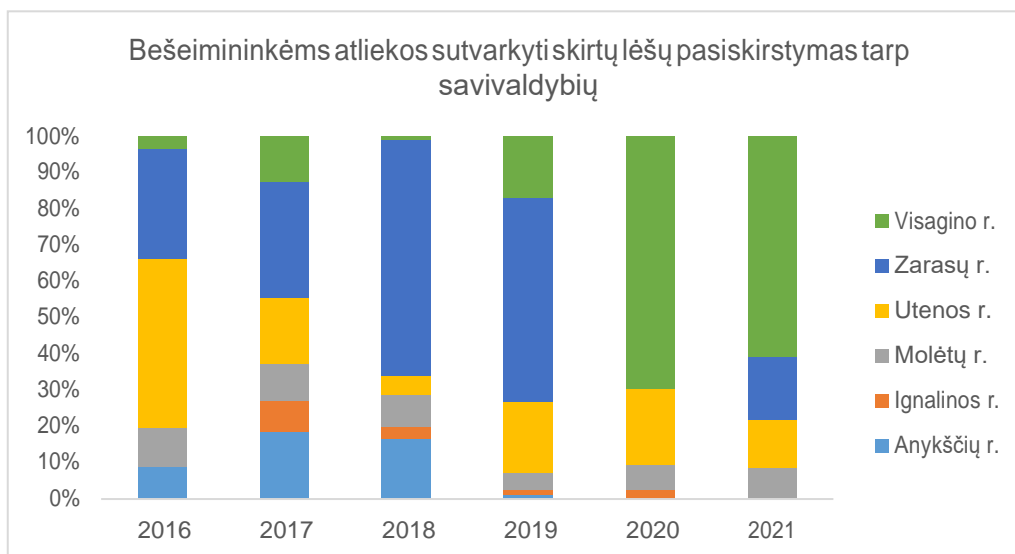
2020 m. Utenos regiono savivaldybėse susidarė apie 1 tūkst. tonų bešeimininkių atliekų, už kurių surinkimą ir tvarkymą atsakingos savivaldybės (2021 m. tokių atliekų buvo tik daugiau kaip 300 tonų). Analizuojamu laikotarpiu surenkamų bešeimininkių atliekų kiekis Utenos regiono savivaldybėse kito netolygiai. 2020 m. daugiausia bešeimininkių atliekų (856 tonos) susidarė ir buvo sutvarkyta Visagino savivaldybėje (apie 88 proc. visų sutvarkytų bešeimininkių atliekų regione). Šioms atliekoms sutvarkyti Visagino savivaldybė skyrė daugiau nei 38 tūkst. Eur. Zarasų rajono savivaldybė tais pačiais metais sutvarkė apie 200 tonų bešeimininkių atliekų, joms sutvarkyti buvo skirta apie 34 tūkst. Eur. Anykščių rajono savivaldybėje 2020–2021 m. tokių atliekų visai nebuvo. Reikia atkreipti dėmesį, kad susidarančių tokių atliekų kiekiai neatspindi realios situacijos, o tik parodo, koks atliekų kiekis buvo sutvarkytas, atsižvelgiant į savivaldybių skiriamas lėšas.

11 pav. Bešeimininkių atliekų susidarymas Utenos regiono savivaldybėse, tonos.

Šaltinis: AAA duomenys

Bešeimininkės atliekos tvarkomos savivaldybių biudžeto (aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos) lėšomis. Savivaldybių pateiktais duomenimis, bešeimininkėms atliekoms tvarkyti 2020 m. iš viso Utenos regione buvo skirta apie 55 tūkst. Eur, vidutiniškai 50 Eur vienai tonai sutvarkyti, o 2021 m. jau buvo skirta daugiau kaip 70 tūkst. Eur, arba 191 Eur vienai tonai sutvarkyti. Detalūs duomenys pateikti 11 priede.

12 pav. Bešeimininkėms atliekos sutvarkyti skirtų lėšų pasiskirstymas tarp Utenos regiono savivaldybių

Šaltinis: AAA duomenys

Taigi susidarančių bešeimininkių atliekų kiekiai 2018–2020 m. laikotarpiu kito netolygiai. Galima pastebėti, kad visu analizuojamu laikotarpiu Zarasų rajono savivaldybėje bešeimininkės atliekos buvo tvarkomos sistemingiausiai – kiekvienais metais surenkamas panašus kiekis susidariusių bešeimininkių atliekų, atitinkamai – skiriamas panašus finansavimas. 2018–2020 m. laikotarpiu Visagino savivaldybėje buvo sutvarkytas didžiausias bešeimininkių atliekų kiekis, mažiausias kiekis – apie 30 tonų, sutvarkyta Ignalinos rajono savivaldybėje, o Anykščių rajono savivaldybėje tokių atliekų nebuvo iš viso.

4. ANKSTESNIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ UŽDUOČIŲ VYKDYMAS

AAA valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2020 m. Utenos regiono savivaldybėse susidarė daugiau kaip 41 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių didžioji dalis buvo didžiausioje pagal gyventojų skaičių regiono savivaldybėje – Utenos rajone (daugiau kaip 37 proc. visų susidarančių atliekų), mažiausiai – Ignalinos ir Zarasų rajonų savivaldybėse (po 10 proc. visų susidarančių atliekų), Visagino savivaldybėje, Molėtų ir Anykščių rajonų savivaldybėse 13, 14 ir 16 proc. atitinkamai nuo visų susidarančių atliekų. Verta atkreipti dėmesį, kad į šį kiekį nėra įtrauktos namų ūkyje sutvarkomos atliekos (žaliųjų atliekų kompostavimas ir pan.), atskirai ne per savivaldybių sistemas surenkamos antrinės žaliavos ir pakuočių atliekos, elektros ir elektronikos, statybos ir griovimo atliekos, nuotekų dumblas iš vandens valymo įrenginių. Susidarantys komunalinių atliekų kiekiai mažėja visame regione – 2016 m. siekė 49 tūkst. tonų, o 2020 m. sumažėjo iki 41 tūkst. tonų. Toks mažėjimas susijęs tiek su bendru gyventojų skaičiaus mažėjimu Utenos regione, tiek su bendra atliekų prevencija, 2020 m. didžiausi susidariusių komunalinių atliekų kiekiai vienam gyventojui buvo Utenos rajono savivaldybėje (0,41 tonos / metus), o mažiausi – Zarasų (0,23 tonos / metus) ir Ignalinos (0,27 tonos / metus) rajonų savivaldybėse. Visagino savivaldybėje, Molėtų ir Zarasų rajonų savivaldybėse matomas nedidelis atliekų susidarymo normos augimas, pvz. Ignalinos rajono savivaldybėje 2020 m. atliekų susidarymo norma vienam gyventojui išliko tokia pati kaip ir 2016 m. – 0,270 tonos / metus, nors per tą laiką norma kiekvienais metais kito. Tačiau vidutiniškai vienam Utenos regiono gyventojui 2020 m. susidarė

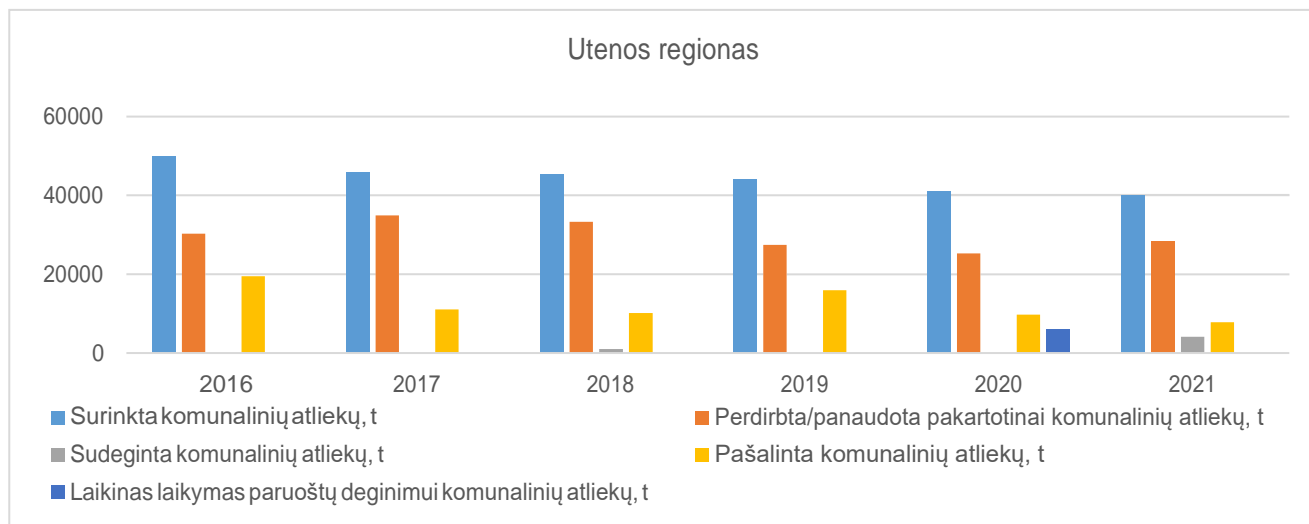
apie 328 kg komunalinių atliekų, palyginti su 2016 m., susidariusių atliekų kiekis vienam gyventojui sumažėjo apie 30 kg.

VATP reikalavimai dėl antrinių žaliavų konteinerių aikštelių, kada viena aikštele turėtų naudotis ne daugiau kaip 800 gyventojų – Utenos regiono savivaldybėse buvo įgyvendinti. 2020 m. gyventojų skaičius, kuriems teko viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vidutiniškai aptarnavo 204 gyventojus (2021 m. – 697 aikštelių, viena aikštelė teko 183 gyventojams).

AAA duomenimis, Utenos regiono savivaldybėse vidutiniškai surenkama apie 3 tūkst. tonų antrinių žaliavų ir pakuočių per metus. Daugiausia antrinių žaliavų ir pakuočių surenkama rūšiuojamojo surinkimo (stiklo, popieriaus ir plastmasės) konteineriais, apvažiavimo būdu ir perduodamos jų perdirbėjams. 2020 m. iš viso Utenos regione buvo perdirbta / panaudota pakartotinai 25 252 tonų, arba 62 proc. visų susidarančių komunalinių atliekų.

Utenos regione iš viso veikia 7 APLSA, tačiau esamas tinklas nebeatitinka naujojo VATP reikalavimų. 2020 m. APLSA surenkamų specifinių atliekų daugiausia buvo surinkta Anykščių rajono savivaldybėje – tai sudarė apie 2 tūkst. tonų. Didžiausias APLSA surenkamų atliekų kiekis vienam gyventojui buvo Anykščių ir Molėtų rajonų savivaldybėse – atitinkamai 84 kg/gyv. ir 80 kg/gyv. Vidutiniškai Utenos regione surenkamų APLSA atliekų kiekis siekė apie 60 kg / gyv.

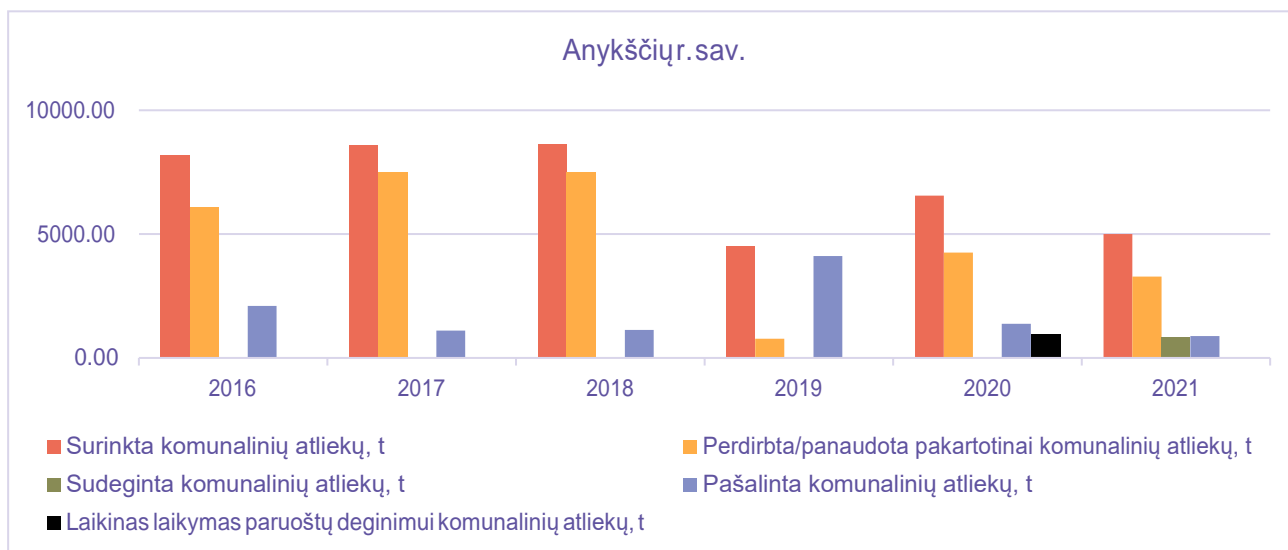
Žemiau esančiuose grafikuose (žr. 14 pav.) pateikiami apibendrinti Utenos regione susidarančių ir tvarkomų komunalinių atliekų duomenys. Verta atkreipti dėmesį, kad bendras susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja, tačiau perdirbtų / panaudotų pakartotinai komunalinių atliekų kiekis nėra didelis ir neatitinka VATP reikalavimų. Detalūs duomenys pateikti 12 priede.

13 pav. Atliekų tvarkymas Utenos regiono savivaldybėse

Šaltinis: AAA duomenys

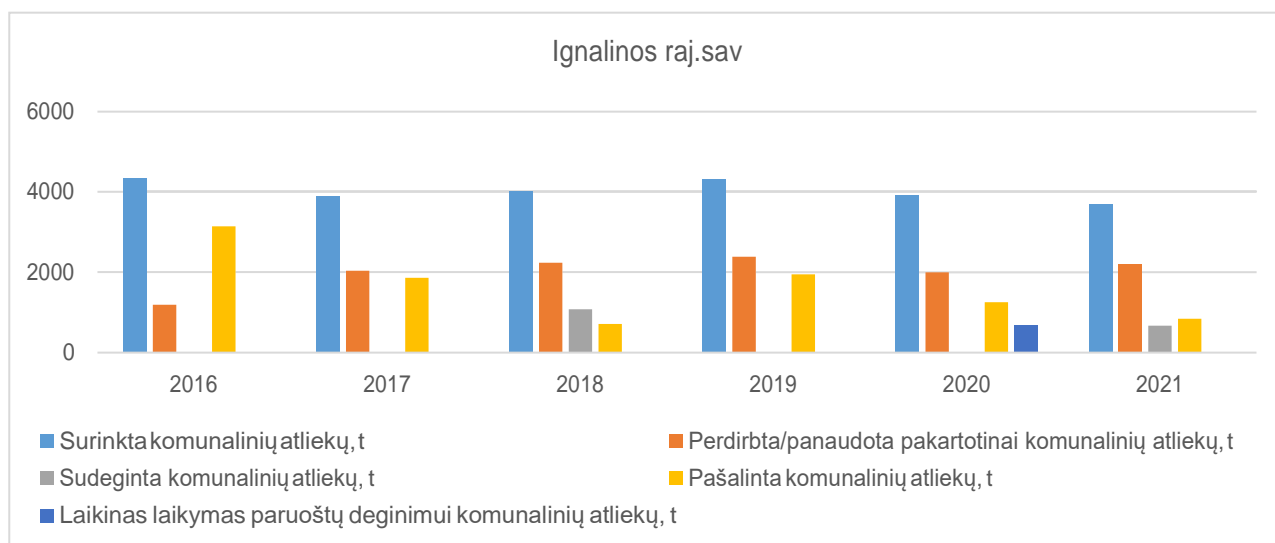
Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 8157 tonos, o 2020 m. sumažėjo 19,7 proc. ir siekė 6552 tonas. Atitinkamai sumažėjo ir atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui – nuo 0,32 tonų iki 0,28 tonų per metus. 2020 m. buvo perdirbta / panaudota pakartotinai 65 proc. visų susidarančių atliekų, 20 proc. pašalinta, kitas kiekis saugojamas deginti.

14 pav. Atliekų tvarkymas Anykščių raj. sav., tonos.

Šaltinis: AAA duomenys

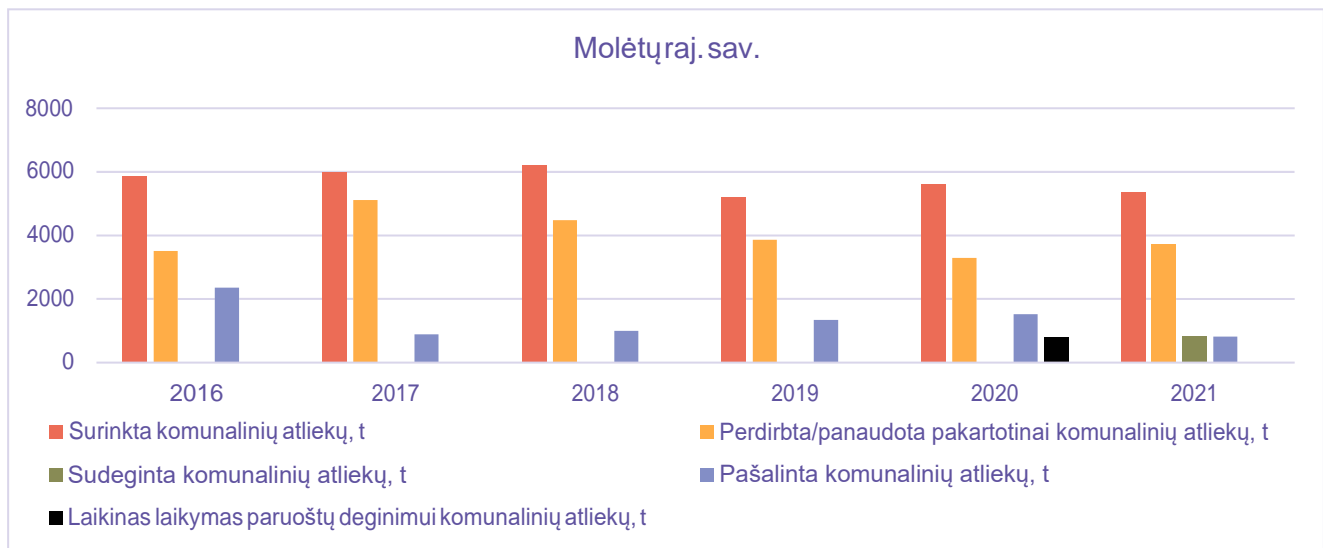
Ignalinos rajono savivaldybėje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 4337 tonos, o 2020 m. sumažėjo iki 3922 tonų (palyginti su 2016 m. – sumažėjo 9,6 proc.). Atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui nepasikeitė ir liko toks pats – 0,27 tonų per metus. 2020 m. buvo perdirbta / panaudota pakartotinai 51 proc. visų susidarančių atliekų, 32 proc. pašalinta, kitas kiekis saugomas deginti.

15 pav. Atliekų tvarkymas Ignalinos raj. sav., tonos.

Šaltinis: AAA duomenys

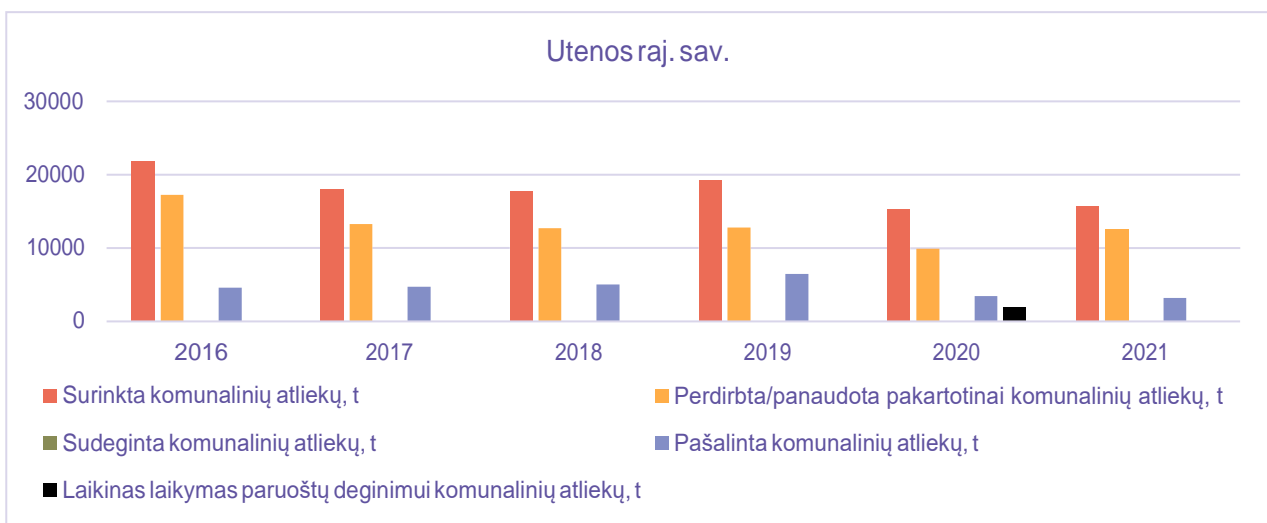
Molėtų rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėja. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 5874 tonos, o 2020 m. sumažėjo iki 5613 tonų, tačiau atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui padidėjo nuo 0,31 tonos iki 0,33 tonų per metus. 2020 m. buvo perdirbta / panaudota pakartotinai 59 proc. visų susidarančių atliekų, 27 proc. pašalinta, kitas kiekis saugomas deginti.

16 pav. Atliekų tvarkymas Molėtų raj. sav., tonos.

Šaltinis: AAA duomenys

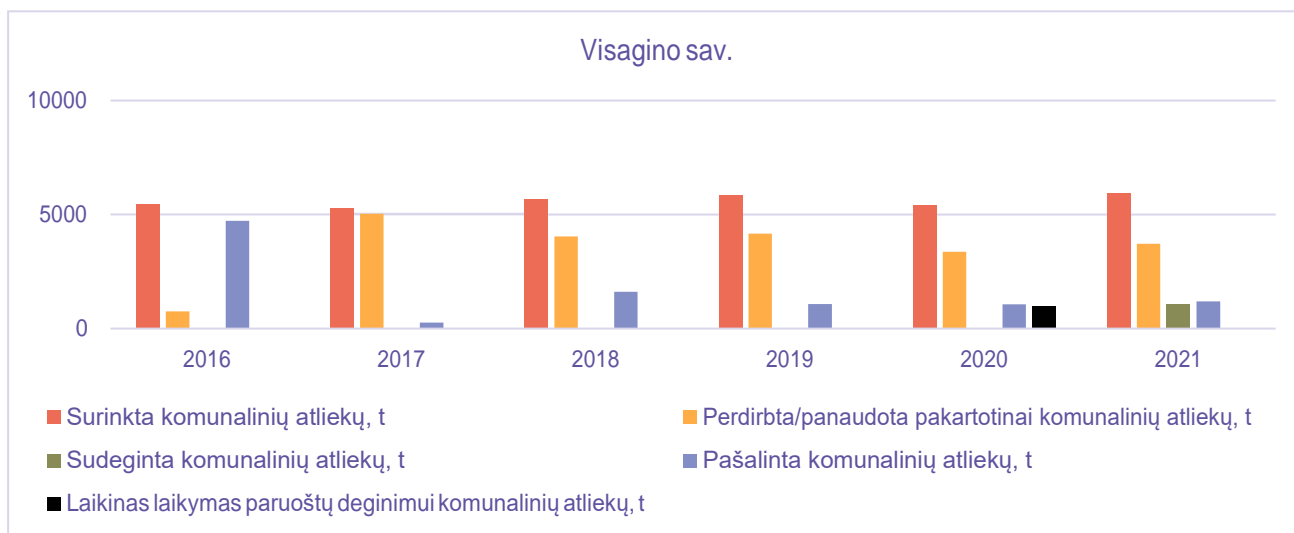
Utenos rajono savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus susidarančių komunalinių atliekų kiekis gerokai mažėja. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 21 860 tonų, o 2020 m. sumažėjo 29,9 proc. ir siekė 15 329 tonas. Atitinkamai sumažėjo ir atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui – nuo 0,55 tonų iki 0,41 tonos per metus. 2020 m. buvo perdirtbta / panaudota pakartotinai 65 proc. visų susidarančių atliekų, 22 proc. pašalinta, kitas kiekis saugomas deginti.

17 pav. Atliekų tvarkymas Utenos raj. sav., tonos.

Šaltinis: AAA duomenys

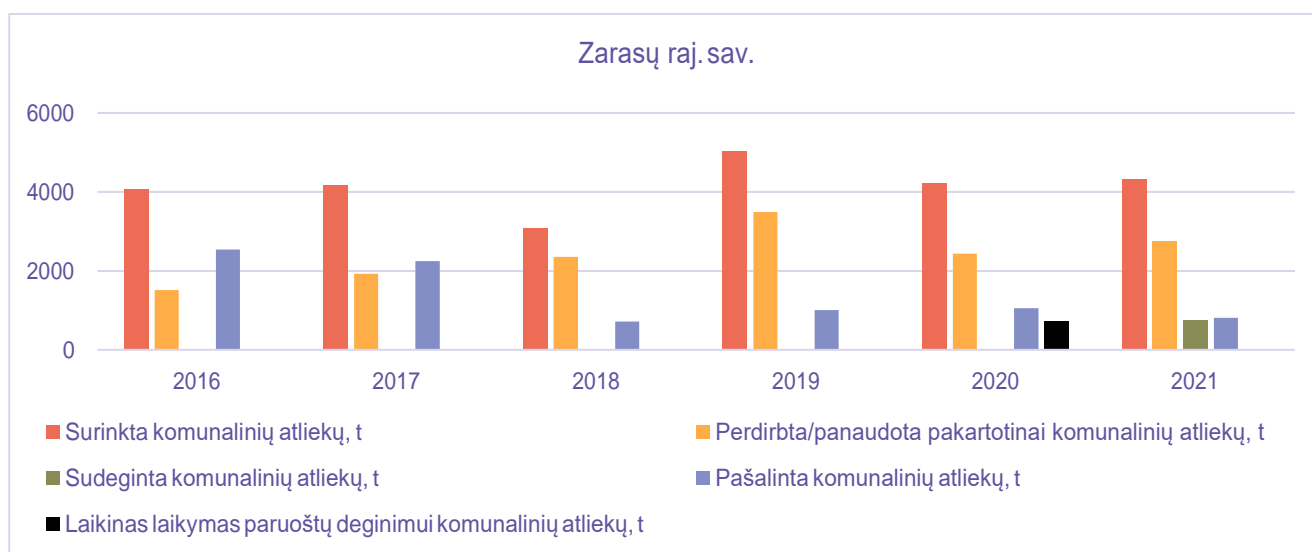
Visagino savivaldybės teritorijoje per pastaruosius kelerius metus susidarančių komunalinių atliekų kiekis smarkiai nekito. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 5472 tonos, o 2020 m. siekė 5413 tonų. Skirtingai nei kitose savivaldybėse, Visagino savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu išaugo gyventojų skaičius. Atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui savivaldybėje taip pat padidėjo – nuo 0,33 tonų iki 0,36 tonų per metus. 2020 m. buvo perdirtbta / panaudota pakartotinai 62 proc. visų susidarančių atliekų, 19 proc. pašalinta, kitas kiekis saugomas deginti.

18 pav. Atliekų tvarkymas Visagino sav., tonos.

Šaltinis: AAA duomenys

Zarasų savivaldybės teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų kiekis šiek tiek padidėjo, nors gyventojų skaičius rajone sumažėjo 10,3 proc. 2016 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis buvo 4060 tonų, o 2020 m. siekė 4214 tonų. Atitinkamai padidėjo ir atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui – nuo 0,21 tonos iki 0,23 tonų per metus. 2020 m. buvo perdirbta / panaudota pakartotinai 70 proc. visų susidarančių atliekų, 20 proc. pašalinta, kitas kiekis saugomas deginti.

19 pav. Atliekų tvarkymas Zarasų raj. sav., tonos.

Utenos regiono savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip įgyvendinamos VATP nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Verta pastebėti, kad visos minėtame atliekų tvarkymo plane numatytos užduotys regioniniu mastu yra įvykdytos, išskyrus reikalavimą dėl komunalinių atliekų perdirbimo ar kitokio panaudojimo.

Pastebima, kad nevertinant esamo rūšiuojamųjų konteinerių kiekio (tiek individualių rūšiavimo konteinerių, tiek konteinerinių aikštelių), surenkami antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuotės atliekų kiekiai nėra dideli. Tvarkomų MBA atliekų morfologiniai tyrimai rodo, kad papildomai galėtų būti

išrūšiuojama dar iki 50 kg antrinių žaliavų ar pakuotės atliekų vienam gyventojui (žr. 12 lentelė).

Įvesta dvinarė rinkliava ar įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą, kai gyventojai turi galimybę daugiau rūšiuodami mokėti mažiau, turėtų skatinti gyventojus labiau rūšiuoti. Tačiau vykdomi šalinamų atliekų morfologiniai tyrimai rodo informaciją apie liekančius didelius antrinių žaliavų kiekius. Galima teigti, kad tik finansinių priemonių, siekiant skatinti gyventojus rūšiuoti atliekas, nepakanka arba finansinės priemonės turėtų daryti dar didesnę įtaką gyventojų sumokamiems mokesčiams už komunalinių atliekų tvarkymą.

18 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2014–2020 plane iškeltų užduočių įgyvendinimo vertinimas

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo uždutis	Įgyvendinimas
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo uždutys			
1.	230.1. 236. 237. 8 priedas	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Utenos regiono komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	Įgyvendinta Pradėjus eksploatuoti regioninius MBA įrenginius, 2020 m. šalinamos regioniniame sąvartyne biologiškai skaidžios atliekos sudarė 529 tonas arba 5 proc. 2000 m. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų. ¹¹
2.	230.2. 242.	Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Neįgyvendinta Utenos regione 2020 m. bendrai perdirbta ar kitaip panaudota apie 62 proc. komunalinių atliekų (arba 25 252 tonų), įskaitant po rūšiavimo likusių biologiškai skaidžių atliekų kompostavimą.
3.	230.3. 242.	Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo uždutys			
5.	239.1.	Iki 2016 m. gyventojams ir kitiems asmenims (pvz. gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Įgyvendinta Utenos regiono savivaldybėse gyventojai turi galimybę kompostuoti šias atliekas jų susidarymo vietose (regiono gyventojams išdalinta daugiau kaip 8 tūkst. kompostavimo dėžių), veikia kompostavimo aikštelės. Pradėtas virtuvės/maisto ir žaliųjų atliekų atskiras surinkimas.
6.	239.2.	Iki 2016 m. baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Įgyvendinta MBA įrenginiai pradėti eksploatuoti nuo 2016 m.

¹¹ Sąvartyne pašalintų arba į MBA, MA įrenginius priimtų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaita, 2 priedas, 2020 m, AAA, <https://atliekos.old.gamta.lt/cms/index?rubricId=dd43d07e-1697-428b-9b05-2c418e5047b6>

Eil. Nr.	VATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas
7.	239.3.	Iki 2019 m. įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	Įgyvendinta Nuo 2019 m. pradėtas virtuvės / maisto atliekų atskiras surinkimas Utenos, Molėtų, Anykščių rajonų savivaldybėse. Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybėse maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą planuojama įdiegti nuo 2024 m.
8.	239.4.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Netaikoma Gyventojams ir įmonėms sudarytos sąlygos namudiniam kompostavimui ar šių atliekų išvežimui į kompostavimo aikšteles. Nuotekų dumblas tvarkomas atskirai.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys			
9.	246.1.	Iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Įgyvendinta Visos savivaldybės yra patvirtinusios konteinerių išdėstymo schemas, kurios nuolatos atnaujinamos.
10.	246.2. - 246.5.	Užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.	Įgyvendinta Vykdant ES investicinius projektus ir finansuojant savivaldybės, AM, gamintojų ir importuotojų organizacijoms, Utenos regione ši užduotis įgyvendinta.
14.	246.6.	Atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Vykdoma Savivaldybių sutartyse su MKA surinkimo operatoriais yra numatyta ši prievolė. Informavimo veiklą vykdo tiek savivaldybės, tiek UAB „URATC“.

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų pagal AAA, UAB „URATC“ ir Utenos regiono savivaldybių duomenis

19 lentelė. Utenos regioninio atliekų tvarkymo 2014–2020 plane nustatytų užduočių kokybinis vertinimas

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Fizinis rodiklis		Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
			Nuo	Iki	
Atliekų prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas arba nežymus didėjimas	49 759	41 044	TAIP
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba nežymus didėjimas	350	300	TAIP

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Fizinis rodiklis		Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
			Nuo	Iki	
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba nežymus didėjimas	730	670	TAIP
Atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	23 202	25 252	TAIP
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	51 proc.	62 proc.	TAIP
	Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų AŽ kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	2 529	3 517	TAIP
	AŽ kiekis, išrūšiuotas mechaninio apdorojimo įrenginyje ir / ar mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijoje, tonomis per metus	Didėjimas, vėliau mažėjimas	398	414	TAIP
	Atskirai surinktų buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	5196	7740	TAIP
	Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	4438	5746	TAIP
	Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, įskaitant ir biologinių atliekų, išrūšiuotų MBA kompostavimą	Didėjimas	23 202	25 252	TAIP
	Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, įskaitant ir biologinių atliekų, išrūšiuotų MBA kompostavimą proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	51 proc.	62 proc.	TAIP

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Fizinis rodiklis		Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
			Nuo	Iki	
Atliekų naudojimas	Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	2 %	0 % ¹²	2 %	TAIP
Atliekų šalinimas	Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	39 %	23 %	TAIP
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	9 %	1 %	TAIP

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų pagal AAA, UAB „URATC“ ir Utenos regiono savivaldybių duomenis

Įvertinus VATP nustatytų uždavinių įgyvendinimą regione, esamą sukurtą infrastruktūrą ir numatytas naujas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, žemiau pateikiama Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

20 lentelė. Utenos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Stiprybės	Silpnybės
<ul style="list-style-type: none"> • Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne; • Įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, APLSA tinklas, įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės; • Gyventojams sudarytos sąlygos namudiniam kompostavimui, pakuočių, pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimui; • Regione veikia MBA įrenginiai, kurie leidžia pasiekti biologiškai skaidžių atliekų šalinimo uždavinius, didina perdirbamų atliekų kiekius; • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, maisto, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos; • Regione įdiegtos papildančios sistemos; • Įvykdytas ir viršytas ankstesniu laikotarpiu numatytas atliekų šalinimo sąvartyne apimčių sumažinimo tikslas; 	<ul style="list-style-type: none"> • Esama apmokėjimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka visiškai neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir rūšiuoti daugiau atliekų; • Sprendimas atliekas panaudoti deginimui leido įgyvendinti atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis, tačiau šis atliekų sutvarkymo būdas yra mažiau priimtinas už rūšiavimą ir pakartotinį panaudojimą; • Nesukurta tinkama infrastruktūra antrinėms žaliavoms surinkti regiono savivaldybių sodų ir garažų bendrijose; • Atliekų apskaitos netikslumai savivaldybėse neleidžia objektyviai vertinti esamą atliekų tvarkymo situacija; • Regione nėra tinkamai išplėtotą tekstilės atliekų surinkimo sistema; • Sukurti MBA pajėgumai nėra pritaikyti tinkamam virtuvės / maisto atliekų tvarkymui;

¹² 2021 m. panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis sudarė 10 proc. nuo bendro komunalinių atliekų kiekio.

<ul style="list-style-type: none"> • Pasirašytos (pasirašomos) sutartys su GIA; • Savivaldybių bendradarbiavimas leidžia optimaliau vykdyti atliekų tvarkymoužduotis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Surenkamų antrinių žaliavų ir išrūšiuotų atliekų kokybė yra žema, todėl dažnai nėra tinkama perdirbimui ar pakartotiniam panaudojimui. • APLSA plėtrą savivaldybėse stabdo laisvos ir tinkamos APLSA statybai žemės trūkumas.
Galimybės	Grėsmės
<ul style="list-style-type: none"> • ES finansinės paramos 2021–2027 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Utenos regione; • Galimybė įdiegti atskirą maisto atliekų atskiro perdirbimo sistemą, kuri yra aukštesnės hierarchijos už atliekų deginimą; • Galimybė aktyvinti ir plėsti atskiro rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas; • Galimybė plėtoti namudinio kompostavimo sistemą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Augant ekonomikai ir nesikeičiant vartojimo įpročiams, didės atliekų susidarymas; • Šalyje nėra sukurta tekstilės atliekų perdirbimo ar kitokio panaudojimo pajėgumų. Esant perdirbimo technologijų trūkumui, tekstilės atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros plėtra sunkiai įsivaizduojama; • Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, augs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo kaina ir reikės didinti įmokas už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą iš atliekų turėtojų; • Numatytos investicijos, skirtos naujojo plano įgyvendinimui, bus įgyvendintos ne pagal planą, neduos planuojamos naudos.

ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA

5. UTENOS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 METŲ PLANAS

Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas – tai regioninio bendradarbiavimo, Žaliojo kurso ir valstybinės strategijos įgyvendinimo pagrindas. Regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo strategija taip pat paremta darnaus vystymosi tikslais (angl. *sustainable development goals* (SDG)) (toliau – DVT), siekiant horizontalios ir sisteminės valstybės, ir Utenos regiono plėtros.

Utenos regionas, įgyvendindamas Utenos regiono atliekų ir tvarkymo 2021–2027 m. planą, prisidės prie 9 DVT įgyvendinimo. Priemonių plane prie kiekvieno tikslo nurodomi ir DTV, prie kurių įgyvendinimo prisideda to tikslo uždaviniai ir priemonės.

Darnaus vystymosi tikslas	Darnaus vystymosi tikslas ir jį pasiekti padedančios Utenos regiono atliekų ir tvarkymo 2021–2027 metų plano priemonės
	6 tikslas. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją. Regiono siekiama pagerinti vandens kokybę mažinant taršą, kuri susijusi su sąvartyno veikla, taip pat siekiama didinti atliekų perdirbimą ir pakartotinį naudojimą.
	7 tikslas. Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darnia ir modernia energija. Regiono siekiama naudoti vis daugiau tvarios energijos, vykdyti atsinaujinančią energiją gaminančių įrenginių plėtrą (plėtojama lokalių elektros ir dujų gamybos įrenginių infrastruktūra).
	9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves. Regiono siekiama modernizuoti atliekų surinkimo, tvarkymo, perdirbimo ir šalinimo infrastruktūrą, kuri atlieptų tvaraus vartojimo standartus.
	11 tikslas. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs. Regiono siekiama kurti darnią miestų aplinką atnaujinant atliekų surinkimo infrastruktūrą ir didinant sąmoningumą atliekų prevencijos klausimais.
	12 tikslas. Užtikrinti darnius vartojimo ir gamybos modelius. Regiono skatinama prioretizuoti daugkartinių gaminių vartojimą ir gamybą, taip pat daiktų pakartotinį naudojimą ir perdirbimą.
	13 tikslas. Imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų. Regiono siekiama didinti aplinkosauginį sąmoningumą, vykdyti gyventojų švietimą klimato kaitos klausimais, informuojant apie jų veiksmų įtaką klimato kaitai.
	14 tikslas. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius darniam vystymuisi. Utenos regione esančių vandens telkinių taršos prevencija ir atliekų perdirbimas ar šalinimas nekeliant pavojaus aplinkai.
	15 tikslas. Saugoti, atkurti ir skatinti darnų sausumos ekosistemų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su dykumėjimu, sustabdyti žemės būklės blogėjimą ir pakeisti šį procesą priešinga kryptimi, sustabdyti biologinės įvairovės praradimą. Vandens ir sausumos ekosistemų išsaugojimas, skatinant tvarų vartojimą.

17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę.

Planas rengiamas ir įgyvendinamas bendradarbiaujant savivaldybėms, regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir kitiems sistemos dalyviams, taip užtikrinant darnų tikslų pasiekimą, gerinant atliekų tvarkymą ir prevenciją bendruomenėse.

5.1. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas atliepia šiuos Nacionaliniame pažangos plane ir kituose valstybinės reikšmės dokumentuose nurodytus strateginius tikslus ir uždavinius, susijusius su atliekų prevencija ir tvarkymu (pagrindinės nuostatų raktinės frazės paryškintos juodai):

21 lentelė. Nacionaliniai atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Dokumentas	Dokumento punktas	Citata
2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas	Uždavinys 1.4	Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos.
	Uždavinys 6.8	Mažinti susidarančių atliekų kiekį ir efektyviai jas tvarkyti.
Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“	6.9.2	Diegti pažangias, išteklius tausojančias ir aplinkos taršą bei klimato kaitą mažinančias technologijas ir gaminius pramonės, energetikos ir transporto sektoriuose.
Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija	Tikslas 2	Mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip sumažinant gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose.
	3 aplinkos apsaugos politikos principas	Atsakomybės („teršėjas moka“). Bus siekiama, kad išlaidos ir atsakomybė dėl skurdinamos ir teršiamos aplinkos atkūrimo tektų ne visiems šalies piliečiams, o tiems, kurie gauna iš to naudos arba yra gamtos išteklių vartotojai, tai yra taršos šalinimo priemonių išlaidas turėtų padengti atitinkamas teršėjas, išskyrus atvejus, kai teršėjo neįmanoma nustatyti arba kai, remiantis ES ar nacionalinės teisės aktais, jis negali būti laikomas atsakingu už taršą arba jo negalima priversti padengti atkūrimo išlaidų.
	6 aplinkos apsaugos politikos principas	Geriausios praktiškai įgyvendinamos technologijos naudojimo. Visur, kurtikįmanoma, netirtada, kai nustatyti limitai ar normos neviršijami, turi būti siekiama naudoti aplinkosaugos atžvilgiu pažangiausia, efektyviausia ir kartu praktiškai įgyvendinamą technologiją . <...> ypač gamtos išteklių naudojimo, atliekų tvarkymo, perdirbimo ir kitokio naudojimo srityse <...>.
	8 aplinkos apsaugos politikos principas	Bus siekiama, kad <...> susidariusios atliekos gražinamos pakartotiniam naudojimui , perdirbimui ar kitokiam naudojimui (pavyzdžiui, energijos gamybai).

Dokumentas	Dokumento punktas	Citata
Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniai iki 2030	30	Siekiant įgyvendinti strateginį atliekų tvarkymo tikslą – mažinti susidarančių atliekų kiekį ir užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą, skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos modelio.
Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.	Uždavinys 6.3.	Iki 2030 metų pagerinti vandens kokybę, mažinant taršą, naikinant sąvartynus ir kuo labiau sumažinant pavojingų chemikalų ir medžiagų išskyrimą, per pusę sumažinant nevalytų nuotekų kiekį ir labai padidinant atliekų perdirbimą ir saugų pakartotinį naudojimą pasauliniu mastu.
	Uždavinys 11.6.	Iki 2030 metų sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei bei komunalinių ir kitų atliekų tvarkymui
	Uždavinys 12.3	Iki 2030 metų per pusę sumažinti vienam gyventojui tenkantį pasaulinį maisto švaistymą mažmeniniu ir vartotojų lygiu, taip pat sumažinti maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse, įskaitant nuostolius po derliaus nuėmimo

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų pagal Nacionalinio pažangos plano ir kitų valstybinės reikšmės dokumentų duomenis

VAPTP numatyti atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, aktualūs planuojant Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo priemones:

22 lentelė. VAPTP uždaviniai

	Tikslai	Uždaviniai
	Atliekų prevencija	<p>253.1.1.1. skatinti vartotojus rinktis daugkartinius gaminius, produktus pakartotinai naudoti, remonto ir (ar) taisymo paslaugas;</p> <p>253.1.1.2. užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles;</p> <p>253.1.1.3. užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją;</p>
	Paruošimas naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai	<p>253.2.1. atskirti susidarymo šaltinyje atliekas, kurias būtų galima paruošti naudoti pakartotinai arba perdirbti:</p> <p>253.2.1.1. didinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą ir atsakomybę rūšiuojant atliekas;</p> <p>253.2.1.2. gerinti atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumą.</p>

	Tikslai	Uždaviniai
	Atskirtų pakartotinai naudoti daiktų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas	253.3.1. skatinti paruošti atliekas naudoti pakartotinai: 253.3.1.1. tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie vėl būtų tinkami naudoti be pradinio apdirbimo.
	Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, perdirbti, panaudojant jas kaip žaliavas	253.4.1. naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti: 253.4.1.1. skatinti paruošti atliekas perdirbti ir jas perdirbti; 253.4.1.2. skatinti naudoti antrines žaliavas.
	Kitoks atliekų naudojimas	253.5.1. skatinti perdirbti atliekas ir taip mažinti atliekų poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, sąvartynuose šalinamų atliekų kieki: 253.5.1.1. užtikrinti, kad energijai gauti būtų naudojamos nebetinkamos perdirbti ar pakartotinai naudoti energinę vertę turinčios atliekos.
	Atliekų šalinimas	253.6.1. atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai: 253.6.1.1. užtikrinti, kad saugiai būtų šalinamos asbesto atliekos.

Šaltinis: VAPTP duomenys

Pagrindinės VAPTP nustatytos užduotys, susijusios su atliekų tvarkymu, šalinimu ir perdirbimu, lydimos konkrečių įgyvendinimo terminų ir kiekybiškai išreikštų siektinų reikšmių¹³:

¹³ Užduotims keliamas įgyvendinimo terminas ir/ar kiekybiškai išreikštas rezultato rodiklis.

23 lentelė. VAPTP užduotys ir siekiai

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis
Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	260.1.-260.2.	Iki 2025 m.	Ne mažiau 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
		Iki 2027 m.	Ne mažiau kaip 57 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
		Iki 2030 m.	Ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.
Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį	260.3.	iki 2027 m.	Ne daugiau kaip 8 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.
		Iki 2030 m.	Ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.
Padidinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekį	261.1.	2025 m.	70 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų.
		2027 m.	80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.
Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose	261.2.	Iki 2024 m.	Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose,

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis
			taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.
Aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	261.5.	iki 2025 m.	
Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas	261.6.	iki 2025 m.	
Išplėsti DGASA tinklą	261.7.5.	iki 2027 m.	Kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Šaltinis: VAPTP duomenys

Kitos užduotys, keliamos VAPTP¹⁴:

¹⁴ Užduotims nėra keliami įgyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių.

24 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP

Užduotis	Atitiktis VAPTP
Sudaryti galimybę butyje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti	261.3.
Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis	261.4.
Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka	261.7.1.
Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku	261.7.2.
Individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku	261.7.3.
Pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus butyje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės)	261.7.4.
Teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamią informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes.	261.7.6.
Peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą	261.7.7.

Užduotis

Atitiktis VAPTP

dydžio nustatymo taisyklių nuostatas, ir nustatyti mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą.

Šaltinis: VAPTP duomenys

5.2. Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės

VALSTYBINIS ILGALAIKIS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAS

Mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą, racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, siekti mažiau naudoti gamtos, kitus išteklius, mažiau atliekų šalinti sąvartynuose, mažinti aplinkos taršą, aprūpinti pramonę vietinėmis žaliavomis.

REGIONINIS ILGALAIKIS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAS

Užtikrinti pažangą ir inovatyvumu grįstas patikimas ir kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas garantuojant skaidrumą ir darant minimalų poveikį aplinkai.¹⁵

Siekiant ilgalaikio tikslo įgyvendinimo, vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie viso regiono vystymosi siekj užtikrinantys tikslai:

¹⁵ Remiantis UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ strateginiame veiklos plane 2022-2026 metams pateikiama įmonės misija bei vertybėmis.

UTENOS REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO TIKSLAI

20 pav. Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų

Pirmuoju tikslu siekiama skatinti atliekų prevenciją, jis realizuojamas trimis kryptimis per tai atspindinčius uždavinius:

5.2.1 siekiant pakeisti gyventojų vartojimo įpročius. Gyventojai ugdomi skatinant juos rinktis daugkartinius gaminius, remontuoti ar taisyti gaminius ir vartoti juos pakartotinai;

5.2.2 vykdant šiukšlinimo prevenciją ir tvarkant atsiradusias šiukšles. Regione, bendradarbiaujant savivaldybėms su NVO ir gyventojais, siekiama palaikyti bendrąją tvarką – siekiama vykdyti šiukšlinimo prevenciją, o atsiradusias šiukšles surinkti ir sutvarkyti;

5.2.3 didinant maisto švaistymo prevenciją. Savivaldybės pagal savo kompetenciją sieks taikyti ir (ar) palaikyti gerąsias iniciatyvas, kurios prisideda prie maisto atliekų mažinimo ir maisto švaistymo mažinimo.

Antrasis tikslas ir jo uždavinys orientuotas į infrastruktūros tobulinimą ir jos prieinamumo didinimą.

Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugiartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, o susidarius atliekoms tinkamai jas rūšiuoti

21 pav. 1 ir 2 tikslai ir jų uždaviniai

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų

Trečiuoju tikslu ir jo uždaviniais siekiama, kad atliekos būtų paruošiamos naudoti pakartotinai, tos pačios ar kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti. Taip pat siekiama sukurti atliekų perdirbimo galimybes, prisidedant prie energetinės nepriklausomybės, diegiant atsinaujinančios energijos pajėgumus.

Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo

22 pav. 3 ir 4 tikslai ir jų uždaviniai

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų

Ketvirtuoju tikslu ir jo uždaviniu siekiama užtikrinti atliekų šalinimo galimybę tais atvejais, kai atliekas netikslinga perdirbti ar panaudoti pakartotinai.

Prielaidos, kuriomis remiantis planuojamos priemonės tikslams ir uždaviniams pasiekti:

5.2.4 VAPTP užduotys bus vykdomos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ar savivaldybėms bendradarbiaujant per sukurtas regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas;

I. ATLIEKŲ PREVENCIJOS SKATINIMAS

Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg / m.), palyginti su ES vidurkiu

2021 M.	2027 M.
<100 %	<100 %

1.1. Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daugiartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, o susidarius atliekoms tinkamai jas rūšiuoti

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.1.1	Viešinimo kampanijų vykdymas, atliekų prevencijos klausimais ir	2024–2027	URATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	>100 ¹⁷	URATC, Savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava)	

¹⁶ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

¹⁷ Finansinė projekcija apima URATC ir Savivaldybių skiriamas lėšas. Savivaldybės ar jų sistemų administratoriai suderintoms viešinimo veikloms skiria ne mažiau kaip 1 tūkst. Eur / m. URATC skiria ne mažiau kaip 19 tūkst. Eur / m.

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą				ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Siekiant mažinti komunalinių atliekų susidarymą, taip pat tinkamai rūšiuoti ir priduoti naudojančios savivaldybėse ir regione sukurta atliekų tvarkymo sistema, turi keistis žmonių įpročiai. Norint, kad pokyčiai vyktų nuosekliai, viešinimas ir informacijos sklaida turi vykti nuolat, koordinuotai, vadovaujantis geriausia praktika, siekiant kuo didesnio gyventojų įsitraukimo.</p> <p>Utenos regione planuojama viešinimo ir informavimo veikla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utenos regionas dalyvauja vykdant tarpregioninį projektą „Atliekų kultūra“, kurio pagrindinis tikslas – edukuoti ir informuoti gyventojus apie atliekų tvarkymo kultūrą, skatinti rūšiuoti ir tinkamai elgtis su atliekomis. Gyventojų informavimas vykdomas pasitelkiant televiziją, radiją, spaudą, internetą, išnaudojant visuomeninio transporto galimybes ir šiai informavimo kampanijai skirtų renginių metu. Projekto metu vykdomas Atlieku kultūros egzaminas, Atlieku kultūros apdovanojimai. 2. UAB „URATC“ vykdomas ir koordinuojamas Utenos regiono gyventojų švietimas organizuojant edukacines ekskursijas, kurių metu supažindinami moksleiviai, studentai ir kiti suinteresuoti asmenys su Utenos regione sukurta atliekų tvarkymo sistema. Taip pat bendradarbiaujama su švietimo įstaigomis, dalyvaujama savivaldybių mugėse ir / ar šventėse. 3. UAB „URATC“ kiekvienų metų pradžioje organizuos apvalaus stalo diskusiją – strateginę sesiją, kurios metu bendradarbiavimo pagrindu kartu su Utenos regiono savivaldybių atstovais ir savivaldybių surinkimo / administravimo sistemos dalyviais bus parengtas ateinančių metų viešinimo planas, kuris tais metais turėtų būti įgyvendintas. Einamųjų metų antroje pusėje būtų organizuojama pakartotinė diskusija aptarti viešinimo plano įgyvendinimą, pasidalyti gerąja ir blogąja praktika, esant poreikiui pakoreguoti viešinimo planą. 						
1.1.2	Viešinimo kampanijos pradedant ir vykdant biologiškai skaidžių atliekų (tarp jų maisto (virtuvės) atliekų	2022–2023	URATC	64	Europos Sąjungos parama, URATC lėšos	€

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	surinkimą) organizavimas					
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Pradėjus įgyvendinti maisto (virtuvės) atliekų surinkimą, bus vykdomos viešinio priemonės, siekiant kuo didesnio maisto (virtuvės) atliekų atskyrimo iš bendro mišraus komunalinių atliekų srauto, bus vykdomos šios gyventojų informavimo priemonės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mokomųjų filmukų sukūrimas (2 serijos) – informacinis / mokomasis animuotas filmukas apie maisto / virtuvės atliekų surinkimą, tvarkymą, apie teikiamą naudą atskirai rūšiuojant maisto / virtuvės atliekas; 2. Informaciniai lankstinukai ir plakatai viešojo transporto stotelėse, skirti informuoti visuomenę apie maisto / virtuvės atliekų surinkimą ir tvarkymą, apie teikiamą naudą atskirai rūšiuojant maisto / virtuvės atliekas; 3. Straipsniai, skirti informuoti visuomenę apie įgyvendintą projektą ir sukurtą projekto rezultatą. Skirti informuoti visuomenę apie maisto / virtuvės atliekų surinkimą ir tvarkymą, apie teikiamą naudą atskirai rūšiuojant maisto / virtuvės atliekas. 4. Žaidimų ir konkursų organizavimas. Numatomi į tris tikslines gyventojų grupės orientuoti žaidimai konkursai: pradinukai, 5–12 klasių mokiniai, suaugusieji; 5. 3 informaciniai renginiai. Informacinių renginių tikslas – formuoti sąmoningą nuomonę apie maisto / virtuvės atliekų rūšiavimą, jo naudą visuomenei, gamtai. 						
1.1.3	Utenos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau – DGASA) aikštelės pritaikymas atliekų prevencijos veikloms įrengiant edukacijos centrą	2023–2027	URATC	440	Europos Sąjungos parama, URATC, Savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Edukacinis centras bus įrengtas Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Šiame centre didžiausias dėmesys bus skiriamas supažindinti su Regiono atliekų tvarkymo sistema. Edukaciniame centre bus organizuojamos dirbtuvės, kurių metu mokoma taisyti, remontuoti, atnaujinti daiktus ir skatinti juos naudoti pakartotinai. Šiame edukaciniame centre taip pat bus įrengta daiktų dalijimosi stotelės „Dalinkimės“.</p> <p>Šalia planuojamo pastatyti edukacijos centro, numatyta pastatyti ir įrengti patalpas tekstilės atliekų paruošimui panaudoti ir/ar perdirbti. Tekstilės atliekos iš Utenos regiono savivaldybių antžeminių konteinerių bus atvežamos ir išrūšiuojamos šiose patalpose. Darbuotojai pristatytą tekstilę vizualiai identifikuos ir atskirs tinkamą pakartotinai naudoti. Taip išrūšiuota tekstilė bus apskaitoma, siekiant nustatyti, kokia ir kiek tekstilės yra surenkama. Šie duomenys bus reikalingi siekiant įvertinti tolesnio tekstilės panaudojimo galimybes, galimą tekstilės tvarkymo ir panaudojimo pajėgumų plėtrą.</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

1.2. Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ¹⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.2.1	Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas	2022–2027	Savivaldybės (atsakingas vykdytojas), URATC	19	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Savivaldybėse kasmet vykdomos šiukšlių rinkimo akcijos. Pagrindinė akcijų idėja, kad žmonės prisidėtų prie aplinkos, kurioje gyvena, tvarkymo. Akcijų metu tvarkomos viešosios erdvės: miškai, parkai, pažintiniai takai ir pan.						
1.2.2	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimas	2022–2027	Savivaldybės (atsakingas vykdytojas), GIO	20	GIO lėšos, Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant sistemingo atliekų turėtojų – gyventojų – sąmoningumo, atliekų rūšiavimas turi tapti kasdiene veikla ne tik namuose, bet ir viešosiose erdvėse. Viena opiausių problemų, su kuria susiduriama – per mažas išrūšiuotų atliekų kiekis. Dėl šios priežasties rūšiuojamojo surinkimo šiukšliadėžių diegimas viešosiose erdvėse paskatintų gyventojus sistemingai prisidėti prie VAPTP tikslų ir uždavinių įgyvendinimo.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

¹⁸ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

¹⁹ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

²⁰ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²¹	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Dalis Utenos regiono savivaldybių savo tvarkose nusimatys, kad atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, turi būti įrengtos antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonės – šiukšliadėžės. Kitos savivaldybės numato įrengti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo šiukšliadėžes pagal poreikį įgyvendinant infrastruktūrinius projektus.</p>						
1.2.3	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose	2023–2027	Savivaldybės	21	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose prisideda prie atliekų prevencijos uždavinių įgyvendinimo, siekiant mažinti vienkartinį plastikinių pakuočių vartojimą. Šių geriamojo vandens stotelių plėtra prisideda prie gyventojų auklėjimo ir įgūdžių stiprinimo, gerosios patirties dalijimosi.</p> <p>Dalis Utenos regiono savivaldybės savo tvarkose nusimatys, kad atnaujinant, rekonstruojant, plėtojant viešąsias erdves, turi būti įrengtos viešosios geriamojo vandens stotelės. Kitos savivaldybės numato įrengti viešąsias geriamojo vandens stoteles numatyti pagal poreikį įgyvendinant infrastruktūrinius projektus.</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

²¹ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

1.3 Užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²²	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
1.3.1	Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Savivaldybių mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant švediško stalo principu grįstą maitinimą	2022–2027	Savivaldybės	23	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant prisidėti prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 12.3 tikslo, kuriuo siekiama iki 2030 m. 50 proc. sumažinti maisto atliekas vienam gyventojui mažmeninės prekybos ir vartotojų lygiu, mažinti maisto nuostolius visoje maisto gamybos ir tiekimo grandinėje, taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Savivaldybių mokyklų, darželių, darboviečių valgyklose, skatinant švediško stalo principu grįstą maitinimą tiesiogiai daro įtaką šiems išsikeltiems tikslams pasiekti.						
1.3.2	Viešinio priemonių įgyvendinimas maisto švaistymo mažinimo ir maisto atliekų prevencijos, gyventojų maisto vartojimo įgūdžių ugdymo temomis	2022–2027	Savivaldybės	24	Savivaldybių biudžetų ir kitos lėšos	€

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

²² Finansinės projekcijos yra preliminarios.

²³ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės, numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

²⁴ Finansinės projekcijos, kurių atsakingas vykdytojas yra savivaldybės, numatomos atskirai kiekvienos savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo plane.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²²	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant prisidėti prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi 12.3 tikslo, Savivaldybės prisideda įgyvendindamos priemones, susijusias su maisto švaistymo mažinimu ir maisto atliekų prevencija.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

**II. ATLIEKŲ
ATSKYRIMAS
SUSIDARYMO
ŠALTINYJE,
SIEKIANT
PARUOŠTI
PAKARTOTINAI
NAUDOTI ARBA
PERDIRBTI**

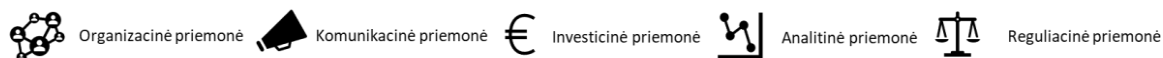
Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis

2021 M.	2027 M.
38%	80 %

2.1. Atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumo didinimas

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.1	Antrinių žaliavų (pakuočių) rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių	2022–2027	Savivaldybės	722	GIO lėšos ir kitos lėšos	€

²⁵ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
	prieinamumo) plėtra ir tinklo palaikymas					
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų, išplečiant ir palaikant antrinių žaliavų (pakuočių) pirminį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbti, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Utenos regiono savivaldybėse planuojama įsigyti apie 14,3 tūkst. konteinerių, skirtų individualioms valdoms, ir apie 435 kolektyvinio naudojimo konteinerius. Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.</p>						
2.1.2	Mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra ir tinklo palaikymas	2022–2027	Savivaldybės	634	Savivaldybių biudžetų lėšos (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą)	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Norint palaikyti jau sukurtą ir siekiant didinti gyventojų skaičių, kuriems teikiama komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, įgyvendinama mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra, taip pat vykdomas šio tinklo palaikymas. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Utenos regiono savivaldybėse planuojama įsigyti apie 2,8 tūkst. konteinerių, skirtų individualioms valdoms, ir apie 1,4 kolektyvinio naudojimo konteinerių. Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.</p>						
2.1.3	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių eksploatacijos užtikrinimas	2022–2027	URATC	1 380	URATC lėšos	

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių tinklo palaikymas svarbus, siekiant užtikrinti VAPTP užduočių vykdymą, taip pat palaikyti bendrą regioninę atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą, jos veiklos tęstinumą.						
2.1.4	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse	2022–2027	URATC (atsakingas vykdytojas), Savivaldybės	4 750	Europos Sąjungos parama, URATC, savivaldybių biudžetų (vietinė rinkliava ar kita įmoka už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) tinklo plėtra, įvykdymą, planuojama plėsti atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikšteles. Šių aikštelių plėtra vykdoma suskirstant bendrą aikštelių tinklo plėtros poreikį į du prioritetus. I prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai taikomas stebėsenos rodiklis (taip pat pateikiamos finansinės projekcijos), II prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai stebėsenos rodiklis netaikomas. Savivaldybės atsakingos už reikalingų sklypų DGASA įrengimui parinkimą ir perdavimą Užsakovo funkcijas atliekančiam URATC.</p> <p>I prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma atsižvelgiant į VAPTP DGASA tinklo plėtros užduotis, t. y. planuojama aikštelių plėtra tose savivaldybių teritorijose, kuriose neužtikrinamas DGASA tinklo reikalavimas²⁶ ir savivaldybių specifiką, susijusią su gyventojų skaičiaus kaitos tendencijomis. I prioriteto DAGSA plėtra:</p> <p>1 DGASA aikštelės įrengimas Anykščių rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas)/Užsakovo funkcijos Anykščių rajono savivaldybė)²⁷;</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

²⁶ VAPTP reikalavimas: 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

²⁷ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>1 DGASA aikštelės įrengimas Ignalinos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybė)²⁸;</p> <p>2 DGASA aikštelių įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Molėtų rajono savivaldybė)²⁹;</p> <p>1 DGASA aikštelės įrengimas Utenos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Utenos rajono savivaldybė)³⁰;</p> <p>1 DGASA aikštelės perkėlimas Visagino savivaldybėje (Užsakovo funkcijos Visagino savivaldybė / Užsakovo funkcijos URATC)³¹;</p> <p>1 DGASA aikštelių įrengimas Zarasų rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Zarasų rajono savivaldybė)³².</p> <p>II prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma savivaldybių teritorijose, kuriose įrengus I prioriteto DGASA aikšteles, bus įgyvendinamas VAPTP numatytas DGASA tinklo reikalavimas:</p> <p>1 DGASA aikštelių įrengimas Anykščių rajono savivaldybėje;</p> <p>2 DGASA aikštelių įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje;</p> <p>1 DGASA aikštelių įrengimas Zarasų rajono savivaldybėje.</p>						
2.1.5	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių surinkimo priemonių (konteinerių) atnaujinimas	2023–2027	URATC	84	URATC lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

²⁸ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

²⁹ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

³⁰ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

³¹ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

³² Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Norint užtikrinti atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių veiklą, siekiant veiklos efektyvumo ir optimalaus įrangos panaudojimo, bus atnaujinti šiose aikštelėse pastatyti konteineriai. Šia priemone siekiama kuo geriau atskirti atliekas, tinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti.						
2.1.6	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių kontrolės priemonių diegimas	2022–2027	URATC	93,2	URATC lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant didesnės kontrolės ir saugumo atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelėse, diegiamos šios priemonės: <ol style="list-style-type: none"> 1. svarstyklės; 2. kamerų sistemos įrengimas / remontas; 3. kelio užtvarai. 						
2.1.7	Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, buityje susidarantioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti	2023–2027	Savivaldybės	1310	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant įgyvendinti bioskaidžių atliekų užduotis, numatytas VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, Regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis. Šios dėžės turėtų būti lengvai surenkamos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniam atliekų skaidymuisi. Kompostavimo dėžės namų ūkiams – papildoma priemonė, kuria						

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>siekiami maksimaliai sumažinti į buitinių atliekų konteinerius, MBA ir sąvartyną iškeliaujančių atliekų kiekius. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Utenos regiono savivaldybėse planuojama įsigyti apie 14,1 tūkst. kompostavimo dėžių individualioms valdoms aprūpinti. Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.</p>						
2.1.8	Maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra, aprūpinant gyventojus atskirais rūšiavimo konteineriais	2022–2027	Savivaldybės	1 323	Europos Sąjungos parama, Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Siekiant vykdyti atskirą maisto (virtuvės) atliekų iš Utenos regiono savivaldybių urbanizuotų teritorijų, kuriose gyventojų daugiau nei 2000, surinkimą, numatoma atliekas rinkti konteineriais kartu su žaliosiomis atliekomis. Molėtų ir Zarasų rajono savivaldybėse gyventojams taip pat dalijamos maisto (virtuvės) atliekų dėžutės (kibirėliai), pasiteisinus šioms priemonėms, jų plėtra galima ir kitose regiono savivaldybėse. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Utenos regiono savivaldybėse planuojamos infrastruktūros plėtros detalūs kiekiai pateikiami 6.2. skyriuje.</p>						
2.1.9	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių eksploatacijos užtikrinimas	2022–2027	URATC	640	URATC lėšos ir kitos lėšos	€
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Pagrindinis ŽAKA aikštelėje vykdomas veiklos procesas – žaliųjų atliekų kompostavimas. Šiose aikštelėse vykdomas kompostavimo ir brandinimo kaupuose su natūralia aeracija ir periodiniu kaupų perkrovimu procesas. Pagamintas kompostas realizuojamas. Šios veiklos palaikymas jau esamose aikštelėse prisideda prie bioskaidžių atliekų mažinimo mišriame komunalinių atliekų sraute ir padeda siekti VAPTP nustatytų užduočių, susijusių su atskiru surinkimu ir atliekų perdirbimu.</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.10	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas	2023–2027	URATC, Savivaldybės	1 620	Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Visagino savivaldybėje, perkeltant didelių gabaritų aikštelę, kartu įrengiama ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė, kurioje bus nemokamai iš gyventojų priimamos žaliosios atliekos. Užsakovo funkcijos Visagino savivaldybė / Užsakovo funkcijos URATC³³</p> <p>Zarasų savivaldybėje planuojama papildoma ŽAKA aikštelė Dusetose. Aikštelėse žaliosios atliekos bus tvarkomos ir parduodamos dirvožemio gerinimo priemonės. Užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Zarasų rajono savivaldybė³⁴</p>						
2.1.11	Buityje susidarantių tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra	2021–2025	Savivaldybės	196	Savivaldybių biudžetų (rinkliava ar kitas mokestis už atliekų tvarkymą) ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarantiems tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Utenos regiono savivaldybės numato tekstilės atliekų konteinerių plėtrą. Plano įgyvendinimo laikotarpiu Utenos regiono savivaldybėse planuojama įsigyti apie 54 tekstilės atliekų surinkimo konteinerius. Detalesnė informacija pateikiama 6.2. skyriuje.</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

³³ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

³⁴ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ²⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
2.1.12	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus	2023–2027	Savivaldybės	-	-	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas dėl Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kokybės reikalavimų ir kitų teisės aktų reikalavimų keitimo.						
2.1.13	Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus	2023–2027	Savivaldybės	-	-	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Atsižvelgiant į AM planuojamas teisės aktų pataisas, numatančias, kad gyventojams, kompostuojantiems namų ūkiuose susidarančias biologines atliekas, būtų skaičiuojamas mažesnis mokestis už atliekų tvarkymą, savivaldybėse turi būti įvertinama galimybė taikyti šią lengvatą ir, esant poreikiui, atnaujinti savivaldybės tvarkas.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

3.1. Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti bei pradinio apdirbimo

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.1.1	Uždaro tipo dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra ir jų eksploatacija	2023–2027	URATC, Savivaldybės	260	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€

Organizacinė priemonė
 Komunikacinė priemonė
 Investicinė priemonė
 Analitinė priemonė
 Reguliacinė priemonė

³⁵ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁵	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštėse iš gyventojų priimamos ne tik stambios atliekos (baldai, tekstilės gaminiai, buitinė technika, lengvųjų automobilių padangos), jose taip pat organizuojama daiktų dalijimosi veikla, vykdoma daiktų dalijimosi stotelėse „Dalinkimės“ . Siekiant, kad šios stotelės veiktų efektyviau ir jose būtų galima dalytis elektronikos ir tekstilės daiktais, kiekvienoje savivaldybėje įrengiama po vieną uždaro konteinerinio tipo dalijimosi stotelę. Išplėtus ir pagerinus Utenos regione dalijimosi daiktais infrastruktūrą – stoteles, ir toliau, tikėtina, populiarės pakartotinio atliekų panaudojimo tendencija, keisis gyventojų vartojimo įpročiai ir kultūra.</p>						

3.2. Atliekų paruošimo perdirbti ir jų perdirbimo galimybių sukūrimas

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.2.1	MBA įrenginių pritaikymas (virtuvės) maisto atliekų paruošimui perdirbti	2021–2023	URATC	2 258	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Siekiant pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Utenos regione, taip pat įgyvendinti VAPTVP užduotis, esama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra bus pritaikyta apdoroti maisto / virtuvės atliekas (detalesnė informacija pateikiama 2.2. skyriuje).</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

³⁶ Finansinės projekcijos yra preliminarios.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.2.2	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įrangos atnaujinimas	2024–2025	URATC	1 164	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant įgyvendinti VATPT užduotis, taip pat didėjantiems pristatomų žaliųjų atliekų srautams ŽAKA aikštelėse reikalingi pajėgumai norint efektyviau vykdyti šių atliekų kompostavimą, kontroliuoti ir pagreitinti kompostavimo procesus. Numatomas biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įrangos atnaujinimas / įsigijimas, t. y. numatoma įsigyti smulkintuvą, sijotuvą, traktorius, vartytuvą ir frontalinį krautuvą.						
3.2.3	Mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginių įrangos atnaujinimas	2024–2025	URATC	225	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Nuolat ir intensyviai eksploatuojant MBA įrenginius, reikalingas jų atnaujinimas, tunelių vėdinimo sistemos ir perkolato sistemos rekonstrukcija, kad pristatomos savivaldybių komunalinės atliekos būtų tinkamai tvarkomos, užtikrinamas įrenginių veiklos nepertraukiamumas ir nebūtų sutrikdyta regioninė atliekų tvarkymo sistemos veikla.						
3.2.4	Didelių gabaritų, medienos ir kitų atliekų smulkintuvo ir krovos įrenginių plėtra	2023–2025	URATC	700	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁶	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Siekiant sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekius, didelių gabaritų aikštelėse surinktų atskirų atliekų srautų paruošimui panaudoti, planuojama įsigyti didelių gabaritų, medienos ir kitų atliekų smulkintuvą ir krovos įrenginį. Planuojama smulkinti didelių gabaritų medienos atliekas, minkštuosius baldus, plastikinius baldus ir kitus buityje naudojamus buitinius reikmenis, medžių, krūmų kelmus ir kt.						
3.2.5	MBA veiklos užtikrinimas ir eksploatacija	2022-2027	URATC	3 222	URATC ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Siekiant palaikyti jau sukurtą Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemą, turi būti užtikrinamas MBA veiklos nepertraukiamumas.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

3.3. Atsinaujinančios energijos pajėgumų sukūrimas siekiant sumažinti energetinę priklausomybę ir didinti veiklos efektyvumą

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
3.3.1	Biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra eksploatuojamame nepavojingų atliekų sąvartyne	2022–2023	URATC	130	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
<p>Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne UAB „URATC“ įrengtuose biologinio apdorojimo įrenginiuose iš išrūšiuotų biologiškai skaidžių atliekų išgaunamos biodujos. Šios pagamintos biodujos naudojamos šilumos ir elektros energijos gamybai. Siekiant nepertraukiamo, efektyvaus šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginių darbo, suprojektuojama ir įrengiama dujų surinkimo ir prijungimo prie biologinio apdorojimo įrenginių sistema iš eksploatuojamo nepavojingų atliekų sąvartyno.</p>						
3.3.2	Biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra uždarytame sąvartyne	2023–2024	URATC	91	Europos Sąjungos parama, URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

³⁷ Finansinės projekcijos yra preliminarios.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁷	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
<p>Utenos regiono nepavojingų atliekų uždarytame sąvartyne sukuriama biudujų išgavimo ir panaudojimo įrenginiai, taip siekiant kuo daugiau ir efektyviau panaudoti esamus energetinius resursus. Suprojektuojama dujų surinkimo ir prijungimo prie biologinio apdorojimo įrenginių sistema iš uždaryto sąvartyno.</p>						
3.3.3	Atsinaujinančios energijos pajėgumų didinimo įvertinimas įdiegus maisto (virtuvės) atliekų paruošimo perdirbti įrenginius	2025–2027	URATC	-	URATC ir kitos lėšos	
<p>Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas</p> <p>Įdiegus maisto (virtuvės) atliekų paruošimo perdirbimo įrenginius, įvertinamas atsinaujinančių energetinių resursų (pvz., saulės elektrinės) įrengimo galimybės ant pastatų ir jų galimas efektyvumas, siekiant padidinti atsinaujinančių išteklių naudojimą ir veiklos sąnaudų mažinimą.</p>						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

IV. ATLIEKŲ ŠALINIMO GALIMYBĖS UŽTIKRINIMAS

Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis, proc.

2021 M.
19,32 %

2027 M.
8 %

4.1. Atliekų šalinimas: atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip panaudoti, šalinti nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
4.1.1	Sąvartyno 3 sekcijos įrengimas	2024–2027	URATC	6 000	URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						

³⁸ Finansinės projekcijos yra preliminaros.

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Siekiant užtikrinti planingą sąvartyno plėtrą, planuojama įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją, kad net sumažėjus atliekų kiekiui, patenkančiam į sąvartyną, būtų užtikrintas saugus šių atliekų šalinimas. Taip pat, siekiant sudaryti gyventojams galimybes tinkamai tvarkyti asbesto turinčias atliekas, susidarantiąs keičiant stogus ar atliekant remonto darbus, naujai įrengiama asbesto turinčių atliekų šalinimo subsekcija.						
4.1.2	Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas	2023–2027	URATC	2 906	URATC ir kitos lėšos	€
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Sąvartyno filtrato taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas.						
Utenos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne pagrindinis prioritetinių medžiagų šaltinis yra sąvartyno filtratas. Siekiant mažinti filtrato sukuriama taršą, diegiamos šios priemonės:						
<ol style="list-style-type: none"> 1. Šalinamų nekomunalinių atliekų inventorizacijos atlikimas; 2. Rūšiuojamojo maisto atliekų surinkimo ir tvarkymo vykdymas; 3. Efektyvinti atskiro butyje susidarantių pavojingųjų atliekų surinkimą, šviesti ir informuoti visuomenę, informuoti dėl buities pavojingųjų atliekų rūšiavimo; 4. Tekstilės atliekų šalinimo nutraukimas; 5. Kitos priemonės, būtinos siekiant mažinti sąvartyno filtrato taršą prioritetinėmis medžiagomis. 						
Sąvartyno filtrato kiekio prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas.						
Siekiant mažinti sąvartyno filtrato kiekį, bus uždengtos ir užpildytos 1 ir 2 sąvartyno sekcijos, įrengus ir pradėjus eksploatuoti trečiąją sąvartyno sekciją.						
Paviršinių nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo priemonių diegimas.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Nr.	Priemonė	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansinės projekcijos, tūkst. eurų ³⁸	Finansavimo šaltinis	Priemonės tipas
Siekiant paviršinių nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis mažinimo, bus diegiamos šios priemonės:						
1. Automobilių ratų apiplovimo zonos sąvartyno kaupo zonoje įrengimas;						
Gatvių šlavimo technikos įsigijimas ir nuolatinės biologinio apdorojimo įrenginių ir sąvartyno kelių švaros palaikymas;						
Sąvartyno filtrato kiekio ir taršos monitoringas.						
Siekiant sąvartyno filtrato kiekio ir taršos monitoringo, bus atnaujinama sąvartyno aplinkos monitoringo programa, įtraukiant sąvartyno nuotekų taršos prioritetinėmis medžiagomis stebėseną, ir pagal ją vykdant sąvartyno filtrato užterštumo tyrimus.						
4.1.3	Sąvartyno eksploatacijos užtikrinimas	2022–2027	URATC	10 997	URATC ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Mažėjantis mišrių komunalinių atliekų kiekis ir atliekų panaudojimo energijai gauti infrastruktūra lemia, kad vis mažiau komunalinių atliekų šalinama sąvartynuose, tačiau sąvartynų eksploatacija turi užtikrinti, kad atliekos būtų saugiai ir tinkamai pašalintos.						
4.1.4	Uždarytų atliekų šalinimo vietų priežiūra	2022-2027	URATC	72	URATC ir kitos lėšos	
Pasirinkimo pagrindimas ir priemonės aprašymas						
Priežiūros vykdymas, siekiant užtikrinti uždarymo metu įdiegtų priemonių tęstinumą, mažinantį galimą neigiamą aplinkosauginį poveikį.						

Organizacinė priemonė

Komunikacinė priemonė

Investicinė priemonė

Analitinė priemonė

Reguliacinė priemonė

Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo plano priemonės, kuriomis siekiama VAPTP nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo užduočių, kurioms keliami įgyvendinimo termino ir / ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių, įgyvendinimo³⁹:

25 lentelė. VAPTP užduotys ir siekiai

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
Padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį	260.1. - 260.2.	Iki 2025 m.	Ne mažiau 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.7; 2.1.8; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 3.1.1; 3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.2.5;
		Iki 2027 m.	Ne mažiau kaip 57 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.	
		Iki 2030 m.	Ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) paruošta pakartotinai naudoti ir perdirbta.	
	260.3.	iki 2027 m.	Ne daugiau kaip 8 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 1.2.1; 1.2.2; 1.2.3; 1.3.1; 1.3.2;

³⁹ Užduotims keliami įgyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių.

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį.		Iki 2030 m.	Ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį) šalinama sąvartyne.	2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5; 2.1.7; 2.1.8; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 3.1.1; 3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.2.4; 3.2.5;
Padidinti atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekį.	261.1.	2025 m.	70 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų.	2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5; 2.2.6; 2.1.7; 2.1.8; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 2.1.12; 2.1.13; 3.1.1;
		2027 m.	80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	
Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose.	261.2.	Iki 2024 m.	Aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą.	2.1.7; 2.1.8;

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Įgyvendinimo terminas	Siekis	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
Aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis.	261.5.	iki 2025 m.		2.1.4; 2.1.11;
Užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas.	261.6.	iki 2025 m.		2.1.4;
Išplėsti DGASA tinklą.	261.7.5.	iki 2027 m.	Kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA nedidesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.	2.1.4;

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų pagal VAPTP duomenis

Kitos užduotys, keliamos VAPTP⁴⁰:

26 lentelė. Kitos užduotys, keliamos VAPTP

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
Sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti.	261.3.	2.1.4;
Atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis.	261.4	2.1.4;
Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka.	261.7.1.	2.1.1;
Kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku.	261.7.2.	2.1.1;
Individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias	261.7.3.	2.1.1;

⁴⁰ Užduotims nėra keliami įgyvendinimo termino ir/ar kiekybiškai išreikštų rezultato rodiklių.

Užduotis	Atitiktis VAPTP	Regioninio plano priemonės, kurių pagalba įgyvendinamos Užduotys
antrinių žaliavų surinkimo priemonės, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku.		
Pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės).	261.7.4.	2.1.4; 2.1.11;
Teikti gyventojams aplinkos ministro nustatyta tvarka patvirtintą išsamią informaciją apie visų atliekų srautų atskiro surinkimo galimybes.	261.7.6.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3;
Peržiūrėti ir pakoreguoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių nuostatas, ir nustatyti mokesčių už komunalines paslaugas komercinėms patalpoms apskaičiavimą ne pagal patalpų plotą.	261.7.7.	2.1.13;

Šaltinis: Sudaryta Konsultantų pagal VAPTP duomenis

6. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR INFRASTRUKTŪROS POREIKIS

6.1. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė

Komunalinių ir kitų atliekų susidarymo kiekio, plano įgyvendinimo laikotarpiu vertinimas atliekamas remiantis AAA pateikiamais 2015–2021 m. Utenos regiono ir Lietuvos duomenimis. Remiantis jais, atliekamas prognozinis komunalinių ir kitų atliekų susidarymo iki 2027 metų vertinimas.

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis Utenos regione iki 2027 m., tikėtina, daugiausia priklausys nuo:

- gyventojų skaičiaus pokyčių;
- ekonomikos augimo tendencijų;
- vartojimo įpročių pokyčių.

Prognozuojant Utenos regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymą iki 2027 m., vadovaujamosi ir VAPTP numatytais komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis. Jose numatyta, kad komunalinių atliekų kiekis, 2020 m. siekęs 1,35 mln. tonų, turėtų mažėti ir 2027 m. būti apie 1,2 mln. tonų. Taip pat numatoma, kad 2022 m. pabaigoje ir 2023 m., išaugus energetinių resursų ir žaliavų kainoms, tikėtinas gyventojų vartojimo mažėjimas.

Atliekų kiekių susidarymo prognozės pagrįstos:

- Gyventojų skaičiaus Utenos apskrityje prognozėmis („Eurostat“⁴¹);
- Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumu regione;
- AAA pateikiama informacija apie 2020–2021 m. atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimo kiekius savivaldybėse;
- VAPTP pateikiamomis komunalinių atliekų susidarymo prognozėmis iki 2027 m.

Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje taip pat įvertinamas namudinis kompostavimas, atsižvelgiant į Utenos regione išdalytų individualaus kompostavimo priemonių galimą panaudojimo efektyvumą ir planuojamas savivaldybių papildomai iki 2027 m. įsigyti ir išdalyti gyventojams kompostavimo dėžių skaičių. Komunalinių atliekų susidarymo prognozėje vertinamas per vienkartinės pakuotės užstato sistemą surenkamų atliekų kiekis ir jų surinkimo tendencija 2019–2021 m. Utenos regione.

⁴¹ EUROSTAT duomenys: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_19rp3/default/table?lang=en

27 lentelė. Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas regione, %.

Atliekų rūšis	Surinkta 2021 m., t	Kiekis, kurį papildomai galima surinkti ⁴²	Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumas regione
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	768	783	49 %
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	1678	2731	38 %
PET pakuočių atliekos	67	54	55 %
Kombinuotų pakuočių atliekos	67	625	10 %
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	131	289	31 %
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	2113	1239	63 %

Šaltinis: AAA duomenys, Konsultantų skaičiavimai

Prognozuojant Utenos regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymą, daroma prielaida, kad antrinių žaliavų, įskaitant pakuotes, surinkimas Utenos regiono savivaldybėse kiekvienais metais ne mažiau kaip 10 % bus efektyvesnis, palyginti su 2021 m. buvusiu.

28 lentelė. Utenos regiono komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė 2021–2027 m.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Utenos regiono gyventojų skaičiaus prognozė ⁴³	121 035	118 744	116 317	113 750	111 357	109 074
Susidaręs KA kiekis tonomis (nevertinant atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir užstato sistemoje surenkamo atliekų kiekį)	39 942	39 186	38 385	38 106	37 305	35 994
Susidaręs KA kiekis tonomis įvertinus atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų kiekį ir užstato sistemoje surenkamą atliekų kiekį	52 733	53 373	54 050	55 593	56 889	59 934

Šaltinis: AAA, Eurostat duomenys, Konsultantų skaičiavimai

Detali komunalinių atliekų kiekio susidarymo prognozė pagal atskiras atliekų rūšis pateikia 13 priede.

⁴² Atsižvelgiant į 2021 metų Utenos regiono savivaldybių mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus.

⁴³ EUROSTAT duomenys: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/proj_19rp3/default/table?lang=en

6.2. Infrastruktūros plėtra

Siekiant įgyvendinti Plane numatytus tikslus ir uždavinius, planuojama sukurti ir vystyti šiuos atliekų tvarkymo infrastruktūros objektus:

- **Maisto (virtuvės) atliekų tvarkymo (toliau – MVA)⁴⁴ infrastruktūros sukūrimas, vystymas**

MVA iš Utenos regiono savivaldybių urbanizuotų teritorijų, kuriose gyventojų daugiau nei 2000, būtų renkamos konteineriais. Taip pat ir toliau Regione siekiant vystyti atliekų kompostavimą, planuojama padėti gyventojams užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, t. y. dalijant kompostavimo dėžes ir vykdant švietėjišką veiklą – mokinant gyventojus, kaip patiems pasigaminti kompostavimo dėžes ir tinkamai kompostuoti vietoje.

Įvertinus iki 2023 m. sukurtą atskiro MVA srauto surinkimo infrastruktūrą, lentelėje pateikiamas papildomas infrastruktūros poreikis Utenos regiono savivaldybėse iki 2027 m.:

29 lentelė. Maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros plėtros poreikis Utenos regione

Savivaldybė	MVA surinkimas	Infrastruktūros poreikis 2023 - 2027 m.
Anykščių rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	Kolektyvinio naudojimo konteinerių sistema šiuo metu yra pakankama.
		1900 vnt. individualių konteinerių.
Ignalinos rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	30 vnt. kolektyvinio naudojimo konteinerių.
		2 000 vnt. individualių konteinerių.
Molėtų rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	Kolektyvinio naudojimo konteinerių sistema šiuo metu yra pakankama.
		63 vnt. individualių konteinerių.
		204 vnt. MVA dėžučių.
Visagino savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	50 vnt. kolektyvinio naudojimo konteinerių.
		125 vnt. individualių konteinerių.
Utenos rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	1000 vnt. individualių konteinerių.

⁴⁴ Parengta remiantis investiciniu projektu „Komunalinių atliekų infrastruktūros plėtra“.

Zarasų rajono savivaldybė	MVA kartu su žaliosiomis atliekomis.	25 vnt. kolektyvinio naudojimo konteinerių.
		1371 vnt. individualių konteinerių.
		4270 vnt. MVA dėžučių.

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

Namų ūkiai, patenkantys tarp gyvenviečių, kuriose iš gyventojų nebūtų vykdomas rūšiuojamasis surinkimas, galėtų savo MVA kompostuoti namuose arba kartu su žaliosiomis atliekomis pristatyti į biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikšteles savivaldybėse. Šios, siekdamos padėti gyventojams vykdyti kompostavimą namuose, papildomai numato įsigyti ir gyventojams išdalyti 29 lentelėje nurodytą maisto (virtuvės) atliekų infrastruktūros kiekį.

Rūšiuojamuoju būdu surinktos MVA bus vežamos į Utenos MBA įrenginius, kuriuos, siekiant tinkamo šių atliekų tvarkymo, numatoma modernizuoti. Atvežtos atliekos pirmiausia bus kaupiamos ir sandėliuojamos, kadangi fermentavimo tuneliai, kuriuose jos bus biologiškai apdorojamos, turi būti visiškai užkrauti. Atliekoms sandėliuoti bus naudojama įrengta uždara stoginė su nuotekų surinkimo sistema. Sukaupus reikiamą kiekį MVA (apie 250 tonų), pradedamas atliekų paruošimo biologiniam apdorojimui procesas.

Pirminis surinktų MVA rūšiavimas pradedamas šias atliekas pakraunant į priėmimo bunkerį – dozatorių. Pakrauti naudojamas frontalinis krautuvus su kaušu.

MVA frakcijų atskyrimas atliekamas būgniniu sijotuvu, kuris atskiria esamas priemaišas (pakuotes ir pan.) ir stambesnes nei 80 mm MVA atliekas. Smulki 0–80 mm frakcija keliauja į sumaišymo įrenginį. Stambi atliekų frakcija (>80 mm) patenka į rankinio rūšiavimo liniją.

Įsigyjamoje rūšiavimo linijoje ant juostinio transporterio nurenkamos kompostuoti netinkamos atliekos (plastikai, popierius, tekstilės, elektronikos atliekos, kitos atliekos panaudoti, deginti ar šalinti).

Prieš pakraunant žaliavą į fermentavimo tunelį, jeigu reikalinga, biologiškai apdoroti paruošta žaliava sumaišoma su struktūrine medžiaga. Maišomašymui naudojamas frontalinis krautuvus, lėtaeigis smulkintuvus ir turimas traktorius.

Atliekų biologinis apdorojimas atliekamas esamuose fermentavimo tuneliuose.

Brandinimas vykdomas kompostavimo aikštelėje įrengtoje stoginėje. Kompostui brandinti naudojamas frontalinis krautuvus ir vartytuvas.

Po brandinimo proceso vykdomas galutinis sijojimas (0–12 mm frakcija). Sijojama frontalinio krautuvu ir sijotuvu.

➤ Antrinių žaliavų surinkimo priemonių palaikymas ir plėtra

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija, prioritetas teikiamas komunalinėms atliekoms perdirbti, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau atliekų į specializuotus srautus, išplečiant ir palaikant antrinių žaliavų pirminį rūšiavimą. Tokios žaliavos yra

geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbti, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba. Utenos regione siekiant išplėsti ir palaikyti šią sistemą:

↓ didinamas aprūpinimas kolektyviniais konteineriais gyvenamųjų daugiabučių namų gyventojams.

2021–2027 m. laikotarpiu planuojamas preliminarus papildomų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo individualių ir kolektyvinių konteinerių poreikis Utenos regione:

30 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikis Utenos regione

Savivaldybė	Konteineriai individualioms valdoms		Kolektyvinio naudojimo konteineriai	
	stiklo	pakuočių	stiklo	pakuočių
	0,12 m ³	0,24 m ³		
Anykščių rajono savivaldybė	250	250		
Ignalinos rajono savivaldybė	4500	3500		
Molėtų rajono savivaldybė	500	500		
Visagino savivaldybė	120	120	15	30 (15 stiklo ir 15 popieriaus)
Utenos rajono savivaldybė	1300	1000	130	260 (130 pakuotės ir 130 popieriaus)
Zarasų rajono savivaldybė	1135	1135		
Viso regione:	7 806	6 505	145	290

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

➤ **Mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra**

Siekiant palaikyti jau sukurtą atliekų tvarkymo efektyvumą ir didinti gyventojų skaičių, kuriems teikiama komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, ir toliau bus vykdoma mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra ir šio tinklo palaikymas regione.

Utenos regione planuojama individualių ir kolektyvinių mišrių komunalinių atliekų konteinerių plėtra Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Visagino ir Utenos rajono savivaldybėse. 2021–2027 m. laikotarpiu laikotarpiu planuojamas preliminarus poreikis pateikiamas 31 lentelėje:

31 lentelė. Mišrių komunalinių atliekų konteinerių poreikis Utenos regione

Savivaldybė	Mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius	
	Individualių	Kolektyvinių
Anykščių rajono savivaldybė	500	100
Ignalinos rajono savivaldybė	1000	300

Savivaldybė	Mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius	
	Individualių	Kolektyvinių
Molėtų rajono savivaldybė	-	500
Visagino savivaldybė	130	10
Utenos rajono savivaldybė	1250 (1000 vnt. 0,24 m ³ ir 250 vnt. 0,12 m ³)	8 (4 aikštelės po 2 pusiau požem. konteinerius) 500 vnt. (1,1 m ³)
Iš viso konteinerių:	2880	1418

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

➤ Individualių kompostavimo priemonių (dėžių) plėtra

Siekiant įgyvendinti bioskaidžių atliekų sutvarkymo užduotis, numatytas VAPTP, planuojama plėtoti kompostavimo šių atliekų susidarymo vietose priemonę, regioniniu principu perkant ir aprūpinant gyventojus (ypač urbanizuotose vietovėse) kompostavimo dėžėmis, kurios turėtų būti lengvai surenkamos ir patvarios, jose užtikrinamas oro judėjimas, svarbus optimaliam biologiniam atliekų skaidymuisi. Kompostavimo dėžės namų ūkiams – papildoma priemonė, kuria siekiama maksimaliai sumažinti į buitinių atliekų konteinerius, MBA ir sąvartyną iškeliaujančių atliekų kiekius. VAPTP plane numatyta, kad biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą, užtikrinus stebėsenos sistemą.

Skatinant žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą 2014–2020 m., Utenos regiono savivaldybėse buvo išdalyta apie 8 tūkst. kompostavimo dėžių. Plano įgyvendinimo laikotarpiu numatyta individualių kompostavimo dėžių plėtra Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Zarasų rajono ir Visagino savivaldybėse. Iš viso planuojama išdalyti daugiau nei 14 000 kompostavimo dėžių. 32 lentelėje pateikiamas mišrių komunalinių atliekų poreikis Utenos regiono savivaldybėse:

32 lentelė. Individualių kompostavimo dėžių poreikis Utenos regione

Savivaldybė	Individualių valdų sk.	Kompostavimo dėžės
Anykščių rajono savivaldybė	8908	2000
Ignalinos rajono savivaldybė	4828	2500
Molėtų rajono savivaldybė	1288	3000
Visagino savivaldybė	0	600
Utenos rajono savivaldybė	13 813	4000
Zarasų rajono savivaldybė	4450	2000
Iš viso:	33 287	14 100

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

➤ Tekstilės atliekų surinkimo priemonių (konteinerių) plėtra

Siekiant įgyvendinti atliekų rūšiuojamojo surinkimo užduotis, numatytas VAPTP, t. y. iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti

arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis, Utenos regione numatoma tekstilės atliekų konteinerių plėtra.

Planuojama konteinerių plėtra Savivaldybėse numatoma kolektyvinių konteinerių aikštelėse, siekiant sudaryti patogias sąlygas gyventojams netoli namų esančiose kolektyvinėse konteinerių aikštelėse išmesti švairius nenaudojamus tekstilės gaminius. 33 lentelėje pateikiamas tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis Utenos regiono savivaldybėse:

33 lentelė. Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių poreikis 2022–2027 m. Utenos regione

Savivaldybė	Tekstilės atliekų surinkimo konteinerių skaičius
Anykščių rajono savivaldybė	14
Ignalinos rajono savivaldybė	30
Visagino savivaldybė	10
Utenos rajono savivaldybė	30
Zarasų rajono savivaldybė	50
Iš viso:	54

Šaltinis: Utenos regiono savivaldybių duomenys

➤ **Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtra:**

Siekiant užtikrinti VAPTP esančių užduočių, susijusių su atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) tinklo plėtra, įvykdymą, planuojama plėsti atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikšteles. Šių aikštelių plėtra vykdoma suskirstant bendrą aikštelių tinklo plėtros poreikį į du prioritetus. I prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai taikomas stebėsenos rodiklis (taip pat pateikiamos finansinės projekcijos), II prioriteto atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių plėtrai stebėsenos rodiklis netaikomas.

I prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma atsižvelgiant į VAPTP DGASA tinklo plėtros užduotis⁴⁵, t. y. planuojama aikštelių plėtra tose savivaldybių teritorijose, kuriose neužtikrinami DGASA tinklo plėtrai taikomi reikalavimai. I prioriteto DAGSA plėtra:

- 1 DGASA aikštelės įrengimas Anykščių rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Anykščių rajono savivaldybė) ⁴⁶;

⁴⁵ VAPTP reikalavimas: 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

⁴⁶ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

1 DGASA aikštelės įrengimas Ignalinos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Ignalinos rajono savivaldybė)⁴⁷;

2 DGASA aikštelių įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Molėtų rajono savivaldybė)⁴⁸;

1 DGASA aikštelės įrengimas Utenos rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Utenos rajono savivaldybė)⁴⁹;

1 DGASA aikštelės perkėlimas Visagino savivaldybėje (Užsakovo funkcijos Visagino savivaldybė / Užsakovo funkcijos URATC⁵⁰);

1 DGASA aikštelių įrengimas Zarasų rajono savivaldybėje (užsakovo funkcijos URATC (prioritetas) / Užsakovo funkcijos Zarasų rajono savivaldybė)⁵¹.

II prioriteto DGASA tinklo plėtra vykdoma savivaldybių teritorijose, kuriose šiuo metu įgyvendinamas VAPT numatytas DGASA tinklo reikalavimas arba įrengus I prioriteto DGASA aikšteles jis bus įgyvendintas:

1 DGASA aikštelių įrengimas Anykščių rajono savivaldybėje;

2 DGASA aikštelių įrengimas Molėtų rajono savivaldybėje;

1 DGASA aikštelių įrengimas Zarasų rajono savivaldybėje.

DGASA paskirtis – stambiagabaritinių, statybinių, elektronikos, antrinių žaliavų, buitės pavojingų atliekų priėmimas ir laikinas saugojimas iki išvežimo. Atliekos į aikštelę pristatomos transportu ar pakavimo forma, netrukdančia vizualiai nustatyti, kad atliekos priimtinos pagal leidimus.

Visos nepavojingos atliekos laikomos tam skirtuose konteineriuose, išskyrus padangas ir metalo atliekas, kurios laikomos ant asfaltuotos dangos. Aikštelėje surinktos atliekos periodiškai išvežamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams, turintiems teisę užsiimti šia veikla, apdorojamos ar šalinamos nepavojingų atliekų sąvartyne.

⁴⁷ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

⁴⁸ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

⁴⁹ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

⁵⁰ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

⁵¹ Užsakovo funkcijas vykdomos priklausomai nuo finansavimo sąlygų aprašo.

Aikštelėje ardamos didelių gabaritų atliekos (seni baldai, langai, durys). Ardant senus baldus atskiriamas metalas, mediena, stiklas ir tekstilės dirbiniai. Atvežti baldai iškraunami aikštelėje, tuomet atliekų priėmėjas juos išardo, atskirtas dalis patalpina į atitinkamus konteinerius.

Anykščių, Molėtų, Ignalinos ir Visagino DGASA aikštelėse bus įrengiamos uždaro tipo daiktų dalijimosi stotelės, kitose aikštelėse pagal poreikį planuojamas atviro tipo daiktų dalijimosi stotelių įrengimas.

Gyventojai nereikalingus, bet tvarkingus ir tinkamus naudoti daiktus gali pristatyti į veikiančias stoteles „Dalinkimės“. Daiktai turi būti tinkami naudoti pagal tiesioginę paskirtį – neskleidžiantys blogo kvapo, neužteršti, tvarkingi, nesulūžę. Stotelėse priimami šie daiktai: baldai, tekstilės gaminiai (išskyrus drabužius), elektros ir elektronikos prietaisai, namų apyvokos daiktai, žaislai, kiti buityje susidarantys daiktai. Jie laikomi tam skirtoje vietoje, daiktus iškrauna juos pristatęs asmuo. Visi stotelėse esantys daiktai skelbiami UAB „URATC“ interneto tinklapyje www.uratc.lt, skiltyje „Dalinkimės“ ir „Facebook“ paskyroje. Daiktus taip pat galima apžiūrėti atvykus į aikšteles.

Utenoje bus įrengiamas edukacinis centras, kuriame bus vykdomos naujos veiklos, skatinančios visuomenės sąmoningumą. Bus siekiama suteikti žinių ir gebėjimų, įkuriant dirbtuves, organizuojant mokymus ir darbų pamokas, vykdant ekskursijas.

➤ **Regioninio sąvartyno naujos sekcijos įrengimas ir senos uždarymas**

Regioninis sąvartynas pradėtas eksploatuoti 2008 m. vasario mėnesį. Jo įrengimas suskirstytas etapais. Sąvartyno eksploatavimo periodu šalinant atliekas pamažu, vieną sąvartyno sekciją užpildžius, pradedama pildyti kita.

Didžiąją regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų dalį (apie 50 proc.) sudaro likusios po mechaninio apdorojimo atliekos, kitos KA netinkamos perdirbti sudaro apie 16 proc., gamybinės atliekos sudaro apie 36 proc. Beveik pusė šalinamų atliekų naudojama sąvartyno perdengimams.

2019 m. rugsėjo 20 d. raštu „Dėl savivaldybių lūkesčių, susijusių su UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ Bendrovė yra įpareigota užtikrinti nenutrūkstamą komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą.

Šiuo metu eksploatuojamo nepavojingų atliekų sąvartyno projektinė talpa – 656 799 m³, prognozuojama, kad 2023 m. pabaigoje 1 ir 2 sąvartyno sekcijos bus užpildytos apie 71 proc. projektinės talpos. Taip pat vadovaujantis šiuo metu galiojančiu taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimu Nr. TU (1)-59/T-U.4-6/2018 nepavojingų atliekų sąvartyno 2 sekcijoje, esančioje degių atliekų saugojimo aikštelėje, yra laikinai laikoma 17 500 tonų degių atliekų, kurių saugojimas mažina tinkamą eksploatuoti sekcijos tūrį.

Net mažėjant šalinamam atliekų kiekiui, sąvartyno naujos sekcijos projektavimo ir statybų poreikis atsiras Plano įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje, kai esamas užpildymas artės prie 80 proc., tam įtaką darančios priežastys:

- degių atliekų laikinas saugojimas 2 sekcijoje mažina tinkamą eksploatuoti sekcijos tūrį;

- nepavojingų atliekų sąvartyno tūris mažėja ne tik šalinant atliekas, bet ir naudojant medžiagas perdengimams;
- 3 sąvartyno sekcija privalo būti pradėta įrengti dar nebaigus užpildyti antrosios, nes atliekų tvarkymo veiklos privalo būti vykdomos nepertraukiamai.

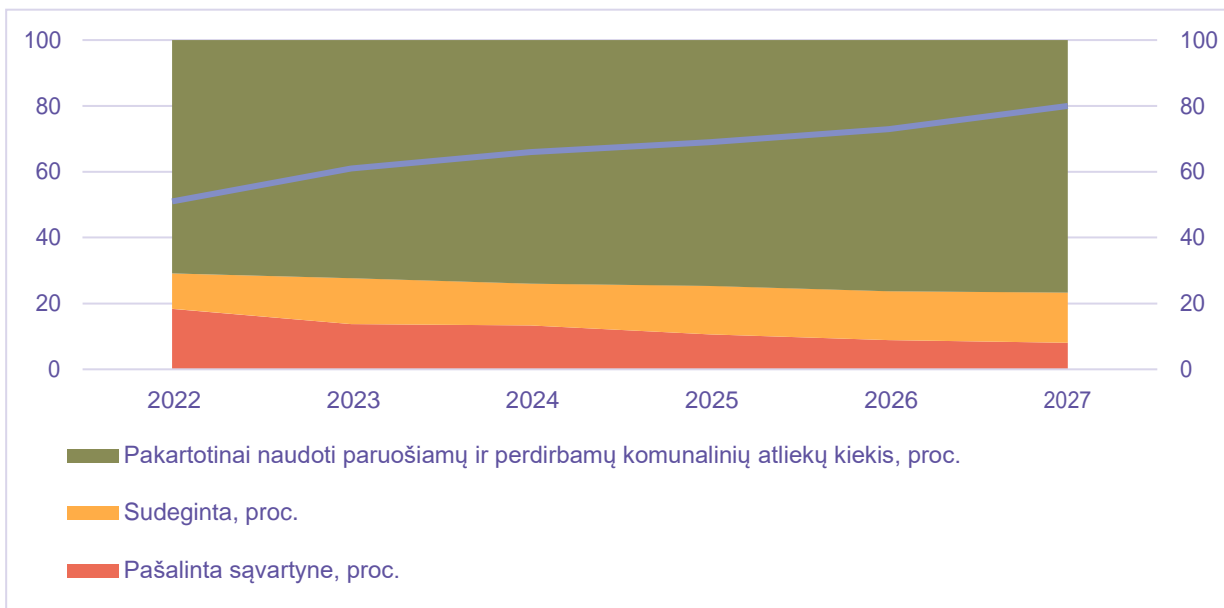
3 sąvartyno sekcijos įrengimas gali užtrukti nuo 3 iki 5 metų, įvertinant visas reikiamas procedūras:

- viešųjų pirkimų procedūros statinio projektavimo paslaugoms, 6-12 mėn.;
- projektavimas, ekspertizė (ypatingų statinių kategorijai priskiriamas statinys (statybos techninis reglamentas STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“) ir statybą leidžiančio dokumento gavimas, 12-18 mėn.;
- viešųjų pirkimų procedūros statybos darbams, 6-12 mėn.;
- statybos rangos darbai, 18-24 mėn.

3 sąvartyno sekcijos projektinis pajėgumas planuojama apie 1,045 mln. t., plotas iki 3 ha.

Vystant sąvartyną ir pamažu užpildžius visas įrengtas sekcijas, sąvartynas bus uždarytas, pamažu uždengiant sąvartyno kaupą. Įrengus 3–iąją sąvartyno sekciją, nebeekspluatuojamos sekcijos bus uždaromos. Po uždarymo bus vykdomas sąvartyno priežiūros po uždarymo laikotarpis, taip pat iš sąvartyno išsiskiriančių dujų monitoringas.

Įgyvendinus planuojamą infrastruktūros plėtrą Utenos regione, numatoma komunalinių atliekų tvarkymo prognozė pateikiama 23 paveiksle.

23 pav. Komunalinių atliekų naudojimas / šalinimas

Šaltinis: AAA duomenys, Konsultantų skaičiavimai

7. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ DYDŽIUI UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS

Reikšmingiausias Utenos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytų sprendinių įgyvendinimo poveikis įmokoms už komunalinių atliekų tvarkymą susijęs su investicijomis į regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimą ir pertvarkymą, galimu atskiro maisto (virtuvės) atliekų surinkimo pabrangimu, aplinkos teršimo mokesčio didėjimu (už atliekas, šalinamas sąvartyne).

Pagrindinės investicijos į regioninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą:

1. Maisto (virtuvės) atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimas ir esamų MBA įrenginių pritaikymas.

Remiantis preliminariais skaičiavimais, pasirengimas tvarkyti maisto (virtuvės) atliekas MBA gali būti apie 2,3 mln. Eur ir kuriai, pagal URATC patvirtintas ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos normas, taikomas 12 metų amortizavimo laikotarpis (priemonė finansuojama iš URATC ir ES paramos lėšų);

2. Investicijos į sąvartyno naujos sekcijos įrengimą.

Remiantis preliminariais skaičiavimais, investicijos, reikalingos įrengti naują sąvartyno sekciją, gali siekti apie 6 mln. Eur. Naujos sąvartyno sekcijos naudingas tarnavimo laikas turėtų būti 20 ar daugiau metų;

3. Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklo plėtra.

Remiantis preliminariais skaičiavimais, investicijos į DGASA plėtrą gali sudaryti 4,8 mln. Eur. Tikimasi, kad šios investicijos bus dalinai finansuojamos iš ES paramos lėšų.

Poveikio įmokoms vertinamas atliekamas remiantis 2021 m. UAB "URATC" finansinėmis ataskaitomis, Plano priemonių finansinėmis projekcijomis, bei jų naudingumu tarnavimo laiku. Vertinama, kad vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, įgyvendinus regioninio plano priemones, gali padidėti iki 10 proc., tačiau prognozuojama, kad savivaldybėse, vykdant MVA atskirą surinkimą konteinerine sistema, įmokos už atliekų tvarkymą gyventojams gali dar didėti iki 10 proc. priklausomai nuo savivaldybės specifikos. Šis labiausiai priklauso nuo MVA surinkimo sistemos diegimo apimties savivaldybėje, kuri taip pat priklauso nuo savivaldybės specifikos (kaimiška ar miesto) ir šios paslaugos pagrindinės charakteristikos – surinkimo dažnio.

34 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos Utenos regiono savivaldybėse, kuriose įvesta rinkliava

Regionas	Savivaldybė	2021 m. vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėnesį, Eur/l namų ūkiui /mėn.
Utenos regionas	Anykščių r. sav.	4,24
	Ignalinos r. sav.	4,30
	Molėtų r. sav.	7,00
	Zarasų r. sav.	3,93
	Utenos r. sav.	3,84
	Visagino sav.	2,63

Šaltinis: AAA duomenys

Vidutinėms atliekų tvarkymo išlaidoms, tenkančioms namų ūkiui per mėnesį, didžiausią įtaką turės ne plano priemonės, tačiau nuo 2023 metų padidėsiantis mokestis už aplinkos teršimą nepavojingų atliekų sąvartyne (nuo 15 Eur/t iki 50 Eur/t⁵²), kuris kasmet bus indeksuojamas pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, taikant indeksavimo koeficientą, kuris nustatomas Lietuvos statistikos departamento apskaičiuotą ir Oficialiosios statistikos portale paskelbtą mokestinių metų vartotojų kainų indeksą dalijant iš šimto. Siekiant mažinti šio mokesčio didėjimo įtaką vidutinėms atliekų tvarkymo išlaidoms, tenkančioms namų ūkiui, plano priemonės orientuotos į regioniniame sąvartyne šalinimų atliekų kiekio mažinimą.

Plano priemonės, orientuotos į atliekų, patenkančių į sąvartyną, kiekio mažinimą, kuriam daugiausia įtakos turės MVA, tekstilės, antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių surinkimo sistemos efektyvumo didinimas. MVA srauto atskiras surinkimas gali sumažinti į MBA patenkančių atliekų kiekį daugiau nei 2 tūkst. tonų atliekų, o tekstilės atliekų atskiras surinkimas, kuris, remiantis atliekų sudėties tyrimais, apie 4 tūkst. tonų atliekų. Efektyvesnis šių atliekų srautų rūšiuojamasis surinkimas sudaro prielaidas sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį, t. y. atskirai surinktos MVA sutvarkomos ir nepatenka į sąvartyną, o atskirai surinktas MVA srautas padidina MBA galimybes įrenginiuose atskirti daugiau antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių iš mišraus atliekų srauto.

Antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių, patenkančių į MBA su mišriomis komunalinėmis atliekomis (šiuo metu, remiantis atliekų sudėties tyrimais, vidutiniškai regione kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenka apie 46 proc. antrinių žaliavų, tarp jų pakuočių), kiekio sumažėjimas, turi vieną didžiausių potencialų mažinti tiek patenkančių mišrių komunalinių atliekų į MBA, tiek į sąvartyną, kiekį.

⁵² Mokesčiui taikoma indeksavimo tvarka, pagal LR mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 7 str. 9 d.

Net smarkiai padidinus atskirai surinktų ir sutvarkytų atliekų kieki, prognozuojama, kad sumokamo mokesčio suma už aplinkos teršimą nepavojingų atliekų sąvartyne 2027 m. bus 1,5 karto didesnė, nei buvo sumokėta 2021 m.

Atkreipiamas dėmesys, kad plane nėra vertinama Valstybinės kainų ir energetikos komisijos sąvartyno vartų mokesčio ir kitų galimų mokesčių reguliavimo įtaka sąvartyno vartų mokesčiui ir įmokoms už atliekų tvarkymą. Nevertinami ir galimi minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų pasikeitimai, kurie gali turėti įtakos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apimtims Utenos regiono savivaldybėse. Galimą įtaką taip pat gali koreguoti ES skiriamas paramos dydis ir finansavimo intensyvumas.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
1.–1	Komunalinių atliekų, tenkančių vienam gyventojui, kiekis (kg / m.), palyginti su ES vidurkiu		<100%		<100%		<100%		<100%		<100%		<100%		<100%
1.1.	Siekti mažinti atliekų susidarymą skatinant vartotojus rinktis daigkartinius gaminius, naudoti produktus pakartotinai, o susidarius atliekomis tinkamai jas rūšiuoti														
1.1.1.	Viešinimo kampanijų vykdymas, atliekų prevencijos klausimais ir skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą														
1.1.1.–1	Dalyvavimas „Atliekų kultūros“ projekte								1		1		1		1
1.1.1.–2	Viešinimo vykdymas Utenos regiono savivaldybių mugėse / šventėse								6		6		6		6
1.1.1.–3	Suorganizuota sistemos dalyvių apvalaus stalo diskusija							1	1	1	1	1	1	1	1
1.1.1.–4	Koordinuoto viešinimo plano priemonių įgyvendinimas								7		7		7		7
1.1.2.	Viešinimo kampanijos pradedant ir vykdant biologiškai skaidžių atliekų (tame tarpe maisto (virtuvės) atliekų surinkimą) organizavimas														
1.1.2.–1	Įgyvendinta viešinimo kampanija pradedant ir vykdant biologiškai skaidžių atliekų (tarp jų							1							

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.	I pism.	II pism.
	maisto (virtuvės) surinkimą														
1.1.3.	Utenos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau – DGASA) aikštelės pritaikymas atliekų prevencijos veikloms įrengiant edukacijos centrą														
1.1.3.–1	Utenos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau – DGASA) aikštelėje įrengtas edukacijos centras, vnt.													1	
1.2.	Užtikrinti šiukšlinimo prevenciją, tvarkyti šiukšles														
1.2.1.	Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas ⁵³														
1.2.2.	Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimas ⁵⁴														
1.2.3.	Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose ⁵⁵														
1.3.	Užtikrinti maisto švaistymo prevenciją, skatinti maisto atliekų prevenciją														
1.3.1.	Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas Savivaldybių mokyklų, darželių, darbuočių valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą ⁵⁶														

⁵³ Šiukšlių rinkimo akcijų organizavimas stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁵⁴ Antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo viešose vietose įrengimo priemonės stebimos savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁵⁵ Viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklo plėtra stebima savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁵⁶ Taupaus maisto vartojimo iniciatyvų vykdymas stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
1.3.2.	Viešinio priemonių įgyvendinimas maisto švaistymo mažinimo ir maisto atliekų prevencijos, gyventojų maisto vartojimo įgūdžių ugdymo temomis ⁵⁷														
2.	ATLIEKŲ ATSKIRIMAS SUSIDARYMO ŠALTINYJE, SIEKIANČI PARUOŠTI PAKARTOTINAI NAUDOTI ARBA PERDIRBTI ATLIEKŲ PREVENCIJOS SKATINIMAS														
2.-1	Atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamųjų būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis		38		50		60		65		70		75		80
2.1.	Atliekų rūšiavimo priemonių ir infrastruktūros prieinamumo didinimas														
2.1.1.	Antrinių žaliavų (pakuočių) rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių prieinamumo) plėtra ir tinklo palaikymas ⁵⁸														
2.1.2.	Mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra ir tinklo palaikymas ⁵⁹														
2.1.3.	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių eksploatacijos užtikrinimas														
2.1.3.-1	Užtikrinta esamų Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių eksploatacija, vnt. / m				8		8		8		8		8		15

⁵⁷ Viešinio priemonių įgyvendinimas stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁵⁸ Antrinių žaliavų (pakuočių) rūšiuojamojo surinkimo priemonių (konteinerių prieinamumo) plėtra ir tinklo palaikymas stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁵⁹ Mišrių komunalinių atliekų priemonių (konteinerių) plėtra ir tinklo palaikymas stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
2.1.4.	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse														
2.1.4.–1	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklo plėtra regiono savivaldybėse – naujai pastatytų DGASA skaičius, vnt.														7
2.1.5.	Eksploatuojamų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių surinkimo priemonių (konteinerių) atnaujinimas														
2.1.5.–1	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių skaičius, kuriose atnaujintos surinkimo priemonės, vnt.														5
2.1.6.	Eksploatuojamų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių kontrolės priemonių diegimas														
2.1.6.–1	Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo (vėliau - DGASA) aikštelių skaičius, kuriose įdiegtos kontrolės priemonės, vnt.														5
2.1.7.	Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra, butyje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms kompostuoti ⁶⁰														

⁶⁰ Individualaus kompostavimo vietoje infrastruktūros plėtra stebima savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.	I pusm.	II pusm.
2.1.8.	Maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra, aprūpinant gyventojus atskirais rūšiavimo konteneriais ⁶¹														
2.1.9.	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių eksploatacijos užtikrinimas														
2.1.9.–1	Užtikrinta žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių eksploatacija, vnt. / m			6		6		7		7		7		8	
2.1.10.	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas														
2.1.10.–1	Įrengta žaliųjų atliekų surinkimo ir tvarkymo aikštelė, vnt.							1						1	
2.1.11.	Buityje susidaranti tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra ⁶²														
2.1.12.	Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus ⁶³														
2.1.13.	Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus ⁶⁴														
3.	ATLIEKŲ PARUOŠIMAS NAUDOTI PAKARTOTINAI AR PARUOŠIMAS NAUDOTI TOS PAČIOS ARBA KITOS PASKIRTIES PRODUKTAMS AR MEDŽIAGOMS GAMINTI														
3.–1	Atliekų paruoštų perdirbti, tos pačios			≥55		≥55		≥55		≥55		≥55		≥57	

⁶¹ Maisto (virtuvės) atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra stebima savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁶² Buityje susidaranti tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra stebima savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁶³ Savivaldybių Atliekų tvarkymo taisyklių atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus, stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

⁶⁴ Savivaldybių dokumentų susijusių su įmokomis už atliekų tvarkymą savivaldybėje atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus teisės aktų reikalavimus, stebimas savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų stebėsenoje.

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIKŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
	ar kitos paskirties produktams ar medžiagoms, gaminti, proc.														
3.1.	Tikrinant, valant ar taisant atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis paruošti taip, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo														
3.1.1.	Uždaro tipo dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra ir jų eksploatacija														
3.1.1.–1	Uždaro tipo dalijimosi daiktais stotelių tinklo plėtra ir jų eksploatacija, vnt.														4
3.2.	Atliekų paruošimo perdirbti ir jų perdirbimo galimybių sukūrimas														
3.2.1.	MBA įrenginių pritaikymas maisto (virtuvės) atliekų paruošimui perdirbti														
3.2.1.–1	MBA įrenginiai pritaikyti maisto (virtuvės) atliekų paruošimui perdirbti, vnt.						1								
3.2.2.	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įrangos atnaujinimas														
3.2.2.–1	Atnaujinta biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įranga, vnt.														1
3.2.3.	Mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginių įrangos atnaujinimas														

NR.	RODIKLIS	RODIKLIO REIŠMĖ													
		2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027	
		I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.	I pusr.	II pusr.
3.2.3.–1	Atnaujinta mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginių įranga, vnt.														1
3.2.4.	Didelių gabaritų, medienos ir kitų atliekų smulkintuvo ir krovos įrenginių plėtra														
3.2.4.–1	Įgyvendinta didelių gabaritų, medienos ir kitų atliekų smulkintuvo ir krovos įrenginių plėtra, vnt.														1
3.2.5.	MBA veiklos užtikrinimas ir eksploatacija														
3.2.5.–1	Užtikrinta MBA veiklos eksploatacija, vnt. / m				1		1		1		1		1		1
3.3.	Atsinaujinančios energijos pajėgumų sukūrimas siekiant sumažinti energetinę priklausomybę ir didinti veiklos efektyvumą														
3.3.1.	Biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra eksploatuojamame nepavojingų atliekų sąvartyne														
3.3.1.–1	Įgyvendinta biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra eksploatuojamame nepavojingų atliekų sąvartyne, vnt.						1								
3.3.2.	Biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra uždarytame sąvartyne														
3.3.2.–1	Įgyvendinta biodujų išgavimo ir panaudojimo įrenginių plėtra								1						

PRIEDAI

1 priedas

37 lentelė. Registruotų gyventojų skaičius Utenos regiono savivaldybėse 2016–2021 m.

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Utenos apskritis	Miestas	76 886	74 504	72 412	71 570	70 738	69 807
	Kaimas	60 307	58 977	57 227	56 562	55 904	53 676
	Viso	137 193	133 481	129 639	128 132	126 642	123 483
Anykščių r. sav.	Miestas	10 560	10 130	9 764	10 592	10 172	9 884
	Kaimas	15 195	14 869	14 385	15 605	14 986	14 561
	Viso	25 755	24 999	24 149	26 197	25 158	24 445
Ignalinos r. sav.	Miestas	6 304	6 082	5 846	6 165	6 021	5 897
	Kaimas	10 021	9 810	9 520	10 040	9 806	9 604
	Viso	16 325	15 892	15 366	16 205	15 827	15 501
Molėtų r. sav.	Miestas	5 984	5 759	5 587	5 926	5 851	5 713
	Kaimas	12 893	12 648	12 269	13 012	12 850	12 547
	Viso	18 877	18 407	17 856	18 938	18 701	18 260
Utenos r. sav.	Miestas	27 179	26 476	25 869	27 449	25 371	25 301
	Kaimas	12 647	12 360	12 045	12 780	11 813	11 780
	Viso	39 826	38 836	37 914	40 229	37 184	37 081
Visagino sav.	Miestas	19 630	19 022	18 514	22 249	21 982	21 706
	Kaimas	144	156	172	207	204	202
	Viso	19 774	19 178	18 686	22 456	22 186	21 908
Zarasų r. sav.	Miestas	7 229	7 035	6 832	6 660	6 504	6 383
	Kaimas	9 407	9 134	8 836	8 614	8 411	8 255
	Viso	16 636	16 169	15 668	15 274	14 915	14 638

Šaltinis: AAA duomenys

2 priedas

38 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis Utenos apskrities savivaldybėse (tonos/metus)

Savivaldybė	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.	8 157	8 602	8 623	4 495	6 552	5 008
Ignalinos r. sav.	4 337	3 898	4 018	4 326	3 922	3 705
Molėtų r. sav.	5 874	6 001	6 219	5 197	5 614	5 358
Utenos r. sav.	21 860	18 017	17 752	19 268	15 329	15 779
Zarasų r. sav.	4 060	4 173	3 078	5 042	4 214	4 318
Visagino sav.	5 472	5 281	5 660	5 863	5 413	5 955

Šaltinis: AAA duomenys

3 priedas

39 lentelė. Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, skaičius

Savivaldybė	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.					
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.		124	122	122	122
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.		214	210	206	191
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.		3	-	-	-
Ignalinos r. sav.					
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	82	86	86	94	94,00
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	170	175	175	160	160
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	6	5	5	5	5
Molėtų r. sav.					

Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	48	48	68	68	68
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	409	411	278	275	269
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	-	-	-	-	-
Utenos r. sav.					
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	234	244	248	245	245
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	176	166	162	164	164
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	19	19	19	18	18
Visagino sav.					
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	40	40	43	43	43
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	587	587	522	516	509
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	-	20	17	17	17
Zarasų r. sav.					
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, vnt.	49	49	49	125	125
Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, vnt.	281	348	348	119	121
Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	3	1	1	1	1

Šaltinis: AAA duomenys

4 Priedas

40 lentelė. Konteinerių kiekis Utenos regiono savivaldybėse

Savivaldybė	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	6177	6177	5133	5130	5159
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	100
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	6627	6627	5140	5130	5169
Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	70	70	31	31	53
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.	0	0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	70	70	31	31	53
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					
Naudojamas kiekis, vnt.	4228	4228	5163	5160	5163
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	100
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	6614	6614	5173	5170	5173
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Tekstilės atliekų konteineriai		0	0	0	0
Ignalinos r. sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	95	91	91	99	77
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0

Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	95	91	91	99	77
Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	41	42	42	68	40
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	41	42	42	68	40
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					
Naudojamas kiekis, vnt.	91	81	81	89	85
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	91	81	81	89	85
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Tekstilės atliekų konteineriai		0	0	0	0
Molėtų r. sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	49	48	3867	3867	3867
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	500	20	0	0	700
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	700
Turimas kiekis, vnt.	3349	3848	3867	3867	3867
Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	49	48	0	68	67
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		20	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	49	48	0	68	67
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					

Naudojamas kiekis, vnt.	49	48	3868	3868	3867
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	500	20	0	0	700
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	700
Turimas kiekis, vnt.	3349	3848	3868	3868	3867
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	8	284	184
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	580
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	580
Turimas kiekis, vnt.		0	8	284	184
Tekstilės atliekų konteineriai		0	16	16	76
Utenos r. sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	5734	6143	6148	6545	6547
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	300	400	404	404	804
Trūkstamas kiekis, vnt.	0	100	300	804	411
Turimas kiekis, vnt.	5834	6143	6167	6567	6560
Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	235	244	249	244	246
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	4	4	4
Trūkstamas kiekis, vnt.	0	0	0	4	0
Turimas kiekis, vnt.	235	244	268	268	260
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					
Naudojamas kiekis, vnt.	5834	6143	6148	6245	6247
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	300	100	104	404	804
Trūkstamas kiekis, vnt.	0	400	300	1104	710
Turimas kiekis, vnt.	5834	6143	6167	6267	6261
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	629	679	1383
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		633	700	704	1019
Trūkstamas kiekis, vnt.		700	600	4	0

Turimas kiekis, vnt.		0	629	679	1383
Tekstilės atliekų konteineriai		39	59	59	90
Visagino sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	90	90	91	94	94
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	40	0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	67	90	91	94	94
Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	76	76	91	94	94
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	40	0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	39	76	91	94	94
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					
Naudojamas kiekis, vnt.	91	91	91	94	94
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	40	0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Turimas kiekis, vnt.	67	91	91	94	94
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0	0	0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	40	0	0
Turimas kiekis, vnt.		0	0	0	0
Tekstilės atliekų konteineriai		0	10	20	20
Zarasų r. sav.					
Antrinių žaliavų konteineriai plastikui					
Naudojamas kiekis, vnt.	48	49	49		157
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	0	109	109		10
Trūkstamas kiekis, vnt.	109	109	109		0
Turimas kiekis, vnt.	48	49	49		157

Antrinių žaliavų konteineriai popieriui					
Naudojamas kiekis, vnt.	46	48	48		155
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	0	109	109		10
Trūkstamas kiekis, vnt.	109	109	109		0
Turimas kiekis, vnt.	46	48	48		155
Antrinių žaliavų konteineriai stiklui					
Naudojamas kiekis, vnt.	47	47	47		156
Planuojamas gauti kiekis, vnt.	0	109	109		0
Trūkstamas kiekis, vnt.	109	109	109		0
Turimas kiekis, vnt.	47	47	47		156
Maisto atliekų konteineriai					
Naudojamas kiekis, vnt.		0	0		0
Planuojamas gauti kiekis, vnt.		0	0		0
Trūkstamas kiekis, vnt.		0	0		0
Turimas kiekis, vnt.		0	0		0
Tekstilės atliekų konteineriai		0	0		0

Šaltinis: AAA duomenys

5 priedas

41 lentelė. Susidarantys komunalinių atliekų kiekiai

Komunalinių atliekų susidarymas; t/metus	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.	8 157	8 602	8 623	4 495	6 552	5 008
Ignalinos r. sav.	4 337	3 898	4 018	4 326	3 922	3 705
Molėtų r. sav.	5 874	6 001	6 219	5 197	5 614	5 358
Utenos r. sav.	21 860	18 017	17 752	19 268	15 329	15 779
Zarasų r. sav.	4 060	4 173	3 078	5 042	4 214	4 318
Visagino sav.	5 472	5 281	5 660	5 863	5 413	5 955
Viso	49 760	45 973	45 351	44 192	41 044	5 008

Šaltinis: AAA

6 priedas

42 lentelė. Susidaręs komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui Utenos apskrities savivaldybėse (tonos/metus)

Savivaldybė	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r. sav.	0,30	0,32	0,32	0,17	0,26	0,21
Ignalinos r. sav.	0,28	0,28	0,27	0,29	0,26	0,25
Molėtų r. sav.	0,29	0,31	0,31	0,27	0,30	0,31
Utenos r. sav.	0,52	0,44	0,44	0,48	0,38	0,42
Zarasų r. sav.	0,28	0,30	0,18	0,30	0,25	0,22
Visagino sav.	0,23	0,22	0,24	0,26	0,24	0,39
Vidurkis	0,36	0,34	0,35	0,35	0,32	0,31

Šaltinis: AAA duomenys, Konsultantų skaičiavimai

7 priedas

43 lentelė. Utenos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną bei komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginius pristatytų atliekų kiekiai tonomis

Savivaldybė	2018	2019	2020	2021
Anykščiai	5 914	5 863	5 942	6 357
Ignalina	3 401	3 570	3 545	3 549
Kiti rajonai	559	606	451	4 667
Molėtai	4 717	4 585	4 912	5 102
Utena	14 085	14 377	14 643	16 357
Visaginas	5 124	5 172	5 355	5 735
Zarasai	3 658	4 277	4 573	4 460
Darom	188	166	21	
(tuščias)	37 645	38 616	39 441	46 227

Šaltinis: UAB „URATC“ duomenys

8 priedas

44 lentelė. Utenos MBA tvarkytos ir regioniniame sąvartyne 2020 m. pašalintos atliekos, tonos

Atliekos pavadinimas	Anykščiai	Ignalina	Molėtai	Utena	Zarasai	Visaginas	Kiti rajonai	Viso
Medžiagos netinkamos vartoti ar perdirbti	0,00	0,00	0,00	0,92	0,00	0,00	0,00	0,92
Baldų gamybos atliekos	23,34	0,00	0,00	5,10	0,00	0,00	0,00	28,44
Neperdirbto tekstilės pluošto atliekos	0,00	0,00	0,00	1,82	29,38	0,00	0,00	31,20
Perdirbto tekstilės pluošto atliekos	39,58	0,00	29,74	260,58	0,00	49,14	0,00	379,04
Lakieji durpių ir neapdorotos medienos pelenai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	49,40	0,00	49,40
Dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės	141,78	2,24	0,00	18,76	166,90	0,00	0,00	329,68
Plastiko drožlių ir nuopjovų atliekos	0,00	0,00	6,02	172,30	0,00	0,00	0,00	178,32
Suvirinimo atliekos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,28	0,00	1,28
Naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,60	0,00	0,60
Plastikinės pakuotės atliekos (PET)	0,00	0,00	0,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28
Pašluostės (skudurai)	10,50	24,54	0,00	0,00	0,00	1,46	0,000	36,5
Stiklas netinkamas perdirbti	0,00	0,00	0,42	22,66	0,00	0,00	0,00	23,08
Betonas	0,00	0,00	20,64	44,88	0,00	16,94	3,94	86,40
plytos	0,00	0,00	0,00	34,88	0,00	0,00	0,94	35,82
Čerpės ir keramika	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,68	0,00	1,68
Betono, plytų, čerpių ir keramikos gaminių mišiniai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,68	0,00	54,68
Medis (dažytas, lakuotas)	143,50	0,16	5,58	123,66	7,32	74,18	0,00	354,40
Bituminiai mišiniai	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,26
gruntas ir akmenys	0,00	0,00	0,00	0,78	0,00	0,00	0,00	0,78
Izoliacinės medžiagos, kuriose yra asbesto	0,00	0,00	0,00	136,96	0,00	0,00	3,08	140,04
Statybinės medžiagos turinčios asbesto	308,92	146,65	281,06	442,44	171,16	29,60	358,82	1738,65
Statybos ir griovimo atliekos	573,68	159,06	521,62	2683,30	544,76	269,56	84,38	4836,36
Smėliagaudžių atliekos	0,00	0,00	0,00	7,18	0,00	0,00	0,00	7,18
Rūšiavimo atliekos	0,00	0,00	0,00	60,72	0,00	0,00	0,00	60,72
Stiklas netinkamas perdirbti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,32	0,00	1,32

Atliekos pavadinimas	Anykščiai	Ignalina	Molėtai	Utena	Zarasai	Visaginas	Kiti rajonai	Viso
Kitos mechaninio apdorojimo atliekos (įskaitant medžiagų mišinius), nenurodytos 19 12 11	0,00	0,00	0,00	196,6	0,00	0,00	0,00	196,60
Popierius ir kartonas	4,38	3,00	5,46	1,36	3,38	3,00	0,00	20,58
Biologiškai skaidomos virtuvės ir valgyklų atliekos	0,00	0,00	21,54	0,00	0,00	0,00	0,00	21,54
Drabužiai	0,00	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,00	0,74
Tekstilės gaminiai	108,92	31,30	54,30	197,02	42,12	16,80	0,00	450,46
Mediena	128,38	34,40	118,38	140,96	76,80	66,20	0,00	565,12
Plastikai	57,48	44,36	57,76	73,50	27,32	27,80	0,00	288,22
Didelių gabaritų atliekos	97,88	6,00	99,34	527,90	172,58	139,58	0,00	1043,28
Kitos Biologiškai nesuyrančios atliekos	22,48	0,00	6,68	400,70	0,00	0,00	0,00	429,86
Mišrios komunalinės atliekos	4280,90	3092,84	3683,08	8876,16	3331,64	4552,24	0,00	27837
Gatvių valymo liekanos	0,00	0,00	0,00	210,56	0,00	0,00	0,00	210,56
	5941,72	3544,55	4911,90	14641,78	4573,36	5355,46	451,16	39 440,57

Šaltinis: UAB „URATC“

9 priedas

45 lentelė. Atvežamų į MBA mišrių komunalinių atliekų kiekis, tonos

Eilučių žymos	2018	2019	2020	2021
Anykščiai	4 386	4 297	4 281	4 538
Ignalinos rajonas	2 977	3 050	3 093	3 026
Molėtai	3 629	3 494	3 683	3 749
Utena	9 740	9 325	8 876	8 711
Visaginas	4 621	4 553	4 552	4 432
Zarasai	2 588	3 104	3 332	3 205
Iš viso	27 940	27 822	27 817	27 661

Šaltinis: AAA duomenys

10 priedas. Į atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikšteles per 2020 m. pristatytų atliekų rūšys ir kiekiai tonomis pagal savivaldybes

46 lentelė. Anykščių atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	Mišrios statybinės ir griovimo atliekos	5,500	377,250	0,000	378,780	3,970
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	2,380	234,000	0,000	236,020	0,360
16 01 03	naudotos padangos	21,790	38,380	45,380	0,000	14,790
20 01 39	plastikai	1,000	50,080	0,000	50,680	0,400
20 01 11	tekstilės gaminiai	2,500	105,910	0,000	105,120	3,290
20 01 38	mediena	0,140	130,040	0,000	128,380	1,800
20 01 01	popierius ir kartonas	1,300	3,420	0,000	4,380	0,340
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,242	0,656	0,406	0,000	0,492
16 01 07*	tepalų filtrai	0,004	0,017	0,006	0,000	0,015
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	3,221	8,274	10,596	0,000	0,899
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	1,638	12,204	13,775	0,000	0,067
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	1,470	12,979	14,254	0,000	0,195
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,003	0,055	0,027	0,000	0,031
20 01 02	stiklas	3,340	6,890	5,780	0,000	4,450
20 01 40	metalai	0,445	0,590	1,030	0,000	0,005
15 01 07	stiklo pakuotės	0,780	0,920	1,080	0,000	0,620
15 01 10	pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,000	0,006	0,000	0,000	0,006
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,040	0,000	0,000	0,000	0,040
	Viso:	45,793	981,671	92,334	903,360	31,770

Šaltinis: UAB „URATC“

47 lentelė. Ignalinos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos	7,300	116,060	0,000	115,000	8,360
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	8,220	105,480	0,000	104,620	9,080
16 01 03	naudotos padangos	23,110	41,000	46,000	0,000	18,110
20 01 39	plastikai	1,120	46,880	0,000	44,220	3,780
20 01 11	tekstilės gaminiai	0,000	31,300	0,000	31,300	0,000
20 01 38	mediena	1,390	35,170	0,000	34,400	2,160
20 01 01	popierius ir kartonas	1,789	2,240	0,000	3,000	1,029
20 01 33	baterijos ir akumulatoriai, nurodyti 16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03, nerūšiuotos baterijos ar akumulatoriai, kuriuose yra tos baterijos	0,000	0,013	0,013	0,000	0,000
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,300	0,726	0,526	0,000	0,500
16 01 07*	tepalų filtrai	0,047	0,015	0,035	0,000	0,027
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	1,811	6,34	7,043	0,000	1,108
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	2,217	5,360	5,587	0,000	1,990
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	2,266	10,360	9,790	0,000	2,836
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriuose yra gyvsidabrio	0,004	0,036	0,023	0,000	0,017
20 01 02	stiklas	1,550	4,660	4,600	0,000	1,610
20 01 40	metalai	0,000	0,440	0,360	0,000	0,080
15 01 10	pakuotės, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,001	0,015	0,016	0,000	0,000
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,013	0,000	0,000	0,000	0,0130
15 01 07	stiklo pakuotės	1,116	1,180	1,000	0,000	1,296
06 04 04	atliekos, kuriuose yra gyvsidabrio	0,000	0,002	0,002	0,000	0,000
	Iš viso:	52,254	407,277	74,995	332,540	51,996

48 lentelė. Molėtų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos	5,900	240,580	0,000	243,380	3,100
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	2,620	146,140	0,000	143,260	5,500
16 01 03	naudotos padangos	21,620	35,400	30,080	0,000	26,940
20 01 39	plastikai	0,000	50,640	0,000	50,640	0,000
20 01 11	tekstilės gaminiai	0,900	50,520	0,000	49,120	2,300
20 01 38	mediena	4,50	115,880	0,000	116,580	3,800
20 01 01	popierius ir kartonas	0,680	6,280	0,000	5,460	1,500
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,054	1,006	0,808	0,000	0,252
16 01 07*	tepalų filtrai	0,006	0,041	0,040	0,000	0,007
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	1,268	13,511	13,799	0,000	0,980
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	1,479	8,466	9,593	0,000	0,352
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	1,013	11,219	11,825	0,000	0,407
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriuose yra gyvsidabrio	0,015	0,106	0,085	0,000	0,036
20 01 02	stiklas	3,060	6,220	8,160	0,000	1,120
20 01 40	metalai	0,060	0,280	0,200	0,000	0,140
15 01 07	stiklo pakuotės	0,900	2,080	1,420	0,000	1,560
20 01 33*	baterijos ir akumulatoriai, nurodyti 16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03, nerūšiuotos baterijos ar akumulatoriai, kuriuose yra to baterijos	0,001	0,013	0,014	0,000	0,000
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,230	0,060	0,000	0,280	0,010
15 01 11	metalines pakuotes	0,000	0,041	0,035	0,000	0,006
15 01 10	Pakuotės, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,000	0,026	0,022	0,000	0,004
16 01 14*	Aušinamieji skysčiai, kuriuose yra pavojingų medžiagų	0,006	0,127	0,133	0,000	0,000
16 05 07*	Nebereikalingos neorganinės cheminės medžiagos, sudarytos iš pavojingų cheminių medžiagų arba jų turinčios	0,000	0,126	0,100	0,000	0,026

20 01 14*	Rūgštys	0,000	0,001	0,001	0,000	0,000
20 01 32	Vaistai, nenurodyti 20 01 31	0,002	0,000	0,002	0,000	0,000
20 01 27*	Dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,135	0,255	0,290	0,000	0,100
06 04 04*	Atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,000	0,014	0,014	0,000	0,000
	Iš viso:	44,449	689,032	76,621	608,720	48,040

Šaltinis: UAB „URATC“

49 lentelė. Utenos atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos	1,080	292,000	0,000	292,680	0,400
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	0,000	163,100	0,000	160,400	2,700
16 01 03	naudotos padangos	23,750	36,080	40,140	0,000	19,690
20 01 39	plastikai	1,300	30,220	0,000	31,520	0,000
20 01 11	tekstilės gaminiai	0,000	54,780	0,000	53,740	1,040
20 01 38	mediena	3,420	133,860	0,000	137,220	0,060
20 01 01	popierius ir kartonas	0,286	1,084	0,000	1,360	0,010
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,015	0,329	0,276	0,000	0,068
16 01 07*	tepalų filtrai	0,001	0,028	0,012	0,000	0,017
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	0,415	5,154	5,099	0,000	0,470
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	0,808	9,910	10,126	0,000	0,592
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	0,960	7,919	7,929	0,000	0,950
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,005	0,061	0,060	0,000	0,006
20 01 02	stiklas	1,480	3,990	3,960	0,000	1,510
20 01 40	metalai	0,000	2,270	2,010	0,000	0,260
15 01 07	stiklo pakuotės	0,120	1,470	0,500	0,000	1,090
15 01 10	pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,000	0,022	0,021	0,000	0,001
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,039	0,021	0,000	0,000	0,060
06 04 04	atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,000	0,002	0,002	0,000	0,000

20 01 27	dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,000	0,005	0,005	0,000	0,000
15 01 11*	metalinės pakuotės	0,000	0,017	0,010	0,000	0,007
16 01 14*	aušnamieji skysčiai, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų	0,000	0,006	0,006	0,000	0,000
	Iš viso:	33,679	742,328	70,156	676,920	28,931

Šaltinis: UAB „URATC“

50 lentelė. Zarasų atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos	0,470	194,550	0,000	191,000	4,020
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	2,530	110,770	0,000	108,780	4,520
16 01 03	naudotos padangos	18,510	16,140	12,720	0,000	21,930
20 01 39	plastikai	3,020	24,620	0,000	26,800	0,840
20 01 11	tekstilės gaminiai	0,860	41,600	0,000	39,260	3,200
20 01 38	mediena	3,240	75,400	0,000	76,800	1,840
20 01 01	popierius ir kartonas	0,360	3,240	3,380	0,000	0,220
06 04 04	atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,000	0,004	0,004	0,000	0,000
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,087	0,410	0,440	0,000	0,057
16 01 07*	tepalų filtrai	0,000	0,009	0,008	0,000	0,001
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	1,146	7,847	7,481	0,000	1,512
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	0,544	7,372	6,638	0,000	1,278
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	0,730	9,432	8,360	0,000	1,802
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,007	0,029	0,033	0,000	0,003
20 01 02	stiklas	1,260	6,000	6,660	0,000	0,600
20 01 40	metalai	0,000	0,100	0,000	0,000	0,100
15 01 07	stiklo pakuotės	0,380	1,860	1,000	0,000	1,240
15 01 10	pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,007	0,027	0,029	0,000	0,005
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,037	0,000	0,000	0,000	0,037
	Iš viso:	33,188	499,410	46,753	442,640	43,205

51 lentelė. Visagino atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelė

Kodas	Pavadinimas	Likutis metų pradžioje	Gauta t/m	Perduota atliekų tvarkytojui t/m	Perduota į Sąvartyną t/m	Likutis metų pabaigoje
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos	1,340	135,430	0,000	134,100	2,670
17 06 05*	statybinės medžiagos, turinčios asbesto	1,600	26,950	0,000	24,020	4,530
16 01 03	naudotos padangos	20,240	22,670	22,140	0,000	20,770
20 01 39	plastikai	3,980	22,360	0,000	26,340	0,000
20 01 11	tekstilės gaminiai	0,000	13,310	0,000	12,320	0,990
20 01 38	mediena	0,710	67,300	0,000	66,200	1,810
20 01 01	popierius ir kartonas	1,400	4,600	0,000	3,000	3,000
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepalinė alyva	0,063	1,429	1,424	0,000	0,068
16 01 07*	tepalų filtrai	0,007	0,029	0,030	0,000	0,006
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	0,690	2,525	2,553	0,000	0,662
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga	0,436	3,850	3,513	0,000	0,773
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	0,440	3,880	3,312	0,000	1,008
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	0,002	0,041	0,035	0,000	0,008
20 01 02	stiklas	1,400	7,460	7,660	0,000	1,200
20 01 40	metalai	0,000	0,420	0,160	0,000	0,260
15 01 10	pakuotės, kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,008	0,044	0,030	0,000	0,022
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas) pakuotės	0,000	0,100	0,000	0,000	0,100
20 01 27	dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	0,000	0,319	0,249	0,000	0,070
15 01 07	stiklo pakuotės	0,240	1,020	0,500	0,00	0,760
17 05 03*	Gruntas ir akmenys, kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų	0,005	0,067	0,072	0,000	0,000
	Iš viso:	32,561	313,804	41,678	265,980	38,707

Šaltinis: UAB „URATC“

11 priedas

52 lentelė. Utenos apskrities savivaldybių teritorijose susidariusių – sutvarkytų bešeimininkių atliekų kiekiai

Savivaldybė	2018	2019	2020
Anykščių r.			
Susidarė bešeimininkių atliekų, t	72	68	0,1
Skirta lėšų, Eur	9 298	798	0,10
Sutvarkyta bešeimininkių atliekų, t	72	68	0
Ignalinos r.			
Susidarė bešeimininkių atliekų, t	21	7	2
Skirta lėšų, Eur	4 267	1 832	889
Sutvarkyta bešeimininkių atliekų, t	21	7	2
Molėtų r.			
Susidarė bešeimininkių atliekų, t	33	11	25
Skirta lėšų, Eur	4 999	3 000	3 862
Sutvarkyta bešeimininkių atliekų, t	33	11	25
Utenos r.			
Susidarė bešeimininkių atliekų, t	12	98	88
Skirta lėšų, Eur	2 866	12 663	11 796

Sutvarkyta bešeimininkų atliekų, t	12	98	88
Zarasų r.			
Susidarė bešeimininkų atliekų, t	215	215	200
Skirta lėšų, Eur	36 400	36 400	34 000
Sutvarkyta bešeimininkų atliekų, t	215	215	
Visaginas			
Susidarė bešeimininkų atliekų, t	8	129	856
Skirta lėšų, Eur	541	10 900	38 964
Sutvarkyta bešeimininkų atliekų, t	5	129	856

Šaltinis: AAA

12 priedas

53 lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymas Utenos regione, tonos

Komunalinių atliekų naudojimas/šalinimas, t	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Anykščių r.						
Surinkta komunalinių atliekų, t	8156,82	8601,5	8623,458	4495,3	6552,48	
Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	6060,43	7501,34	7501,34	774,37	4256,63	
Sudeginta komunalinių atliekų, t			0			
Pašalinta komunalinių atliekų, t	2096,39	1100,16	1122,118	4106,82	1365,96	

Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					929,89	
Ignalinos r.						
Surinkta komunalinių atliekų, t	4337,13	3898,02	4017,817	4325,758	3921,856	3729,662
Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	1192,95	2036,69	2234,643	2381,97	1995,408	2214,09
Sudeginta komunalinių atliekų, t			1076,126			672,47
Pašalinta komunalinių atliekų, t	3144,18	1861,33	707,048	1943,788	1254,718	843,102
Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					671,73	
Molėtų r.						
Surinkta komunalinių atliekų, t	5874,13	6001,46	6218,923	5197,206	5613,59	6350,552
Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	3514,93	5118,3	4480,41	3862,528	3289,72	4421,88
Sudeginta komunalinių atliekų, t			0			960,752
Pašalinta komunalinių atliekų, t	2359,05	883,16	994,5	1334,678	1523,97	967,92
Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					799,9	
Utenos r.						
Surinkta komunalinių atliekų, t	21860,2	18017,26	17752,055	19268,223	15328,519	15779,001
Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	17259,1	13294,364	12718,716	12790,453	9916,819	12566,381
Sudeginta komunalinių atliekų, t			0			0

Pašalinta komunalinių atliekų, t	4601,1	4722,9	5033,339	6477,77	3479,34	3212,62
Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					1932,36	
Zarasų r.						
Surinkta komunalinių atliekų, t	4059,69	4173,26	3078,485	5042,358	4214,33	
Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	1515,85	1924,3	2357,314	3487,355	2433,88	
Sudeginta komunalinių atliekų, t			0			
Pašalinta komunalinių atliekų, t	2543,84	2248,96	721,363	1009,32	1056,73	
Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					723,72	
Visaginas						
Surinkta komunalinių atliekų, t	5471,796	5281,259	5660,287	5862,854	5413,226	5955,387
Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	751,702	5029,039	4030,623	4164,459	3359,926	3705,29
Sudeginta komunalinių atliekų, t			0			1065,87
Pašalinta komunalinių atliekų, t	4720,094	252,22	1599,046	1079,032	1064,76	1184,227
Laikinas laikymas paruoštų deginimui komunalinių atliekų, t					988,54	

Šaltinis: AAA duomenys

13 priedas

54 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių prognozė 2022–2027 m. (t)

Atliekų rūšis	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	872	950	1029	1107	1185	1297
Žaliosios atliekos	4210	4245	4279	4314	4349	4404
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	653	664	676	688	700	716
Biologiškai skaidžios maisto (virtuvės) atliekos	404	4169	4465	4545	4628	4688
Tekstilės atliekos	737	939	1141	1342	1544	1930
Plastiko, įskaitant pakuotes, atliekos	1951	2225	2498	2771	3044	3526
PET pakuočių atliekos	47	77	83	88	94	104
Kombinuotų pakuočių atliekos	130	192	255	317	380	485
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	160	189	218	247	276	323
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	2237	2361	2485	2609	2733	2933
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir panašiai)	87	174	262	349	436	610
Didžiosios atliekos	1583	1649	1725	1785	1848	1914
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	505	496	496	687	730	816
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	3,10	2,37	2,38	2,40	2,41	2,42
Buityje susidaranti pavojingoji atliekos	0,16	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Kitos komunalinės atliekos	486	486	492	497	503	509
Mišrios komunalinės atliekos	25678	20684	18620	17103	15205	12095
Iš viso	39942	39186	38385	38106	37305	35994

Šaltinis: AAA duomenys, Konsultantų skaičiavimai